

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

GODIŠNJE
IZVJEŠĆE O STANJU
POLJOPRIVREDE U
2021.

Zagreb, prosinac 2022.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O STANJU POLJOPRIVREDE U 2021. GODINI

Izdavač: Ministarstvo poljoprivrede, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb

Uprava za poljoprivrednu politiku, EU i međunarodnu suradnju

Publisher: Ministry of Agriculture, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb

Directorate for Agricultural Policy, EU and International Cooperation

Telefon / Phone: 01 - 6106 111

Telefaks / Fax: 01 - 6109 201

Elektronička pošta / E-mail: upiti.gradjana@mps.hr

Internetske stranice / Web site: <https://poljoprivreda.gov.hr/>

Za izdavača / For publisher: Marija Vučković, ministrica

Glavni urednik / Editor-in-Chief: Tugomir Majdak, državni tajnik

Suradnici / Associates: Anita Sever-Koren, Jasna Putar, Elinor Nikolić, Anamaria Stojević, Željka Fatović, Mato Čačić, Manda Suman Jovanović, Gita Đurković, Andreja Biščan Rendulić, Ivana Ozretić Špiljar, Marko Boljat, Ivan Ščepanović, Damir Samardžija, Krešimir Jakuš, Mihael Rebić, Zrinka Mioč, Marica Dražić, Anita Štefanac, Tatjana Filipović, Lahorka Pejić, Borka Lebo, Etienne Vukanović, Željko Divković, Ksenija Burić Rajković, Andrea Zadravec Vrabec, Zoran Miščević, Marijana Kojić Jurinić, Borna Vidović, Mihaela Samaržija, Ljiljana Tvrđinić, Tanja Gustin, Ankica Cvjetičanin, Ljiljana Radojević, Kornelija Grbešić, Krešimir Skočić, Vesna Dević Poldan, Igor Pleša, Ante Boras, Danijel Mulc, Aleksandar Kljujev, Dragica Duspara, Robert Bakota, Marijan Sučija, Tatjana Sinković, Nataša Erceg, Matija Hunjak, Jasna Daud, Gordana Duvnjak, Željko Mahnet, Nina Karapandža, Irena Budinščak, Ljiljana Štimac, Nađa Lubina Malus, Ines Šilipetar, Nidal Korabi, Mirna Šabanović, Ljiljana Husinec, Martina Borović, Anamarija Smetko, Vesna Orehovački, Nives Božić, Slobodan Kilibarda, Sanja Kolarić Kravar, Patricija Hegedušić, Dubravka Živoder, Ivica Delić, Željka Cegur

Prilikom korištenja podataka iz ove publikacije molimo da navedete izvor.

When using the data from this publication, we kindly request to state the source.

Zagreb, prosinac 2022. godine

Zagreb, December 2022

Publikacija će biti objavljena u elektroničkom obliku na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede

Sadržaj

UVODNA RIJEČ MINISTRICE	6
POPIS TABLICA	7
POPIS GRAFIKONA.....	10
POPIS KRATICA.....	11
1. OPĆI GOSPODARSKI POKAZATELJI U 2021.	12
1.1. BRUTO DOMAĆI PROIZVOD REPUBLIKE HRVATSKE	12
1.2. ZAPOSLENOST	14
1.3. PLAĆE	15
1.4. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA.....	16
1.5. BILANCA VANJSKOTRGOVINSKE RAZMJENE	17
2. HRVATSKA POLJOPRIVREDA.....	19
2.1. EKONOMSKI RAČUNI U POLJOPRIVREDI	20
2.2. STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA I POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE	23
2.2.1. <i>Struktura poljoprivrednih gospodarstava</i>	23
2.2.2. <i>Poljoprivredno zemljište</i>	25
2.3. SUSTAV POLJOPRIVREDNIH KNJIGOVODSTVENIH PODATAKA	26
2.4. POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA I TRŽIŠTE.....	28
2.4.1. <i>Žitarice</i>	28
2.4.2. <i>Uljarice</i>	31
2.4.3. <i>Povrće</i>	33
2.4.4. <i>Krumpir</i>	35
2.4.5. <i>Voće</i>	36
2.4.6. <i>Masline i maslinovo ulje</i>	38
2.4.7. <i>Vinogradarstvo i vinarstvo</i>	39
2.4.8. <i>Duhan</i>	39
2.4.9. <i>Šećerna repa</i>	40
2.4.10. <i>Suhe mahunarke</i>	40
2.4.11. <i>Krmno bilje</i>	41
2.4.12. <i>Sjeme i sadni materijal</i>	41
2.4.14. <i>Tov goveda i proizvodnja mlijeka</i>	43
2.4.15. <i>Svinjogojstvo</i>	47
2.4.16. <i>Uzgoj ovaca i koza</i>	49
2.4.17. <i>Uzgoj peradi i proizvodnja jaja</i>	51
2.4.18. <i>Uzgoj kopitara</i>	54
2.4.19. <i>Pčelarstvo</i>	55
2.4.20. <i>Ekološka poljoprivreda</i>	56
2.5. VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIH PROIZVODA.....	58
2.6. REGISTRACIJA I ZAŠTITA NAZIVA HRVATSKIH AUTOHTONIH PROIZVODA	62
3. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE.....	64
3.1. PROGRAM IZRAVNE POTPORE.....	66
3.1.1. <i>Program izravnih plaćanja</i>	66
3.1.2. <i>Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima</i>	71
3.2. MJERE RURALNOG RAZVOJA.....	72
3.2.1. <i>Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 1</i>	75
3.2.2. <i>Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 2</i>	76
3.2.3. <i>Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 3</i>	80

3.2.4. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 4.....	84
3.2.5. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 5.....	88
3.2.6. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 6.....	90
3.2.2. Financijski instrumenti.....	93
3.3. MJERE I PRAVILA VEZANA UZ ZAJEDNIČKU ORGANIZACIJU TRŽIŠTA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA.....	94
3.3.1. Tržišne intervencije.....	94
3.3.2. Nacionalni program pomoći sektoru vina.....	94
3.3.3. Nacionalni pčelarski program.....	95
3.3.4. Nacionalna strategija za održive operativne programe proizvođačkih organizacija.....	96
3.3.5. Proizvođačke organizacije.....	97
3.3.6. Školska shema.....	99
3.4. MJERE ZEMLJIŠNE POLITIKE.....	101
3.5. OSTALE MJERE POTPORE.....	105
3.5.1. Program potpore za proizvođače šećerne repe.....	105
3.5.2. Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine konja.....	105
3.5.3. Program potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza.....	105
3.5.4. Program potpore za sufinanciranje rada uzgojnih udruženja u području stočarstva.....	106
3.5.5. Program potpore za zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla.....	106
3.5.6. Program potpore za unaprjeđenje uzgoja izvornih pasmina peradi.....	106
3.5.7. Program „Školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka“.....	107
3.5.8. Program pomoći u izravnoj prodaji poljoprivrednih proizvoda putem samoposlužnih uređaja u procesu fiskalizacije.....	107
3.5.9. Plavi dizel.....	108
3.5.10. Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19.....	109
3.5.11. Program potpore proizvođačima tovnih svinja zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19.....	111
3.5.12. Program potpore pčelarima zbog gubitka medonosnog potencijala.....	111
3.5.13. Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u stočarstvu zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19.....	111
3.5.14. Program potpore peradarskom sektoru zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19.....	112
3.5.15. Program potpore malim mljekarama za sufinanciranje troškova sabiranja mlijeka proizvedenog u Republici Hrvatskoj.....	113
3.5.16. Državne potpore.....	113
DODACI.....	114
STATISTIČKI PODACI.....	114
POPIS PROPISA I DRUGIH AKATA U SEKTORU POLJOPRIVREDE DONESENIH U 2021. GODINI.....	156

UVODNA RIJEČ MINISTRICE

Dragi i poštovani čitatelji!

Pred vama je redovno godišnje izvješće o stanju poljoprivrede. U njemu ćete naći pregled statističkih podataka o poljoprivredi, informacije o isplaćenim potporama po različitim programima te druge podatke koji ocrtavaju stanje poljoprivrednog sektora u Hrvatskoj u 2021. godini.

Nakon veoma teške 2020. godine, u kojoj je svijet pogodila pandemija bolesti COVID-19, u 2021. godini hrvatsko je gospodarstvo doživjelo oporavak. On se očituje u rastu bruto domaćeg proizvoda, zaposlenosti i plaća te vanjskotrgovinske razmjene. Pozitivne rezultate zabilježili smo i u poljoprivredi, koja je u 2021. godini ostvarila rast vrijednosti proizvodnje od 13,3%.

Nažalost, nastavili su se poremećaji na globalnom tržištu, što nije ostalo bez posljedica po hrvatski poljoprivredni sektor. U drugoj polovici 2021. godine na razini Europske unije zabilježen je rast cijena stočne hrane, a kasnije i cijena energije, koje su se odrazile na trošak proizvodnje gnojiva.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je niz programa potpore za pomoć poljoprivrednicima koji su imali poteškoće u poslovanju zbog posljedica mjera uvedenih tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19, a zatim i zbog povećanja troškova proizvodnje. Ukupna vrijednost ovih dodatnih programa potpore hrvatskom poljoprivrednom sektoru iznosila je 272,5 milijuna kuna, što je povrh redovnih sredstava potpore za izravna plaćanja, plaćanja u osjetljivim sektorima, sredstava ruralnog razvoja te potpore sektorskim programima. Neizravnu potporu predstavlja mogućnost korištenja jeftinijeg goriva u poljoprivredi.

Osigurali smo i dodatna sredstva te povoljnije uvjete za korištenje financijskih instrumenata, za koje među poljoprivrednicima vlada veliki interes, te je hrvatski model financijskih instrumenata primjer za druge države članice Europske unije.

Sve navedene mjere doprinijele su očuvanju poslovanja u hrvatskoj poljoprivredi u iznimno teškim okolnostima u kojima smo se našli.

Usporedo s ovime, u 2021. godini Ministarstvo poljoprivrede je intenzivno radilo na nacrtu strateškog plana za provedbu zajedničke poljoprivredne politike u razdoblju 2023.-2027. Nacrt strateškog plana bio je dostavljen na odobravanje Europskoj komisiji u prosincu 2021. godine.

Ovo godišnje izvješće sadrži podatke koje objavljuje Državni zavod za statistiku kao dio svojih redovnih godišnjih statističkih istraživanja, ali i informacije koje su sadržane u bazama Ministarstva poljoprivrede te Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, i koje za razliku od službene statistike nisu svima lako dostupni. Vjerujem stoga da će izvješće biti koristan priručnik svima koje zanima hrvatska poljoprivreda.

Ministrica poljoprivrede

Marija Vučković

Popis tablica

- Tablica 1. Prosječne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Hrvatskoj
- Tablica 2. Indeksi potrošačkih cijena hrane, bezalkoholnih i alkoholnih pića te duhana u Hrvatskoj
- Tablica 3. Bruto domaći proizvod i ekonomski računi u poljoprivredi
- Tablica 4. Ukupan broj poljoprivrednika prema organizacijskom obliku na dan 31. prosinca 2020. godine i 31. prosinca 2021. godine
- Tablica 5. Poljoprivredno zemljište prema tipu vlasništva i katastarskoj kulturi prema Upisniku poljoprivrednika, stanje na dan 31. prosinca 2021.
- Tablica 6. Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta
- Tablica 7. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja žitarica
- Tablica 8. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja uljarica
- Tablica 9. Ukupna proizvodnja povrća
- Tablica 10. Površine, prirod i proizvodnja krumpira
- Tablica 11. Ukupna proizvodnja voća
- Tablica 12. Površine, prirodi i proizvodnja maslina te proizvodnja maslinovog ulja
- Tablica 13. Površine, prirodi i proizvodnja grožđa te proizvodnja vina
- Tablica 14. Površine, prirod i proizvodnja duhana
- Tablica 15. Površine, prirod i proizvodnja šećerne repe
- Tablica 16. Površine, prirod i proizvodnja suhih mahunarki
- Tablica 17. Pregled deklariranih količina sjemena po osnovnim biljnim vrstama
- Tablica 18. Obrt goveda
- Tablica 19. Proizvodnja kravljeg mlijeka
- Tablica 20. Obrt svinja
- Tablica 21. Obrt ovaca
- Tablica 22. Obrt koza
- Tablica 23. Broj peradi u Hrvatskoj
- Tablica 24. Broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi
- Tablica 25. Broj uzgojene stoke na ekološki način
- Tablica 26. Pregled poljoprivredne razmjene
- Tablica 27. Rang-lista 10 država prema ostvarenom suficitu/deficitu u hrvatskoj poljoprivrednoj razmjeni u 2021.
- Tablica 28. Raspodjela financijske omotnice za Program izravnih plaćanja
- Tablica 29. Struktura omotnice za proizvodno vezane potpore u 2021. godini
- Tablica 30. Pregled odobrenih izravnih potpora u iznimno osjetljivim sektorima za 2021. godinu
- Tablica 31. Prioriteti i žarišna područja u Programu ruralnog razvoja
- Tablica 32. Mjere u Programu ruralnog razvoja
- Tablica 33. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 2A i mjerama
- Tablica 34. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 2B i mjerama
- Tablica 35. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 2C i mjerama
- Tablica 36. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 3A i mjerama

- Tablica 37. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 3B i mjerama
- Tablica 38. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po prioritetu 4 i mjerama
- Tablica 39. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 5D i mjerama
- Tablica 40. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 5E i mjerama
- Tablica 41. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 6A i mjerama
- Tablica 42. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 6B i mjerama
- Tablica 43. Predviđeni troškovi po mjeri i godini trajanja Nacionalnog pčelarskog programa (EUR)
- Tablica 44. Prikaz isplate prvog obroka potpore za provedbu operativnog programa za 2021. godinu (kn)
- Tablica 45. Broj proizvođačkih organizacija po sektorima u 2021. godini
- Tablica 46. Broj proizvođačkih organizacija po županijama u 2021. godini
- Tablica 47. Realizacija aktivnosti pratećih obrazovnih mjera u postocima
- Tablica 48. Površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države za koje su izdane suglasnosti na programe raspolaganja po vrstama raspolaganja
- Tablica 49. Raspisani natječaji za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od 2018. do 2021. godine po županijama
- Tablica 50. Odluke o raspisivanju natječaji za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države
- Tablica 51. Ostvarena sredstva od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, prikaz ostvarenih sredstava po svim ranije sklopljenim ugovorima
- Tablica 52. Pregled isplate sredstava potpore za 2021. godinu
- Tablica 53. Izračun proračunskih subvencija za potrošnju plavog dizela u poljoprivredi
- Tablica 54. Pokazatelji prava na godišnju potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi prema podnesenom jedinstvenom zahtjevu
- Tablica 55. Pregled isplate sredstava potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19
- Tablica 56. Pregled isplate sredstava potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u stočarstvu zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19

Tablice u Dodatku 1.

- Tablica 57. Usporedba bruto domaćeg proizvoda Hrvatske i država članica Europske unije te udio u BDP-u Europske unije
- Tablica 58. Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana
- Tablica 59. Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2021. godina
- Tablica 60. Broj stoke u Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, 2021. godina
- Tablica 61. Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31. prosinca 2021.
- Tablica 62. Korišteni resursi prema FADN istraživanju u Hrvatskoj
- Tablica 63. Standardni rezultati FADN istraživanja u Hrvatskoj, EUR
- Tablica 64. Samodostatnost Hrvatske u proizvodnji odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (%)
- Tablica 65. Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina u Hrvatskoj, bez PDV-a
- Tablica 66. Površine, prirodni i proizvodnja povrća
- Tablica 67. Veleprodajne cijene povrća
- Tablica 68. Površine, prirodni i proizvodnja voća
- Tablica 69. Veleprodajne cijene voća
- Tablica 70. Veleprodajne cijene maslinovog ulja
- Tablica 71. Površine, prirodni i proizvodnja krmnog bilja

- Tablica 72 . Broj goveda
- Tablica 73 . Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a
- Tablica 74 . Kretanje broja isporučitelja kravljeg mlijeka i udjela mlijeka EU kvalitete
- Tablica 75 . Otkupne cijene mlijeka te veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, bez PDV-a
- Tablica 76. Proizvodnja mesa
- Tablica 77. Klanje stoke i peradi u klaonicama
- Tablica 78 . Otkupne cijene goveđeg mesa, bez PDV-a
- Tablica 79. Broj svinja
- Tablica 80 . Otkupne cijene svinjskog mesa, bez PDV-a
- Tablica 81. Broj ovaca
- Tablica 82. Broj koza
- Tablica 83. Otkupne cijene janjećih trupova, bez PDV-a
- Tablica 84. Veleprodajne cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a
- Tablica 85. Površine pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom
- Tablica 86. Površine ekoloških oraničnih usjeva i trajnih nasada
- Tablica 87. Pregled ukupne i poljoprivredne vanjskotrgovinske razmjene
- Tablica 88. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, prema glavama Carinske tarife, mil. EUR
- Tablica 89. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u izvozu u 2021.
- Tablica 90. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u uvozu u 2021.
- Tablica 91. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2021. prema zemlji izvoza
- Tablica 92. Tablica 18. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2021. prema zemlji uvoza
- Tablica 93. Odobreni iznosi izravnih potpora u 2021. godini, po vrstama potpora
- Tablica 94. Pregled broja korisnika prema vrstama izravnih potpora
- Tablica 95. Pregled utvrđenih količina prema vrstama izravnih potpora
- Tablica 96. Pregled odobrenih iznosa prema vrstama izravnih potpora
- Tablica 97. Pregled prosječnih iznosa po jedinici mjere, prema vrstama izravnih potpora
- Tablica 98. Ukupno alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja po prioritetima, žarišnim područjima i mjerama
- Tablica 99. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području
- Tablica 100. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po mjerama Programa ruralnog razvoja
- Tablica 101. Prihod od različitih oblika raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem ostvaren u 2021. godini (kn)

Popis grafikona

- Graf 1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske i realne stope rasta
- Graf 2. Realne stope rasta BDP-a u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji
- Graf 3. Realne stope rasta BDP-a država članica Europske unije, 2021. godina
- Graf 4. Stopa anketne nezaposlenosti, usporedba Hrvatske i Europske unije
- Graf 5. Stope rasta potrošačkih cijena u Hrvatskoj i Europskoj uniji
- Graf 6. Vanjskotrgovinska razmjena Hrvatske
- Graf 7. Kretanja u poljoprivredi prema Ekonomskim računima u poljoprivredi
- Graf 8. Struktura međufazne potrošnje, 2021. godina
- Graf 9. Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje po proizvodima, 2021.
- Graf 10. Struktura poljoprivrednika prema stručnoj spremi, 2021. godina
- Graf 11. Struktura korištenoga poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini
- Graf 12. Neto dodana vrijednost po jedinici godišnjeg rada po tipu proizvodnje, 2020. godina
- Graf 13. Neto dodana vrijednost po gospodarstvu u Europskoj uniji prema FADN istraživanju, 2020. godina, EUR
- Graf 14: Proizvodnja žitarica u Hrvatskoj
- Graf 15. Prosječne cijene pšenice (min. 74 kg/hl)
- Graf 16. Prosječne cijene kukuruza (max 14% vlage)
- Graf 17. Proizvodnja uljarica u Hrvatskoj
- Graf 18. Intenzivna proizvodnja povrća
- Graf 19. Intenzivna proizvodnja voća
- Graf 20. Proizvodnja krmnog bilja, tone
- Graf 21. Proizvodnja voćnih sadnica u 2021. godini, u komadima
- Graf 22. Broj isporučitelja i isporučene količine mlijeka po isporučitelju
- Graf 23. Prosječne cijene sirovog mlijeka
- Graf 24. Prosječne cijene hladnih trupova goveda (A mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca R3)
- Graf 25. Prosječne cijene svinjskih trupova (težine 50 do 120 kg) T1E klase
- Graf 26. Proizvodnja kokošjih jaja (milijuna komada)
- Graf 27. Proizvodnja peradskog mesa (tone)
- Graf 28. Prosječne cijene pilećih trupova A klase (65 postotno pile)
- Graf 29: Broj konja i magaraca
- Graf 30. Broj pčelara i pčelinjih zajednica
- Graf 31. Korištene poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom po kategorijama (ha)
- Graf 32. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
- Graf 33. Trgovinska bilanca razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po najvažnijim skupinama u 2021. godini

Popis kratica

ARKOD	Nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
CEFTA	Central European Free Trade Agreement (Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini)
CLLD	Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (Community Led Local Development)
DZS	Državni zavod za statistiku
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EPJF	Europski poljoprivredni jamstveni fond
FADN	Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (Farm Accountancy Data Network)
ha	Hektar
HAMAG–BICRO	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
HAPIH	Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HS	Harmonized System (Međunarodna konvencija o Harmoniziranom sustavu nazivlja i brojčanog označavanja roba)
IAKS	Integrirani administrativni i kontrolni sustav
JRDŽ	Jedinstveni registar domaćih životinja
kg	Kilogram
KN	Kombinirana nomenklatura Carinske tarife (eng. CN)
kn	Hrvatska kuna
kom.	Komada
l	Litra
LAG	Lokalna akcijska grupa
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale (Veza između ruralnog gospodarstva i razvojnih aktivnosti)
m.m.	Mliječna mast
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PDV	Porez na dodanu vrijednost
SOPG	Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo
TISUP	Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi
UG	Uvjetno grlo
ZOI	Zaštićena oznaka izvornosti
ZOZP	Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika
ZTS	Zajamčeno tradicionalni specijalitet

1. OPĆI GOSPODARSKI POKAZATELJI U 2021.

2021. godinu obilježio je oporavak hrvatskog gospodarstva i rast zaposlenosti nakon globalne krize u 2020. godini uzrokovane pandemijom koronavirusom. Izraziti rast izvoza roba i usluga uslijed oporavka inozemne potražnje, rast potrošnje kućanstava potaknut rastom zaposlenosti i plaća, rast investicija te rast potrošnje države, naročito kao rezultat provođenja mjera za ublažavanje negativnih posljedica pandemije koronavirusom, utjecali su na povećanje ukupnog bruto domaćeg proizvoda (u daljnjem tekstu: BDP), koji je prema procjeni Državnog zavoda za statistiku (u daljnjem tekstu: DZS), u odnosu na prethodnu 2020. godinu, realno veći za 13,1%.

Hrvatska je ostvarila višu stopu rasta BDP-a od većine država članica Europske unije. Rast bruto dodane vrijednosti (u daljnjem tekstu: BDV) zabilježila je glavnina djelatnosti, uključujući poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo.

Na globalnoj razini povećane su cijene energenata i ostalih sirovina, a posljedično tome i proizvođačke i potrošačke cijene. Na rast cijena hrane utjecalo je više uzroka, uključujući povećanje potražnje kao rezultat oporavka gospodarstva, nepovoljne vremenske prilike i poremećaj opskrbnih lanaca. U Europskoj uniji u drugoj polovici 2021. godine ostvaren je značajan porast cijena energenata, koje su krajem godine bile višestruko veće u usporedbi s višegodišnjim prosjekom. To je utjecalo i na cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju u 2021. godini, koje su u Hrvatskoj u prosjeku porasle za 2,6%, dok su cijene hrane zabilježile prosječan rast od 1,6%. Porast cijena nastavljen je i u 2022. godini.

Ukupna robna razmjena dobara i usluga u 2021. povećana je u odnosu na prethodnu 2020. godinu. Hrvatska i dalje bilježi deficit vanjskotrgovinske razmjene, a pokrivenost uvoza izvozom u 2021. godini bila je 64,7%. Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi u ukupnoj vanjsko-trgovinskoj razmjeni sudjeluju s 14,2%.

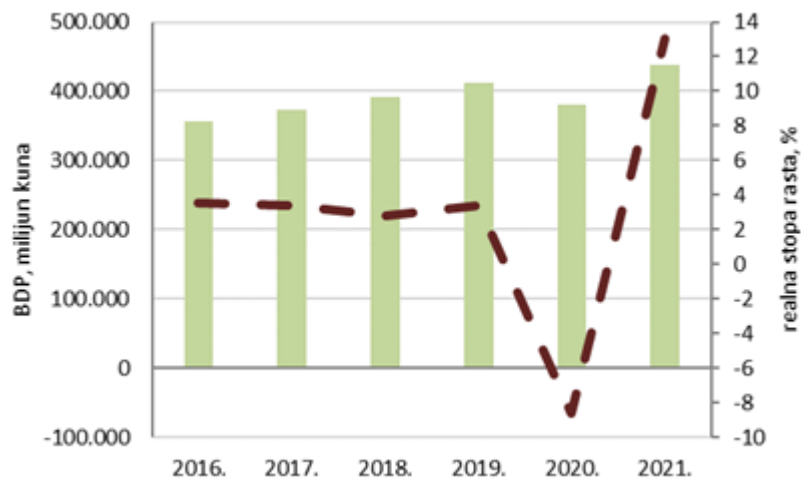
1.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske

Nakon pandemijske 2020. godine obilježene padom gospodarskih aktivnosti, u 2021. godini ostvaren je snažan rast gospodarstva.

Prema procjeni Državnog zavoda za statistiku (u daljnjem tekstu: DZS), BDP u 2021. godini iznosio je 438,6 milijarda kuna i u odnosu na prethodnu godinu bio je realno veći za 13,1%.

Glavni faktori rasta BDP-a u 2021. bili su rast bruto investicija u fiksni kapital od 4,7%, rast potrošnje kućanstva od 9,9% te rast izvoza roba i usluga od 36,4%. Istovremeno, uvoz roba i usluga povećan je za 17,6%.

Graf 1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske i realne stope rasta

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Promatrano s proizvodne strane, BDV iznosi 364,4 milijardi kuna i u odnosu na prethodnu godinu realno je veći za 12,6%.

BDV primarnih djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u 2021. godini, u iznosu od 12,7 milijardi kuna, čini 3,5% BDV-a hrvatskog gospodarstva i u odnosu na 2020. godinu bilježi realni rast od 8,2%.

Rast BDV-a ostvaren je i u drugim djelatnostima, osim u djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe.

Rast BDP-a u 2021. ostvarile su sve države članice Europske unije. Hrvatska je bila među dvije države članice koje su ostvarile najviši rast BDP-a.¹

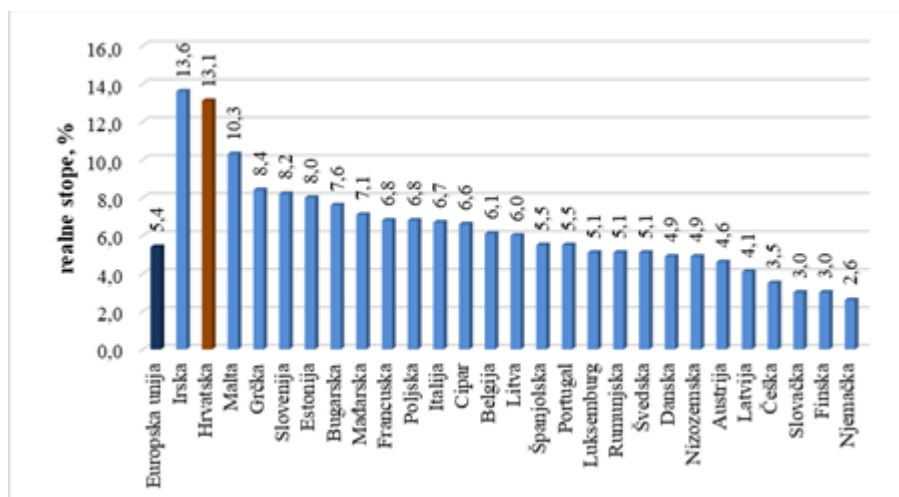
¹ Vidjeti i Tablicu 57. u Dodatku „Usporedba bruto domaćeg proizvoda Hrvatske i država članica Europske unije te udio u BDP-u Europske unije“.

Graf 2. Realne stope rasta BDP-a u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji

(izvor: DZS i Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Graf 3. Realne stope rasta BDP-a država članica Europske unije, 2021. godina

(izvor: Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

1.2. Zaposlenost

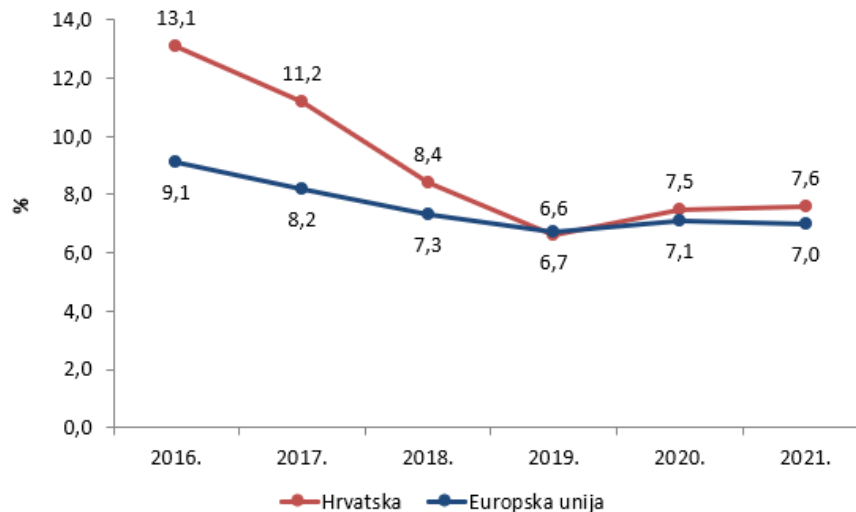
Oporavak gospodarskih aktivnosti u 2021. godini utjecao je na kretanja na tržištu rada. Prema podacima DZS-a, prosječna stopa nezaposlenosti u 2021. godini iznosila je 8%, dok je anketna stopa nezaposlenosti iznosila 7,6%. U odnosu na prethodnu godinu, prosječna stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj smanjena je za 0,9 postotnih bodova, dok je anketna stopa nezaposlenosti povećana za 0,1 postotnih bodova.

U 2021. godini u Hrvatskoj je bilo zaposleno 1.575.837 osoba, što je više i od pretkrizne 2019. godine, a za 2,1% više nego 2020. godine.

Djelatnost poljoprivrede broji 39.522 zaposlene osobe (2,5% od ukupno zaposlenih), ili za 1,5% više u odnosu na prethodnu godinu².

S druge strane, smanjen je (za 0,4%) broj zaposlenih u proizvodnji hrane, pića i duhanskih proizvoda (3,5% od ukupno zaposlenih u Hrvatskoj) te za 1,6% u duhanskoj industriji (0,1% od ukupno zaposlenih u Hrvatskoj).

Graf 4. Stopa anketne nezaposlenosti, usporedba Hrvatske i Europske unije

(izvor: DZS i Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

1.3. Plaće

Prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u 2021. godini iznosila je 7.129 kuna, što je za 5,4% više nego 2020. godine.

U sektoru poljoprivrede prosječna neto isplaćena plaća je za 20,1% niža od prosjeka za Hrvatsku, ali je u odnosu na prethodnu godinu povećana za 3,8%. Niža prosječna plaća ostvaruje se i u djelatnosti proizvodnje prehrambenih proizvoda (za 15,5%), uz rast od 4,5% u usporedbi s 2020. godinom.

U djelatnostima proizvodnje pića i duhanskih proizvoda prosječne neto isplaćene plaće po zaposlenome nadilaze prosjek za Hrvatsku (za 11%, odnosno za 35,8%). I u ovim djelatnostima tijekom 2021. godine zabilježen je rast plaća u odnosu na 2020. godinu.

² Vidjeti i Tablicu 58. u Dodatku „Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana“.

Tablica 1. Prosječne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u Hrvatskoj

	(kuna)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
PROSJEČNA NETO PLAĆA		5.685	5.985	6.242	6.457	6.763	7.129
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo		5.170	5.327	5.674	5.697	5.886	6.082
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i povezane uslužne djelatnosti		4.521	4.737	5.056	5.222	5.489	5.696
Šumarstvo i sječa drva		6.216	6.255	6.532	6.315	6.440	6.619
Ribarstvo		4.825	5.085	5.459	5.711	5.994	6.248
Prerađivačka industrija		5.159	5.447	5.708	5.940	6.239	6.566
Proizvodnja prehrambenih proizvoda		4.809	5.043	5.334	5.507	5.762	6.023
Proizvodnja pića		6.632	6.993	7.358	7.592	7.608	7.913
Proizvodnja duhanskih proizvoda		7.548	7.967	7.861	7.867	9.228	9.681

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

1.4. Indeksi potrošačkih cijena

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u 2021. godini u Hrvatskoj povećane su za 2,6%.

Potrošačke cijene prehrambenih proizvoda i bezalkoholnih pića porasle za 1,6%, cijene alkoholnih pića za 1,3% te duhana za 7,3%. Od prehrambenih proizvoda, rast cijena zabilježen je za sve skupine, osim za meso te ribe i plodove mora.

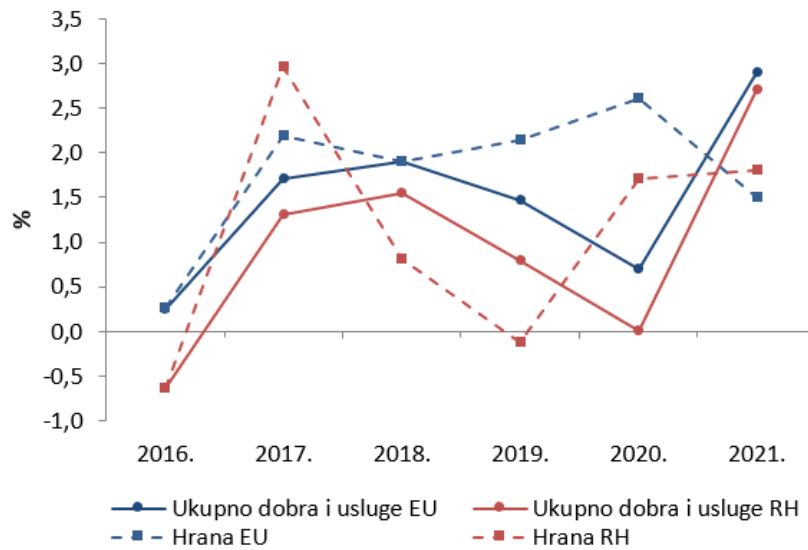
Tablica 2. Indeksi potrošačkih cijena hrane, bezalkoholnih i alkoholnih pića te duhana u Hrvatskoj

(n-1 = 100)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA UKUPNO	98,9	101,1	101,5	100,8	100,1	102,6
HRANA I BEZALKOHOLNA PIĆA	99,5	102,9	101,0	99,9	101,9	101,6
Hrana	99,3	103,0	101,0	99,8	101,8	101,6
Kruh i žitarice	100,6	99,8	101,3	102,5	100,8	102,9
Meso	98,2	103,5	100,6	99,1	104,5	99,5
Ribe i plodovi mora	103,0	99,2	101,6	101,1	99,7	99,6
Mlijeko, sir i jaja	96,6	106,0	101,3	100,0	99,4	102,0
Ulja i masti	101,4	103,8	103,7	99,2	97,9	110,6
Voće	100,2	102,2	101,3	92,2	109,3	100,8
Povrće	98,1	105,9	100,5	100,8	98,8	102,3
Šećer, džem, med, čokolada i slatkiši	101,1	101,6	98,8	100,2	100,9	101,1
Prehrambeni proizvodi, d.n.	101,7	102,3	101,9	101,5	102,0	102,4
Bezalkoholna pića	102,2	102,2	100,9	100,5	102,5	102,2
Kava, čaj i kakao	100,0	103,4	101,2	100,0	100,2	101,3
Mineralna voda, osvježavajuća pića, sokovi od voća i povrća	103,9	101,1	100,7	100,9	104,2	102,9
ALKOHOLNA PIĆA I DUHAN	100,4	102,4	102,8	104,4	103,6	105,9
Alkoholna pića	101,3	101,1	100,9	101,1	102,4	101,3
Jaka alkoholna pića	100,1	100,3	101,1	100,6	106,8	102,3
Vino	101,9	100,8	100,2	100,9	103,7	101,3
Pivo	101,0	101,4	101,3	101,3	100,3	101,0
Duhan	100,1	102,9	103,5	105,5	103,9	107,3

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Za usporedbu, na razini prosjeka Europske unije, cijene dobara i usluga mjerene harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u 2021. godini porasle su za 2,9%, dok su cijene hrane porasle za 1,5%.

Graf 5. Stope rasta potrošačkih cijena u Hrvatskoj i Europskoj uniji

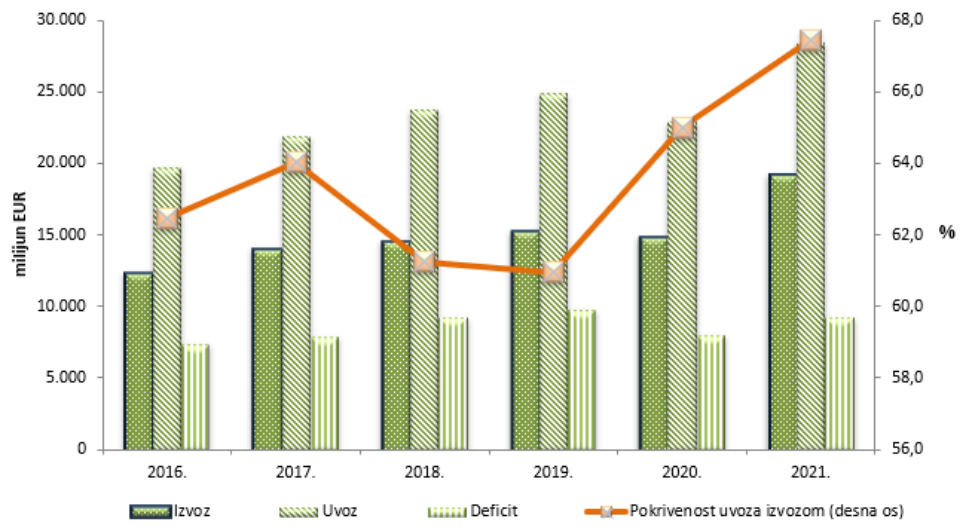
(izvor: Eurostat; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

1.5. Bilanca vanjskotrgovinske razmjene

Prema podacima DZS-a, u 2021. godini ukupna vrijednost vanjskotrgovinske razmjene dobara i usluga iznosila je 46,8 milijardi eura, što je za 23,7% više nego prethodne godine. Vrijednost izvoza dobara i usluga u 2021. godini (18,4 milijarde eura) povećana je za 23,4%, a uvoza (28,4 milijarde eura) za 23,9%. Ostvaren je deficit vanjskotrgovinske razmjene od 10 milijardi eura, što je za 24,9% više nego 2020. godine, uz pokrivenost uvoza izvozom od 64,7%. Za usporedbu, pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno prehrambenih proizvoda iznosila je 73,9%.

Vrijednost vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2021. godini čini 14,2% vrijednosti ukupne robne razmjene Hrvatske.

Graf 6. Vanjskotrgovinska razmjena Republike Hrvatske

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2. HRVATSKA POLJOPRIVREDA

Vrijednost poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj dosegla je u 2021. godini 20,7 milijardi kuna, što je za 13,3% više nego 2020. godine. U vrijednosti poljoprivredne proizvodnje biljna proizvodnja sudjeluje sa 59%, a stočarstvo sa 35,3%.

Prema podacima Agencije za plaćanja, na dan 31. prosinca 2021. bilo je upisano 170 tisuća poljoprivrednika, koji su koristili 1,16 milijuna hektara poljoprivrednog zemljišta. 70% poljoprivrednika koristi manje od 5 ha poljoprivrednog zemljišta, dok u prosjeku poljoprivrednici koriste 6,8 ha poljoprivrednog zemljišta.

Većina nositelja poljoprivrednih gospodarstava (nešto manje od 40%) ima više od 65 godina. Međutim, raste udio mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava te je u 2021. iznosio 14,2%.

Tržišno orijentirani poljoprivrednici, koji su predmet godišnjih FADN istraživanja, u prosjeku koriste 14,7 ha poljoprivrednog zemljišta, drže 7,9 stočnih jedinica i ostvaruju prosječnu neto dodanu vrijednost od 19.180 eura po gospodarstvu. Unatoč ostvarenom rastu u odnosu na prethodnu godinu, to je i dalje tek 51% neto dodane vrijednosti koju ostvaruje prosječno poljoprivredno gospodarstvo u Europskoj uniji.

2021. godinu obilježila je manja proizvodnja za niz poljoprivrednih proizvoda, kao i rast njihovih cijena, osobito u drugoj polovici godine. Neki od poljoprivrednih proizvoda dosegli su krajem 2021. godine rekordne vrijednosti u zadnjih nekoliko godina (pšenica, kukuruz, soja, suncokret, goveđi trupovi, mliječni proizvodi, pileći trupovi, janjeći trupovi). Svinjsko meso bilo je među rijetkim proizvodima kod kojih cijene u 2021. nisu nadmašile uobičajene godišnje prosjeke.

Rast cijena poljoprivrednih proizvoda uzrokovan je različitim čimbenicima, među kojima je najvažnije povećanje cijena poljoprivrednih inputa u 2021. godini (prosječno 20,4% u odnosu na 2020.). Najviše su rasle, dvoznamenkasto, cijene gnojiva (66,4%), zatim stočne hrane (28,5%) te energije i maziva (19,9%).

Od sektora koji su tijekom 2021. postigli veću proizvodnju nego 2020. godine ističu se proizvodnja duhana, goveđeg mesa, peradskog mesa, jaja. Proizvedeno je više certificiranog sjemena žitarica i uljarica te voćnih sadnica. Povećan je broj subjekata u ekološkoj proizvodnji i poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom. Neto izvoz ostvaren je u sektorima žitarica i uljarica.

Hrvatska u proizvodnji većine poljoprivrednih proizvoda u pravilu sudjeluje s manje od 1% u proizvodnji Europske unije. Izuzetak čine soja, za koju je udio Hrvatske u proizvodnji EU-a 9,2%, i kukuruz, gdje Hrvatska u proizvodnji EU-a sudjeluje s 3,2%.³

Tijekom 2021. godine nastavljen je rast uvoza i izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, uz ostvareni deficit vanjsko-trgovinske razmjene od nešto manje od milijarde eura. Pokrivenost uvoza izvozom bila je veća od one u nepoljoprivrednim sektorima te je dosegla približno 74%.

U 2021. godini šest je proizvoda zaštićeno na nacionalnoj razini i četiri proizvoda na razini Europske unije. Uspostavljen je dobrovoljni nacionalni sustav kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda - Dokazana kvaliteta. Proizvodi kojima je priznata ova oznaka u 2021. godini su voće i konzumna jaja.

2.1. Ekonomski računi u poljoprivredi

Poljoprivredna djelatnost je u 2021. godini ostvarila vrijednost proizvodnje od 20,7 milijardi kuna. U odnosu na 2020. godinu, vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti veća je za 2,4 milijardi kuna, odnosno za 13,3%.

Tablica 3. Bruto domaći proizvod i ekonomski računi u poljoprivredi

(milijun kuna)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD*	356.617	373.080	391.289	412.770	380.123	438.560
Udio BDV poljoprivrede u BDP, %**	2,04	1,95	2,05	2,04	2,29	2,50
EKONOMSKI RAČUNI ZA POLJOPRIVREDU						
Poljoprivredna proizvodnja	16.450	16.449	17.308	17.977	18.259	20.668
Međufazna potrošnja	9.158	9.172	9.273	9.565	9.565	9.709
Bruto dodana vrijednost	7.292	7.277	8.034	8.412	8.694	10.979
Potrošnja fiksnog kapitala	2.321	2.309	2.392	2.350	2.343	2.362
Neto dodana vrijednost	4.971	4.969	5.643	6.061	6.350	8.618
Naknada za zaposlene	854	886	998	1.004	1.138	1.201
Ostale subvencije za proizvodnju	2.880	2.983	3.021	3.312	3.644	4.023
Faktorski dohodak	7.850	7.951	8.664	9.373	9.995	12.640
Poslovni višak/mješoviti dohodak	6.996	7.066	7.666	8.370	8.856	11.439
Plaćene rente	282	288	294	303	309	302
Plaćene kamate	185	191	196	200	198	198
Primljene kamate	79	78	78	76	75	77
Poduzetnički dohodak	6.608	6.665	7.254	7.943	8.425	11.016
Uloženi rad (1.000 jedinica godišnjeg rada)	174	174	175	176	172	171

* izvedeni podatak

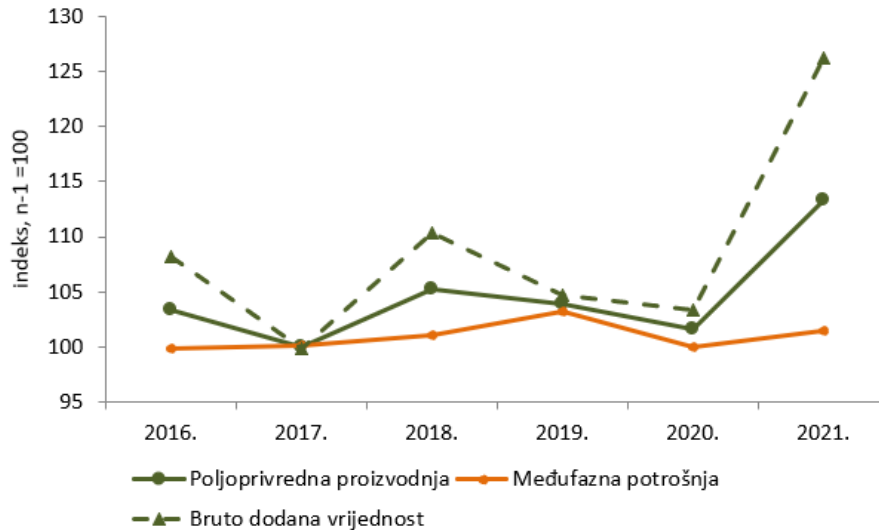
** podaci o bruto domaćem proizvodu za 2020. i 2021. godinu su privremeni

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

³ Za detaljnije informacije vidjeti u Dodatku Tablicu 59. „Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2021. godina“ i Tablicu 60. „Broj stoke u Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, 2021. godina“

Rast vrijednosti proizvodnje, uz istovremeno značajno manji rast međufazne potrošnje, pozitivno je utjecao na rast bruto dodane vrijednosti. Ona je 2021. dosegla 11 milijardi kuna, što je za 26,3% više nego 2020. godine.

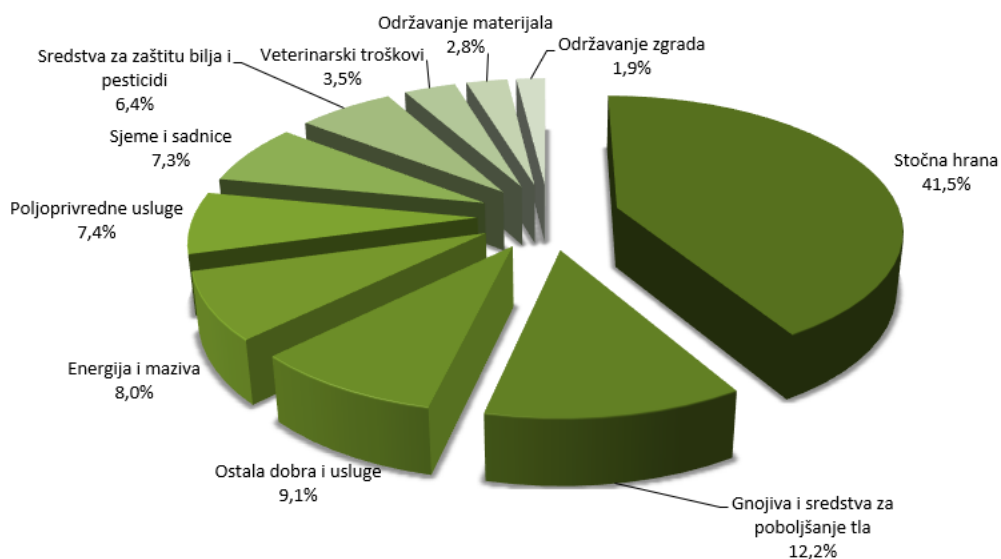
Graf 7. Kretanja u poljoprivredi prema Ekonomskim računima u poljoprivredi

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Vrijednost međufazne potrošnje (troškovi proizvodnje) u 2021. godini iznosi 9,7 milijardi kuna i za 1,5% je veća u odnosu na 2020. godinu. U strukturi troškova poljoprivredne proizvodnje u 2021. godini najznačajniji su troškovi stočne hrane, s udjelom od 41,5%. Inputi specifični za biljnu proizvodnju, gnojiva i poboljšivači tla, sjeme i sadnice te zaštitna sredstva i pesticidi, u ukupnim troškovima čine udio od 25,9%.

Graf 8. Struktura međufazne potrošnje, 2021. godina

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

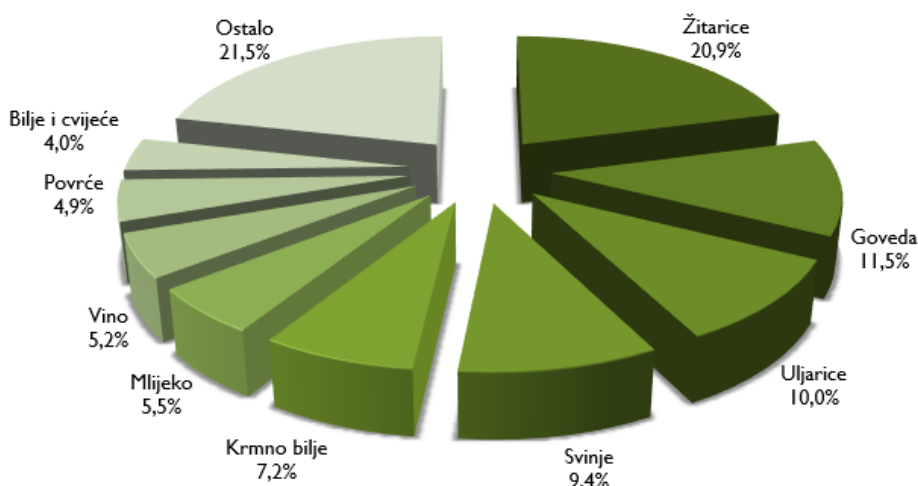
Uloženi rad u poljoprivredi u 2021. godini (171 tisuća jedinica godišnjega rada) manji je u usporedbi s 2020. godinom za 0,6%. Nositelji poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj su obiteljska poljoprivredna gospodarstva na kojima poslove obavljaju uglavnom članovi obitelji, odnosno neplaćena radna snaga, koja u strukturi uloženog rada u 2021. godini čini 91,2%.

U vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti prevladava biljna proizvodnja koja, iskazano baznim cijenama⁴, ima udio od 59%, dok stočarstvo čini udio od 35,3%. Uslužne djelatnosti doprinose vrijednosti poljoprivredne proizvodnje s 3,5%, a sekundarne djelatnosti s 2,3%.

Na rast vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti pozitivno je utjecao rast biljne proizvodnje (12,9% u odnosu na 2020. godinu), kao i rast vrijednosti stočarstva (za 16,2%). Manji rast vrijednost ostvarile su i poljoprivredne usluge (za 0,9%) i sekundarne djelatnosti (za 3,8%).

U vrijednosti poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj prevladavaju žitarice, goveda, uljarice, svinje i krmno bilje. Značajniji udio u vrijednosti proizvodnje ostvaruje se još proizvodnjom mlijeka, vina, povrća te bilja i cvijeća. Navedeni proizvodi u ukupnoj vrijednosti zajedno čine 78,5%.

Graf 9. Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje po proizvodima, 2021. godina

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Prema podacima EUROSTAT-a, vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti Europske unije u 2021. godini veća je za 8,3%, dok je BDV veći za 6,2%. Prosječna produktivnost rada u Europskoj uniji, mjerena faktorskim dohotkom po godišnjoj jedinici rada, iznosi 21.456,96 eura. Produktivnost rada u Hrvatskoj iznosi 9.802,66 eura te s Poljskom, Slovenijom i Rumunjskom spadamo u grupu država članica koje ostvaruju manje od polovice prosječne produktivnosti Europske unije.

⁴ Poljoprivredna proizvodnja vrednuje se u baznim cijenama, što znači da su uključene sve subvencije na proizvode i usluge, a isključeni su svi porezi na proizvode i usluge.

2.2. Struktura poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivredno zemljište

2.2.1. Struktura poljoprivrednih gospodarstava

Prema podacima iz Upisnika kojeg vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: Agencija za plaćanja), na dan 31. prosinca 2021. godine bilo je upisano 170.436 poljoprivrednika, od kojih je najviše obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: OPG), njih 141.248, ili 82,9% od ukupnog broja poljoprivrednika. Zbog procesa usklađivanja OPG-ova s odredbama Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 29/18 i 32/19), bilježimo smanjenje njihovog broja i rast broja samoopskrbnih poljoprivrednih gospodarstava (SOPG).

Tablica 4. Ukupan broj poljoprivrednika prema organizacijskom obliku na dan 31. prosinca 2020. godine i 31. prosinca 2021. godine

Organizacijski oblik:	Broj poljoprivrednika		Udio u ukupnom broju poljoprivrednika, %	
	na dan 31.12.2020.	na dan 31.12.2021.	na dan 31.12.2020.	na dan 31.12.2021.
OPG*	154.679	141.248	90,5	82,9
SOPG	10.250	22.906	6,0	13,4
OPG + SOPG ukupno	164.929	164.154	96,5	96,3
Obrt	2.299	2.418	1,3	1,4
Zadruga	355	359	0,2	0,2
Trgovačko društvo	3.039	3.286	1,8	1,9
Druga pravna osoba	215	219	0,1	0,1
Ukupno	170.837	170.436	100,0	100,0

* od 31.12.2019. SOPG se promatra kao odvojena kategorija, a odnosi se na SOPG-e kod kojih je proveden postupak usklađivanja sukladno članku 52. Zakona o OPG-u (izvor: Agencija za plaćanja; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Najveći broj poljoprivrednika nalazi se u Zagrebačkoj županiji, njih 14.291, i u ukupnom broju poljoprivrednika Republike Hrvatske čine 8,4%. Tijekom 2021. godine zabilježeno je veće povećanje broja poljoprivrednika u Karlovačkoj županiji i Zadarskoj županiji, dok je najveće smanjenje broja poljoprivrednika evidentirano u Koprivničko-križevačkoj županiji.⁵

Prema podacima Agencije za plaćanja, na dan 31. prosinca 2021. godine hrvatski poljoprivrednici ukupno su koristili 1.161.353,8 ha poljoprivrednog zemljišta (za 144.173,3 ha nije dostupan podatak o kakvom se tipu vlasništva radi), što je za 1% više nego prethodne godine. Najveći broj

⁵ Vidjeti i Tablicu 61. u Dodatku „Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31. prosinca 2021.“

poljoprivrednika, njih 70,1%, koristi površine do 4,99 ha, ali se njihov broj smanjuje. Jedan poljoprivrednik u prosjeku koristi 6,8 ha poljoprivrednog zemljišta.

Najveći dio korištenog poljoprivrednog zemljišta (55%) nalazi se u vlasništvu poljoprivrednika koji ga koristi. U zakupu se nalazi 22,1%, a daljnjih 8,8% je državno zemljište u zakupu.

Tablica 5. Poljoprivredno zemljište prema tipu vlasništva i katastarskoj kulturi prema Upisniku poljoprivrednika, stanje na dan 31. prosinca 2021.

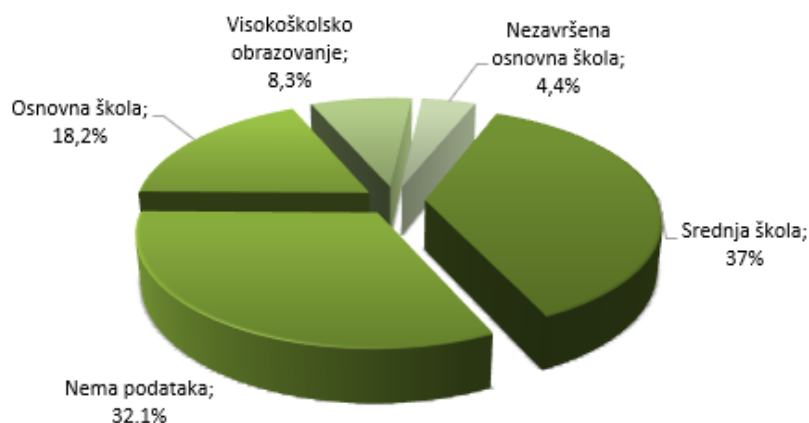
Katastarska kultura:	Površina (ha)									
	Koncesija	Korištenje bez naknade	Ostalo	Plodouživanje	Potvrda JLS	Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	Vlasništvo	Zakup	Zakup državnog zemljišta	Ukupno
Oranica	53.350,9	3.541,8	1.656,6	8.213,8	70,9	35.961,5	378.081,4	182.735,2	54.108,9	717.721,0
Livade	457,5	677,0	1.148,8	2.849,0	35,2	2.657,6	76.676,1	18.057,6	2.677,4	105.236,3
Pašnjaci	1.676,2	591,5	10.896,5	3.415,3	22,4	7.710,8	40.853,1	9.518,4	23.699,8	98.384,0
Šuma	837,7	211,5	1.389,8	1.065,6	0,2	337,2	27.389,0	3.293,3	4.809,9	39.334,2
Vinograd	1.400,8	236,9	140,6	372,2	0,0	278,7	13.617,1	2.289,1	1.841,7	20.176,9
Voćnjak	1.010,4	127,9	41,4	322,0	2,0	593,4	15.072,5	3.468,6	775,9	21.414,0
Ostalo zemljište	15,5	41,2	247,5	127,6	0,0	446,1	6.517,1	1.551,9	416,6	9.363,5
Maslinik	0,2	48,0	49,0	120,6	0,4	21,8	1.981,4	156,6	301,3	2.679,3
Trstik	166,0	0,6	17,8	3,3	0,0	76,9	419,0	142,8	160,9	987,3
Neplodno	9,6	4,4	114,3	74,6	0,9	78,8	479,2	299,2	658,6	1.719,6
Vrt	0,0	3,1	0,2	5,6	0,0	2,9	131,2	20,3	1,1	164,4
Ukupno	58.925	5.484	15.702	16.570	132	48.166	561.217	221.533	89.452	1.017.180

(izvor: Agencija za plaćanja, ARKOD na dan 31.12.2021.; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Nositelji hrvatskih poljoprivrednih gospodarstva uglavnom su osobe starije životne dobi. Čak 67.425 gospodarstava ima nositelje starije od 65 godina (39,6%), dok njih 24.199 ima nositelje starosti do 41 godine (14,2%). Međutim, broj mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava je u porastu i tijekom 2021. godine povećan je za 10%.

Prema podacima iz Upisnika, najveći broj nositelja ima srednju stručnu spremu (37%). Udio nositelja sa završenim fakultetom i višom školom u ukupnom broju nositelja iznosi 8,3%, što je skupina koja bilježi najveću pozitivnu stopu promjene.

Graf 10. Struktura poljoprivrednika prema stručnoj spremi, 2021. godina

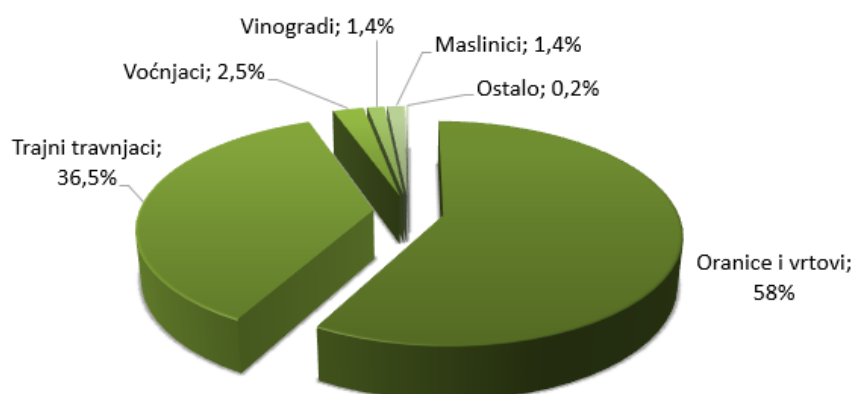

(izvor: Agencija za plaćanja; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2.2.2. Poljoprivredno zemljište

U 2021. godini u Hrvatskoj je korišteno 1.476.351 ha poljoprivrednog zemljišta. Prema načinu korištenja, najzastupljenije su oranice i vrtovi te trajni travnjaci. Najmanje su zastupljeni povrtnjaci, rasadnici i košaračka vrba.

Graf 11. Struktura korištenog poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U usporedbi s prethodnom 2020. godinom, povećane su površine trajnih travnjaka i voćnjaka. Ostale kategorije poljoprivrednog zemljišta bilježe smanjenje površina. Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta u 2021. bila je za 31.444 ha manja u odnosu na površinu iz prethodnog petogodišnjeg razdoblja, od 2016. do 2020. godine.

Tablica 6. Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta

(ha)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Korištena poljoprivredna površina	1.546.019	1.496.663	1.485.645	1.504.445	1.506.205	1.476.351
Oranice i vrtovi	872.406	815.323	803.902	822.809	888.928	856.738
Žitarice	529.388	461.483	459.703	490.908	535.840	519.818
Mahunarke za suho zrno	3.273	2.575	2.542	2.512	1.895	2.214
Korjenasti i gomoljasti usjevi	26.563	29.949	23.810	21.690	20.703	19.478
Industrijsko bilje	178.974	187.826	187.033	170.492	182.874	171.992
Svježe povrće i jagode	10.180	9.791	10.027	8.963	8.748	8.664
Zelena krma s oranica i vrtova	107.444	100.928	94.864	102.388	109.450	107.440
Ugari	15.924	22.060	25.218	25.155	28.865	26.625
Cvijeće i ukrasno bilje	300	315	300	300	186	181
Sjemenski usjevi i presadnice	360	396	405	401	277	326
Povrtnjaci	1.885	1.848	1.848	1.848	1.777	1.678
Trajni travnjaci	600.000	607.555	607.555	606.129	536.683	539.596
Voćnjaci, vinogradi i maslinici	71.060	71.217	71.645	72.964	77.782	77.401
Voćnjaci	29.476	30.634	32.436	34.534	36.046	36.248
Vinogradi	23.400	21.900	20.512	19.824	21.454	21.213
Maslinici	18.184	18.683	18.697	18.606	20.282	19.940
Rasadnici	342	382	357	355	576	492
Košaračka vrba	326	338	338	340	459	446

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2.3. Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka

U 2020. godini, prema podacima FADN istraživanja, prosječan tržišno orijentirani poljoprivrednik Republike Hrvatske u svojoj proizvodnji koristio je 14,7 ha poljoprivrednog zemljišta i uzgajao 7,9 stočnih jedinica, čime je ostvario prosječnu ekonomsku veličinu od 22.700 eura, a za svoj rad je utrošio 1,6 jedinica godišnjega rada.

2020. godinu obilježili su veliki izazovi, no rast vrijednosti proizvodnje uz veće potpore pozitivno su djelovali na kretanje ostalih ekonomskih pokazatelja. Prosječna vrijednost bruto dohotka poljoprivrednika u 2020. godini iznosila je 23.274 eura (za 41,2% više nego u 2019.). Prosječan dohodak tržišno orijentiranog poljoprivrednika, mjereno neto dodanom vrijednosti, u 2020. godini iznosio je 19.180 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 6.662 eura ili za 53,2%. Na rast neto dodane vrijednosti poljoprivrednika pozitivno je utjecao rast vrijednosti proizvodnje i to prvenstveno biljne proizvodnje koja u vrijednosti outputa čini najveći udio.⁶

Hrvatskim poljoprivrednicima potpore su itekako značajne za stabilizaciju dohotka. U 2020. godini u neto dodanoj vrijednosti prosječnog tržišno orijentiranog hrvatskog poljoprivrednika, ukupne potpore osim investicijskih čine udio od 59,1%. Poljoprivrednici tipa proizvodnje povrtlarstvo i

⁶ Vidjeti i Tablicu 62. u Dodatku „Korišteni resursi prema FADN istraživanju u Hrvatskoj“ te Tablicu 63. „Standardni rezultati FADN istraživanja u Hrvatskoj“

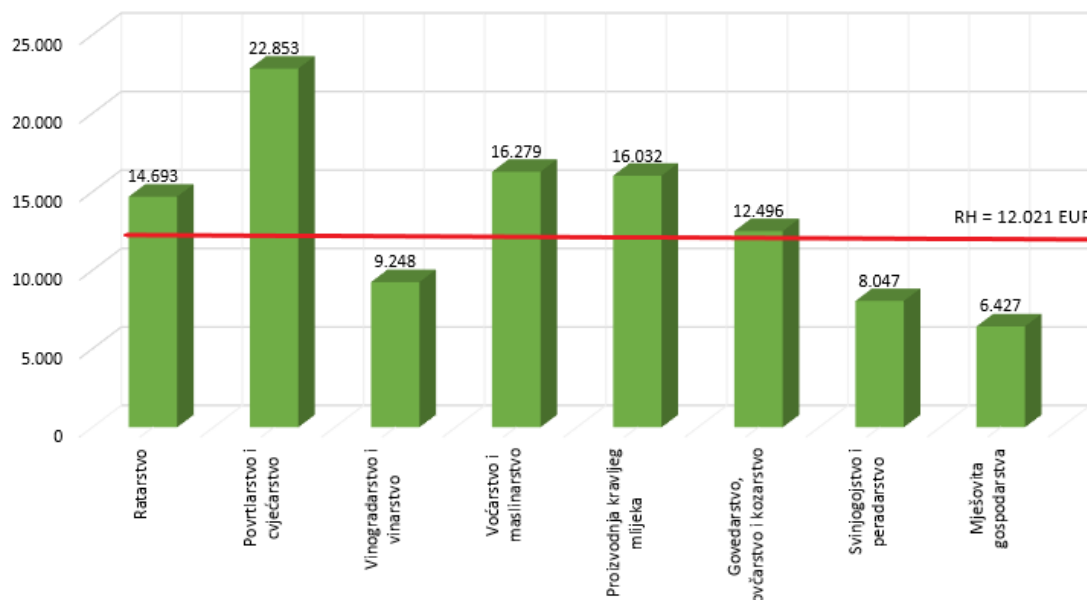
cvjećarstvo bilježe najmanji udio potpora (7%), dok najveći udio potpora imaju poljoprivrednici tipa proizvodnje govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo (75,4%).

Prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 2020. godini iznosi 28.959 eura po gospodarstvu i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 3.492 eura (13,7%). Troškovi međufazne potrošnje iznosili su 16.215 eura, što je za 4,6% više nego godinu dana ranije.

Prosječna neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada bila je 12.021 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 3.932 eura ili iskazano relativnim pokazateljem za 48,6 %.

Promatrano prema tipu proizvodnje poljoprivrednika najveću neto dodanu vrijednost po jedinici godišnjeg rada ostvarili su poljoprivrednici tipa proizvodnje povrtlarstvo i cvjećarstvo.

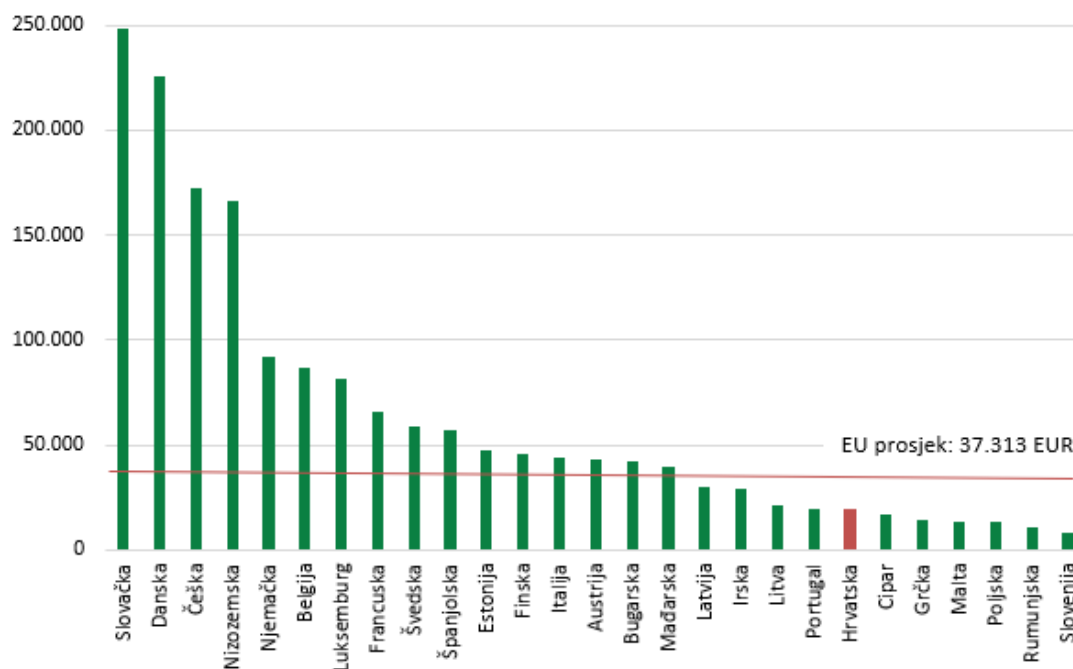
Graf 12. Neto dodana vrijednost po jedinici godišnjeg rada po tipu proizvodnje, 2020. godina

(izvor: Europska komisija, obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Na razini Europske unije prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje po gospodarstvu u 2020. godini iznosila 88.144 eura. Prosječna neto dodana vrijednost bila je 37.313 eura. Hrvatska spada u grupu država članica koje ostvaruju manju neto dodanu vrijednosti od prosječne neto dodane vrijednosti tržišno orijentiranog poljoprivrednika Europske unije.

Graf 13. Neto dodana vrijednost po gospodarstvu u Europskoj uniji prema FADN istraživanju, 2020. godina, EUR

(izvor: FADN EU; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

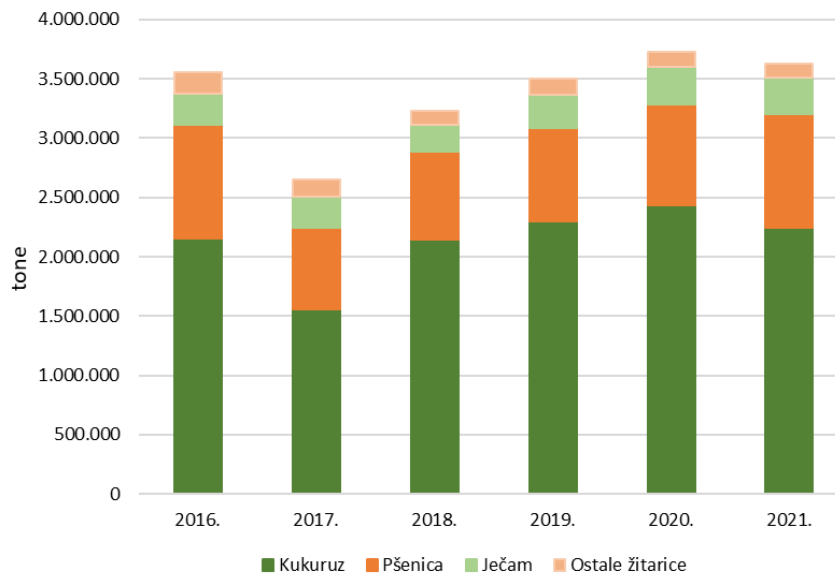
2.4. Poljoprivredna proizvodnja i tržište⁷

2.4.1. Žitarice

Hrvatska je samodostatna proizvodnjom žitarica, osim u godinama s izrazito nepovoljnim klimatskim uvjetima. U 2020. godini samodostatnost u proizvodnji žitarica iznosila je 174,2%. U proteklom razdoblju godišnja proizvodnja žitarica kretala se između 2,6 milijuna tona (2017. godine) i 3,7 milijuna tona (2020. godine).

⁷ Detaljni podaci o samodostatnosti poljoprivrednih proizvoda nalaze se u Dodatku u Tablici 64. „Samodostatnost Hrvatske u proizvodnji odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (%)“.

Graf 14. Proizvodnja žitarica u Hrvatskoj

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U 2021. godini na žetvenoj površini od 519.818 ha proizvedeno je ukupno 3.629.150 t žitarica s prosječnim prinomom od 7,0 t/ha. Proizvodnja žitarica i površine pod žitaricama bile su u 2021. nešto niže nego prethodne godine (za 3,0%, odnosno 2,7%), ali su i dalje veće od prosjeka petogodišnjeg razdoblja 2016.-2020. (za 8,9%, odnosno za 5,0%).

Površine pod žitaricama bile su 2021. godine manje u odnosu na 2020. godinu (za 16 tisuća hektara) te je i ukupna proizvodnja bila niža za 102 tisuće tona. Manja proizvodnja ostvarena je kod svih žitarica, osim pšenice, koje je proizvedeno za 112 tisuća tona više nego u 2020. godini, zahvaljujući povećanju prosječno ostvarenog prinosa.

Približno 97% ukupne proizvodnje žitarica odnosilo se u 2021. godini na kukuruz (61,8%), pšenicu (26,5%) i ječam (8,4%). Proizvodnja ostalih vrsta žitarica značajno je smanjena u razdoblju od 2016. godine.

Tablica 7. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja žitarica

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Pšenica	Žetvena površina, ha	168.029	116.150	135.708	141.602	145.053	143.535
	Prirod po ha, t	5,7	5,9	5,4	5,6	5,9	6,7
	Proizvodnja, t	960.081	682.322	738.363	789.950	849.656	961.940
Kukuruz	Žetvena površina, ha	252.072	247.119	235.352	255.887	288.398	287.979
	Prirod po ha, t	8,5	6,3	9,1	9,0	8,4	7,8
	Proizvodnja, t	2.154.470	1.559.638	2.147.275	2.298.316	2.430.598	2.242.119
Ječam	Žetvena površina, ha	56.483	53.950	50.988	53.662	66.329	56.478
	Prirod po ha, t	4,7	4,8	4,5	5,1	4,9	5,4
	Proizvodnja, t	263.165	260.426	227.520	275.397	321.776	306.209
Raž	Žetvena površina, ha	1.285	774	1.292	1.582	1.058	511

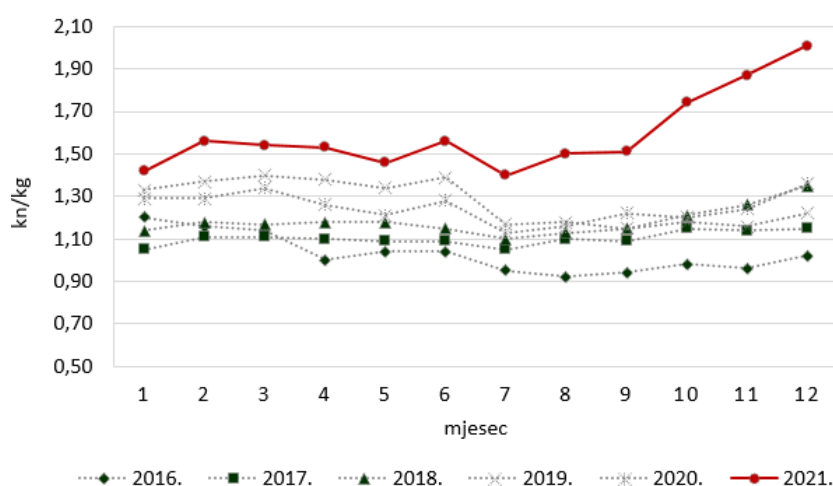
		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
	Prirod po ha, t	3,6	3,3	3,2	4,4	4,1	4,1
	Proizvodnja, t	4.646	2.566	4.100	6.912	4.367	2.082
Zob	Žetvena površina, ha	26.572	23.139	15.885	18.499	19.397	17.063
	Prirod po ha, t	3,0	3,0	2,8	3,1	3,4	3,4
	Proizvodnja, t	80.414	68.333	44.827	57.585	65.345	58.840
Pšenoraž	Žetvena površina, ha	19.764	17.291	17.027	17.464	11.700	9.386
	Prirod po ha, t	4,1	4,0	3,6	3,8	4,2	4,5
	Proizvodnja, t	81.393	68.648	62.010	66.125	49.671	42.497
Ostale žitarice	Žetvena površina, ha	4.278	3.060	3.451	2.212	3.905	4.869
	Prirod po ha, t	2,4	2,0	2,0	2,3	2,6	3,2
	Proizvodnja, t	10.264	6.068	6.830	5.108	10.020	15.463

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Vanjskotrgovinskom razmjenom žitarica ostvaren je suficit. U 2021. godini izvezeno je žitarica u vrijednosti od 370,1 milijuna eura, dok ih je uvezeno u vrijednosti od 84,1 milijuna eura. Zabilježen je neto izvoz pšenice od 437 tisuća tona, 888 tisuća tona kukuruza te 102 tisuće tona ječma.

2021. godinu obilježio je rast cijena poljoprivrednih proizvoda, pa tako i žitarica⁸. Prosječna godišnja cijena pšenice iznosila je 1,57 kn/kg, što je za 31,9% više u odnosu na prosjek 2020 godine. Najviša prosječna mjesečna cijena pšenice u 2021. godini zabilježena je u prosincu, kada je iznosila 2,01 kn/kg, što je najviša cijena od 2013., a najniža u srpnju kada je iznosila 1,40 kn/kg.

Graf 15. Prosječne cijene pšenice (min. 74 kg/hl)

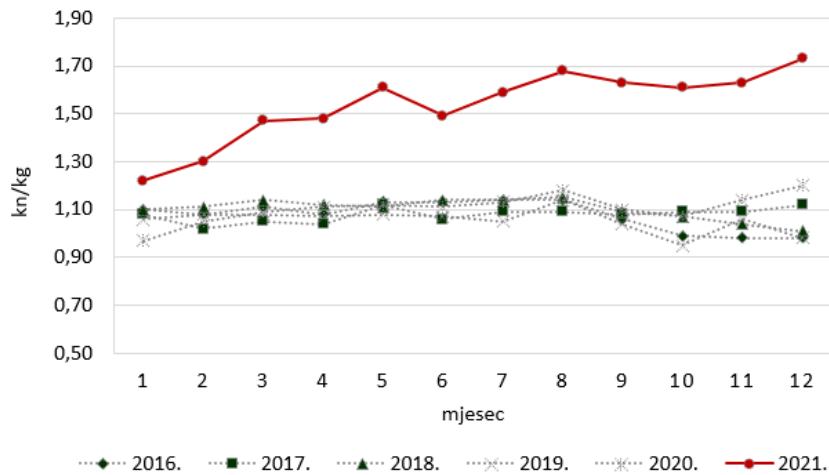

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

⁸ Za više informacija o cijenama žitarica vidjeti u Dodatku Tablicu 65. „Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina u Hrvatskoj, bez PDV-a“.

Prosječna cijena kukuruza u 2021. iznosila je 1,51 kn/kg, ili za 36% više od prosjeka 2020 godine. Kretanje cijena u 2021. bilo je karakteristično sezonsko: postepeni rast cijena od početka godine do žetve, pad cijena u žetvi te rast cijena do kraja godine, ali na znatno višoj cjenovnoj razini. Najniža cijena, 1,22 kn/kg, zabilježena je u siječnju, a najviša, 1,73 kn/kg zabilježena je u prosincu.

Graf 16. Prosječne cijene kukuruza (max. 14% vlage)

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

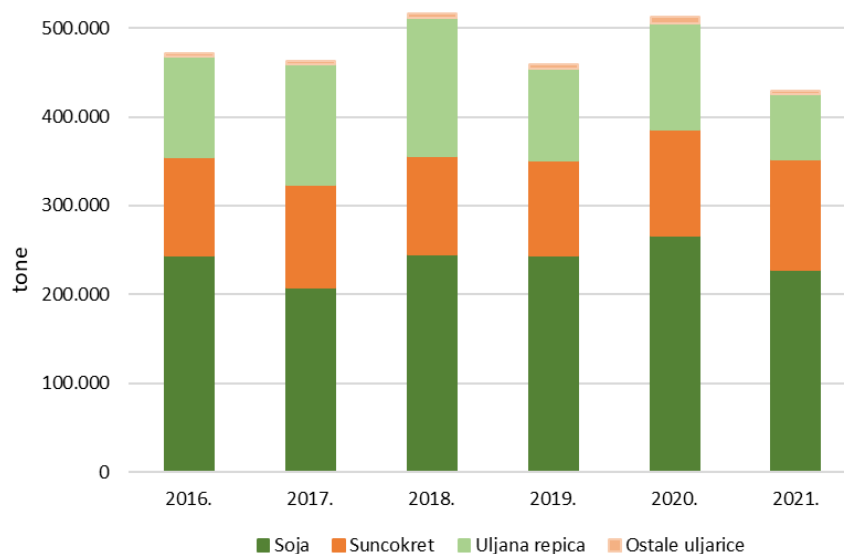
2.4.2. Uljarice

Hrvatska je samodostatna proizvodnjom uljarica. U 2020. godini samodostatnost u proizvodnji uljarica iznosila je 287,2%. U promatranom razdoblju od 2016. godine, u 2021. ostvarena je najmanja proizvodnja uljarica (429 tisuća tona), dok je najveća proizvodnja postignuta 2018. godine (516 tisuća tona).

Hrvatska je značajan proizvođač soje na razini Europske unije. U proizvodnji soje u 2021. Hrvatska je među državama članicama bila na petom mjestu, s udjelom od 9,2% u ukupnoj proizvodnji EU-a.⁹

⁹ Za detaljnije informacije vidjeti u Dodatku Tablicu 59. „Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2021. godina“.

Graf 17. Proizvodnja uljarica u Hrvatskoj

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U 2021. godini na žetvenoj površini od 161.607 ha proizvedeno je ukupno 429.206 t uljarica s prosječnim prinosom po hektaru od 2,7 t. U odnosu na 2020. godinu, smanjena je proizvodnja svih uljarica, osim suncokreta. Smanjenje je bilo uzrokovano padom prinosa u proizvodnji soje, što je rezultiralo urodom koji je bio za 38 tisuća tona manji nego 2020. godine, kao i značajno manjim površinama zasijanima uljanom repicom, zbog čega je proizvodnja uljane repice bila za 46 tisuća tona manja u usporedbi s prethodnom godinom.

U strukturi uljarica dominira soja, s udjelom od 53,1% u 2021. godini. Druga najznačajnija uljarica je suncokret, s udjelom od 29,0%. U razdoblju od 2016. godine povećan je udio soje i suncokreta u proizvodnji uljarica, dok je smanjen udio uljane repice.

Tablica 8. Žetvene površine, prirodi i proizvodnja uljarica

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Soja	Žetvena površina, ha	78.614	85.133	77.087	78.334	86.185	86.259
	Prirod po ha, t	3,1	2,4	3,2	3,1	3,1	2,6
	Proizvodnja, t	244.075	207.765	245.188	244.279	266.014	227.872
Suncokret	Žetvena površina, ha	40.254	37.152	37.128	35.982	39.001	40.969
	Prirod po ha, t	2,7	3,1	3,0	3,0	3,1	3,0
	Proizvodnja, t	110.566	115.880	110.790	106.555	120.016	124.363
Uljana repica	Žetvena površina, ha	36.778	48.616	55.032	41.361	41.661	30.281
	Prirod po ha, t	3,1	2,8	2,8	2,5	2,9	2,4
	Proizvodnja, t	112.990	135.810	155.842	103.900	119.667	73.423
Ostale uljarice	Žetvena površina, ha	5.210	3.994	4.719	4.709	5.370	4.098
	Prirod po ha, t	0,7	0,9	1,0	0,9	1,3	0,9
	Proizvodnja, t	3.826	3.441	4.650	4.256	6.738	3.548

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Vanjskotrgovinskom razmjenom uljarica ostvaren je suficit. U 2021. godini izvezeno je uljarica u vrijednosti od 179 milijuna eura, dok je uvezeno uljarica u vrijednosti od 37 milijuna eura. Neto izvoz ostvaren je izvozom uljane repice (22.990 tona), suncokreta (56.595 tona) te soje (175.963 tona).

U 2021. prosječna cijena soje bila je 4,31 kn/kg, što je za 61,4% više nego u 2020. godini¹⁰. Trend rasta cijena mogao se pratiti od početka godine do srpnja. U rujnu je zabilježen je pad cijena, nakon čega su rasle da bi do kraja godine dosegle treću najvišu cijenu od 2013.

Prosječna cijena uljane repice u 2021. godini iznosila je 3,89 kn/kg, ili za 46,2% više od prosjeka 2020. godine.

Prosječna godišnja cijena suncokreta od 4,08 kn/kg bila je za 60% viša od prosječne cijene za 2020. Najviša cijena (4,24 kn/kg) zabilježena je u prosincu, što je ujedno najviša cijena od 2013.

2.4.3. Povrće

U razdoblju 2016.-2021. proizvodnja povrća¹¹ iznosila je između 201.802 tone (2019. godine) i 234.313 tona (2020. godine). Proizvodnju povrća karakteriziraju velike godišnje oscilacije i smanjenje površina u intenzivnoj proizvodnji.

Nije bilo značajnijih promjena u strukturi proizvodnje povrća po vrstama. Izuzetak predstavlja proizvodnja mrkve, koja se kontinuirano smanjuje te je u 2021. godini bila za 42% manja od prosjeka prethodnog petogodišnjeg razdoblja, te krastavci i kornišoni, kod kojih je proizvodnja povećana za približno 35% u odnosu na prosjek iz razdoblja 2016.-2020. Veće povećanje bilježi se i kod nekih drugih vrsta povrća (cvjetača i brokula, poriluk, grašak), ali se radi o vrstama koje su pojedinačno u ukupnoj proizvodnji povrća zastupljene s manje od 3%.

Samodostatnost u proizvodnji povrća iznosila je 2020. godine 63,1% svih potreba domaćeg tržišta. Blizu razine samodostatnosti, s 95% u 2020. godini, je proizvodnja kupusa, a u visokom postotku se domaćom proizvodnjom podmiruju i potrebe za rajčicom (84%). Pokazatelj nedostatne proizvodnje povrća za domaće potrebe je i podatak o ostvarenoj negativnoj vanjskotrgovinskoj bilanci.

¹⁰ Za više informacija o cijenama žitarica vidjeti u Dodatku Tablicu 65. „Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina u Hrvatskoj, bez PDV-a“.

¹¹ DZS ne objavljuje podatke o proizvodnji s povrtnjaka za sve pojedinačne proizvode pa postoji razlika između ukupne proizvodnje povrća u bazama podataka DZS-a sa zbrojem ukupne proizvodnje pojedinačnih proizvoda spomenutih u tablicama 9. i 66.

Tablica 9. Ukupna proizvodnja povrća¹²

(tone)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Cvjetača i brokula	2.778	1.736	2.271	1.896	3.312	3.652
Kupus	37.722	35.318	39.571	34.105	37.149	32.609
Salata	5.602	5.911	6.904	6.637	8.798	5.893
Rajčica	30.707	41.223	30.950	30.314	40.063	26.563
Krastavci i kornišoni	7.847	10.622	6.442	4.935	8.981	10.462
Dinje i lubenice	22.886	23.399	32.324	25.468	18.690	23.509
Paprika	19.257	19.303	18.106	13.224	16.415	17.062
Mrkva	18.225	13.676	11.594	13.369	11.389	7.898
Luk i češnjak	28.301	20.770	27.107	25.931	23.256	23.139
Cikla	4.054	3.128	3.369	4.523	5.053	4.254
Grašak	3.502	4.342	3.296	5.397	6.695	5.135
Grah	2.931	2.535	3.868	4.577	6.428	4.285
Poriluk	1.226	1.121	1.409	1.343	2.684	1.872
Ostalo povrće	35.723	38.595	28.751	30.083	45.400	35.493

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

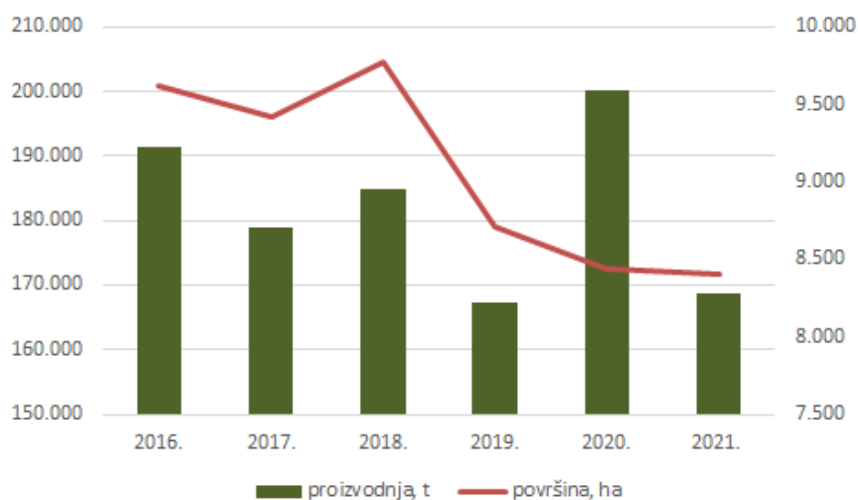
U 2021. godini proizvedeno je ukupno 201,8 tisuća tona povrća. Najzastupljenije povrtnne vrste bile su kupus (16,2% od ukupne proizvodnje povrća), rajčica (13,2%), lubenice i dinje (11,6%), luk i češnjak (11,5%) i paprika (8,5%).

Na urod povrća negativno su utjecali vremenski ekstremi, a osobito ljetna suša. U usporedbi s prethodnom godinom, proizvodnja povrća bila je za 14% manja, čemu je najviše doprinijela manja proizvodnja rajčica (za 13,5 tisuća tona), kupusa (za 4,5 tisuća) i mrkve (za 3,5 tisuća tona). Uvjeti proizvodnje bili su povoljni za uzgoj lubenica te je proizvodnja dinja i lubenica bila za 4,8 tisuća tona veća nego u 2020. godini, ali je to i dalje ispod prosjeka prethodnog petogodišnjeg razdoblja 2016.-2020.

U proizvodnji povrća značajan dio proizvodnje (83,5% u 2021. godini) zauzima intenzivna proizvodnja namijenjena prodaji na tržištu, dok se preostale količine proizvedu u povrtnjacima. Površine namijenjene intenzivnoj proizvodnji povrća u promatranom razdoblju od 2016. godine bile su najmanje upravo 2021. godine (8.398 ha), uz ostvarenu proizvodnju povrća od 168,6 tisuća tona.

¹² Detaljniji pregled s prikazom površina i prinosa nalazi se u Dodatku u Tablici 66. „Površine, prirodi i proizvodnja povrća“.

Graf 18. Intenzivna proizvodnja povrća

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U 2021. godini ostvaren je neto uvoz od 151.357 tona povrća. Najviše je uvezeno luka, rajčice, paprike i mrkve dok smo najviše izvezli gljiva (osim gljiva iz roda šampinjona). Razmjenom gljiva, kako svježih tako i sušenih, zamrznutog povrća i zamrznutog slatkog kukuruza ostvarili smo suficit.

Prosječne godišnje cijene¹³ na veletržnicama u 2021. godini za većinu vrsta povrća kretale su se u rasponima zabilježenima u ranijem petogodišnjem razdoblju. Viša prosječna cijena ostvarena je u veleprodaji za rajčice, paprike, salatne krastavce i kelj. Potrošači su, s druge strane, u 2021. godini u prosjeku plaćali više cijene povrća za gotovo sve vrste za koje se prate ovi podaci u usporedbi s rasponom cijena iz razdoblja 2016.-2020. Izuzetak su bili crveni luk, koji je višu prosječnu cijenu postigao 2019. i 2020. godine, te mrkva, koja je višu prosječnu cijenu ostvarila 2019. godine.

2.4.4. Krumpir

Hrvatska nije samodostatna u proizvodnji krumpira. U 2020. godini samodostatnost krumpira iznosila je 71,9%.

Ukupna proizvodnja krumpira u 2021. godini odvijala se na 8.786 ha s prosječnim prinosom od 14,5 t/ha i ukupnom proizvodnjom od 127.826 t. Svi ovi pokazatelji bili su niži od prosjeka prethodnog petogodišnjeg razdoblja 2016.-2020. Na prinos i kvalitetu krumpira u 2021. nepovoljno je utjecala ljetna suša.

¹³ Za više informacija o cijenama povrća, uključujući krumpir, vidjeti u Dodatku Tablicu 67. „Veleprodajne cijene povrća“.

Tablica 10. Površine, prirod i proizvodnja krumpira

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Krumpir, rani	Žetvena površina, ha	1.614	2.191	1.989	2.494	2.423	1.947
	Prirod po ha, t	14,4	13,6	15,1	15,2	14,3	11,9
	Proizvodnja, t	23.256	29.741	29.998	37.920	34.690	23.250
Krumpir, kasni i sjemenski	Žetvena površina, ha	8.252	7.642	7.283	6.893	6.902	6.839
	Prirod po ha, t	20,7	16,5	20,9	19,6	20,2	15,3
	Proizvodnja, t	170.706	126.348	152.263	135.229	139.589	104.576
Krumpir, ukupno	Žetvena površina, ha	9.866	9.833	9.272	9.387	9.325	8.786
	Prirod po ha, t	19,7	15,9	19,7	18,4	18,7	14,5
	Proizvodnja, t	193.962	156.089	182.261	173.149	174.279	127.826

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Vanjskotrgovinskom razmjenom krumpira u 2021. godini ostvaren je deficit i neto uvoz krumpira od 27,7 tisuće tona.

Prosječna godišnja cijena krumpira (2,91kn/kg) bila je na otprilike istim cjenovnim razinama kao i prethodnih godina.

2.4.5. Voće

Proizvodnja¹⁴ voća kretala se u razdoblju 2016.-2021. između 112,7 tisuća tona (2017. godine) i 181,6 tisuća tona (2018. godine). Kao i kod povrća, u proizvodnji voća bilježe se velike oscilacije u proizvodnji.

U strukturi proizvodnje voća dominiraju jabuke (45,3% od ukupno proizvedenih količina, prosjek razdoblja 2016.-2021.) i mandarine (29,1%). Od ostalih vrsta voća veći značaj ima proizvodnja šljiva, s udjelom od 7,0% u promatranom razdoblju.

U 2020. godini samodostatnost u proizvodnji voća iznosila je 44,7% svih potreba domaćeg tržišta. Samodostatnost u 2020 godini dostignuta je jedino u proizvodnji trešanja i višanja. Proizvodnja jabuka i mandarina je blizu razine samodostatnosti.

Tablica 11. Ukupna proizvodnja voća¹⁵

	(tone)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Jabuke		44.781	56.570	93.467	69.167	67.123	61.323
Kruške		3.962	2.796	3.671	2.581	5.184	3.858
Breskve i nektarine		4.801	7.387	3.545	4.372	4.531	3.187
Marellice		603	726	132	771	907	132

¹⁴ DZS ne objavljuje podatke o proizvodnji ekstenzivnih nasada za sve pojedinačne proizvode pa postoji razlika između ukupne proizvodnje voća u bazama podataka DZS-a sa zbrojem ukupne proizvodnje pojedinačnih proizvoda spomenutih u tablicama 11. i 68.

¹⁵ Detaljniji pregled s prikazom površina i prinosa nalazi se u Dodatku u Tablici 68. „Površine, prirod i proizvodnja voća“.

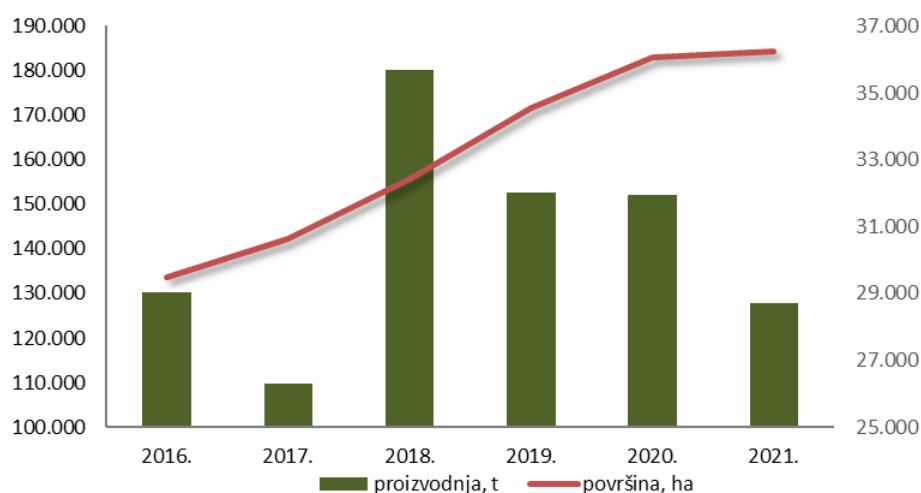
(tone)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Višnje	7.827	8.770	8.301	5.872	6.501	5.618
Trešnje	1.482	1.436	1.360	1.254	1.493	615
Šljive	9.420	8.209	14.487	9.460	13.376	6.078
Orasi	279	484	622	260	531	337
Lješnjaci	1.259	1.534	1.753	1.967	3.095	1.945
Bademi	155	37	88	298	829	117
Smokve	1.165	923	1.219	1.275	1.216	979
Jagode	3.383	3.209	2.674	3.035	2.658	1.999
Bobičasto voće, osim jagoda	780	1.418	2.050	1.752	5.211	1.886
Naranče	467	173	474	593	465	603
Mandarine	52.402	19.011	47.676	52.226	39.626	40.580
Limuni	571	49	297	325	375	262

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U 2021. godini proizvedeno je ukupno 129,5 tisuća tona voća, što je za 15,4% manje nego 2020. godine. Vremenski ekstremi, kasni proljetni mraz, hladna razdoblja u proljeće i ljetna suša u 2021. su uvelike utjecali na proizvodnju na otvorenom. Od kasnog mraza najviše su stradale sorte jabuka rane cvatnje te breskve, a odrazio se i na urod šljiva, višanja i marelica. Količinski promatrano, najveći pad proizvodnje u usporedbi s 2020. godinom zabilježen je u proizvodnji šljiva (za 7,3 tisuće tona), jabuka (za 5,8 tisuća tona) te bobičastog voća (za 4,0 tisuća tona). Veća proizvodnja od 2020. godine ostvarena je jedino kod mandarina (za 954 tone) i naranči (za 138 tona).

U proizvodnji prevladava intenzivna proizvodnja, koja je u 2021. godini predstavljala 96,8% ukupne proizvodnje voća. Dok prema proizvedenim količinama najveći udio u proizvodnji voća čine jabuke, mandarine i šljive, prema površinama intenzivnog nasada najzastupljeniji su orasi, lješnjaci, jabuke i šljive. Površine pod intenzivnim nasadima povećavale su se od 2016. godine te su se protekle dvije godine ustalile na nešto više od 36 tisuća hektara.

Graf 19. Intenzivna proizvodnja voća

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Ostvareni neto uvoz voća i orašastih plodova u 2021. godini iznosio je 161.819 tona. U uvozu dominantnu ulogu imaju voćne vrste koje se ne proizvode u Hrvatskoj, prije svega banane koje u ukupnom uvozu voća i orašastih plodova čine udio od 31% i agrumi (naranča, limun, grejp) (koji u ukupnom uvozu voća i orašastih plodova čine udio od 23,9%). Osim njih, uvoze se i veće količine lubenica, bresaka i nektarina, krušaka i stolnog grožđa. Ipak, raste i izvoz voća, a vanjskotrgovinskom razmjenom mandarina, višanja i jabuka za preradu ostvarena je pozitivna bilanca.

Za većinu vrsta voća u 2021. godini ostvarena je viša prosječna cijena¹⁶ na veletržnicama u usporedbi s prosječnim cijenama iz razdoblja 2016.-2020. Izuzetak su bile jabuke, lubenice, naranče i limun. Kupci na tržnicama plaćali su prosječno višu cijenu voća u 2021. u odnosu na razdoblje 2016.-2020., osim za naranče (za koje je viša prosječna cijena ostvarena 2020.), limun (viša prosječna cijena ostvarena u cijelom razdoblju 2016.-2020.) i jagode (viša prosječna cijena ostvarena 2020.).

2.4.6. Masline i maslinovo ulje

Hrvatska ne proizvodi dovoljne količine maslinovog ulja za domaću potrošnju te se uvoze značajne količine maslinovog ulja. Prema posljednjim dostupnim podacima za 2020. godinu, samodostatnost u proizvodnji maslinovog ulja iznosila je 43,2%.

U 2021. godini masline su uzgajane na 19.940 ha, a ukupno je proizvedeno 23.867 t ploda masline te 32.036 hl maslinovog ulja. U odnosu na 2020. godinu bilježi se značajni pad u proizvodnji ploda masline (pad od 28,2%), dok je proizvodnja maslinovog ulja smanjena za 20,5%. Pad proizvodnje ostvaren je unatoč povećanju površina pod maslinama u razdoblju od 2016. godine. Neto uvoz maslinovog ulja u 2021. godini iznosio je 4.882 tona.

Tablica 12. Površine, prirod i proizvodnja maslina te proizvodnja maslinovog ulja

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Masline						
Površina, ha	18.184	18.683	18.697	18.606	20.282	19.940
Prirod po ha, tone	1,7	1,5	1,5	1,8	1,6	1,2
Proizvodnja, tone	31.183	28.947	28.418	33.216	33.230	23.867
Proizvodnja maslinovog ulja, hl	34.538	37.463	36.573	44.497	40.278	32.036

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Prosječna veleprodajna cijena ekstra djevičanskog maslinovog ulja u pakovanju od litre i više u 2021. godini iznosila je 43,24 kn/l i bila je za 4,8% viša u odnosu na prethodnu godinu. Oscilacije cijena tijekom godine slijedile su uobičajeni trend te su bile u okviru raspona cijena koji se ostvaruju od 2016. godine.¹⁷

¹⁶ Za više informacija o cijenama voća vidjeti u Dodatku Tablicu 69. „Veleprodajne cijene voća“

¹⁷ Za više informacija o cijenama maslinovog ulja vidjeti u Dodatku Tablica 70. „Veleprodajne cijene maslinovog ulja“.

2.4.7. Vinogradarstvo i vinarstvo

Agroekološki uvjeti u Hrvatskoj povoljni su za uzgoj vinove loze i proizvodnju grožđa, od kojeg se proizvode vina različite kakvoće, a najzastupljenija su vina sa zaštićenom oznakom izvornosti.

Pod vinogradima je u 2021. godini bilo 21.213 ha poljoprivrednog zemljišta. Proizvodnja grožđa u 2021. godini iznosila je 116.209 t uz prosječan prinos od 5,5 t/ha. Time je ostvarena proizvodnja grožđa bila za 5,9% niža u odnosu na 2020. godinu.

Proizvodnja vina u 2021. godini iznosila je 765.000 hl vina, što u usporedbi s proizvodnjom u prethodnoj 2020. predstavlja smanjenje za 4,4%.

Tablica 13. Površine, prirod i proizvodnja grožđa te proizvodnja vina

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Grožđe						
Površina, tis. ha	23	22	21	20	21	21
Prirod po ha, tone	5,3	5,3	7,1	5,5	5,8	5,5
Proizvodnja, tone	123.651	116.307	146.242	108.296	123.554	116.209
Prirod po trsu, kg	1,3	1,3	1,6	1,4	1,2	1,2
Vino, tisuće hl	760	726	952	704	800	765

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U 2021. godini ostvaren je neto uvoz vina od 23.266 tona. Najviše vina uvozi se iz Sjeverne Makedonije, čiji udio, vrijednosno gledano, u ukupnom uvozu u 2021. godini iznosi 24,4%. Gotovo trećina hrvatskog izvoza vina u 2021. godini plasirana je u Bosnu i Hercegovinu.

2.4.8. Duhan

U 2021. godini proizvedeno je 7.384 t duhana na površini od 3.488 ha. U odnosu na prethodnu 2020. godinu zabilježen je rast žetvene površine uzgoja duhana za 2% te proizvodnje duhana za 4,2%. Ostvareni prinos duhana u 2021. godini (2,1 t/ha) kreće se u granicama višegodišnjeg prosjeka.

Najzastupljenija sorta duhana je Virginia s oko 90% zastupljenosti, a u manjim količinama proizvodi se duhan sorte Burley.

Tablica 14. Površine, prirod i proizvodnja duhana

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Žetvena površina, ha	4.413	4.563	3.834	3.940	3.420	3.488
Prirod po ha, tone	2,0	2,1	2,0	2,0	2,1	2,1
Proizvodnja, tone	8.977	9.413	7.561	7.878	7.084	7.384

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Uvoz (13.385 tona) i izvoz (13.420. tona) neprerađenog duhana u 2021. godini bili su uravnoteženi, uz malu ostvarenu pozitivnu bilancu.

2.4.9. Šećerna repa

Hrvatska nije samodostatna u proizvodnji šećerne repe. U 2020. godini samodostatnost šećerne repe iznosila je 88,4%.

U 2021. godini na površini od 10.066 ha proizvedeno je 707.000 t šećerne repe uz prinos od 70,2 t/ha. Površine pod šećernom repom i ostvarena proizvodnja kontinuirano se smanjuju u promatranom razdoblju od 2016. godine. Tijekom 2021. godini uvezeno je 76.388 t šećerne repe.

Tablica 15. Površine, prirod i proizvodnja šećerne repe

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Žetvena površina, ha	15.493	19.533	14.066	11.583	10.458	10.066
Prirod po ha, tone	75,5	66,3	55,2	61,2	74,0	70,2
Proizvodnja, tone	1.169.622	1.295.459	776.491	708.575	774.331	707.000

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2.4.10. Suhe mahunarke

U 2020. godini samodostatnost suhih mahunarki iznosila je 36,3%.

Za proizvodnju suhih mahunarki u 2021. godini korištena je površina od 2.055 ha te je proizvedeno ukupno 3.711 tona s prosječnim prinosom od 1,8 t/ha. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2016. do 2020. godine, sjetvene površine u 2021. bile su manje za 16,8%, a proizvodnja za 14,4%.

Najzastupljenije suhe mahunarke su stočni grašak (62,8% proizvodnje u 2021.) i grah (28,6%).

Tablica 16. Površine, prirod i proizvodnja suhih mahunarki

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Grašak, suho zrno	Žetvena površina, ha	71	71	147	143	130	68
	Prirod po ha, t	3,5	2,0	2,1	3,5	1,3	4,7
	Proizvodnja, t	246	142	314	499	170	319
Stočni grašak	Žetvena površina, ha	1.543	938	915	1.181	602	792
	Prirod po ha, t	2,6	2,5	2,4	2,4	2,7	2,9
	Proizvodnja, t	3.985	2.347	2.223	2.870	1.629	2.331
Grah, suho zrno	Žetvena površina, ha	1.574	1.539	1.403	1.113	984	1.195
	Prirod po ha, t	0,9	0,9	1,2	1,2	1,3	0,9
	Proizvodnja, t	1.461	1.340	1.737	1.381	1.325	1.061

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

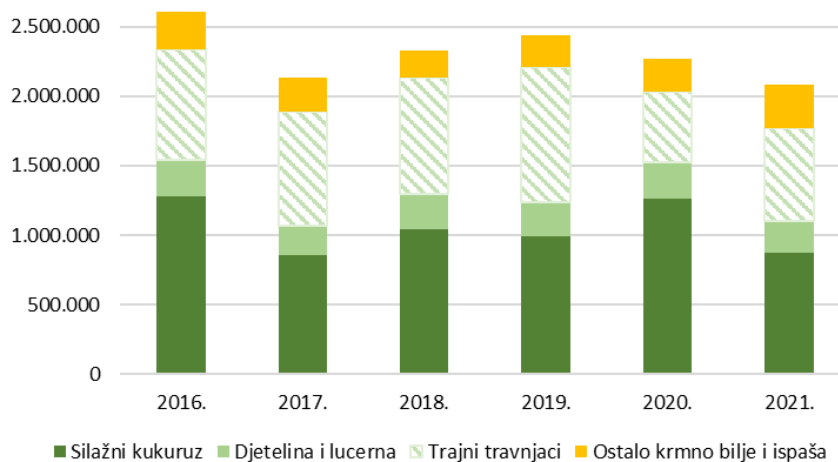
2.4.11. Krmno bilje

U 2021. godini na površini od 642.665 ha, koliko je korišteno za proizvodnju krmnog bilja, proizvedeno je ukupno 2.079.623 t krmnog bilja, što je najmanja proizvodnja u promatranom razdoblju od 2016. godine.

U proizvodnji krmnog bilja najzastupljeniji je silažni kukuruz. U 2021. godini u ukupnoj proizvodnji krmnog bilja proizvodnja silažnog kukuruza sudjelovao je s 42,0%, uz vrlo mali udio u žetvenim površinama krmnog bilja (3,9%). U odnosu na prethodnu 2020. godinu, proizvodnja silažnog kukuruza bila je za 31% manja.

Djetelina i lucerna činile su oko 11% uzgoja krmnog bilja, a približno trećina proizvodnje krmnog bilja ostvarena je na trajnim travnjacima na površini od 535 tisuća hektara¹⁸.

Graf 20. Proizvodnja krmnog bilja, tone

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2.4.12. Sjeme i sadni materijal

Najzastupljenije sjemenske kulture u proizvodnji su ozima pšenica, soja, ozimi ječam i kukuruz. Certificirana količina sjemena kontinuirano raste unatrag nekoliko godina, a u sezoni 2021./2022. bila za 9,5% veća nego prethodne sezone.

¹⁸ Detaljnije informacije o proizvodnji krmnog bilja nalaze se u Dodatku u Tablici 71. „Površine, prirodi i proizvodnja krmnog bilja“.

Tablica 17. Pregled deklariranih količina sjemena po osnovnim biljnim vrstama

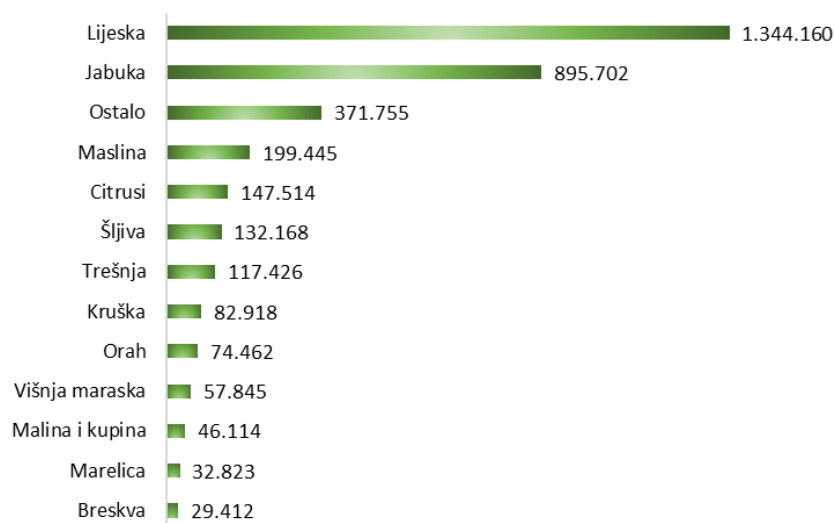
(tone)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Pšenica ozima	26.754	29.196	30.884	33.091	36.700	39.974
Ječam ozimi	7.447	6.866	7.497	9.052	9.059	9.378
Raž ozima	29	37	46	208	562	173
Tritikale	1.985	2.406	2.859	2.061	1.709	1.823
Ječam jari	1.462	1.452	1.322	2.122	2.232	2.904
Zob jara	788	812	830	829	805	859
Uljana repica	16	22	9	17	8	15
Kukuruz	4.777	3.917	3.590	3.458	3.300	5.598
Soja	9.440	9.208	9.963	10.275	10.937	11.223
Suncokret	36	33	27	24	29	53
Šećerna repa	0	0	0	0	0	0
Krumpir	405	385	505	488	764	375
Lučica luka	0	0	1	2	6	3
Ostalo povrće	5	2	5	4	3	2

(izvor: HAPIH; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Proizvodnja voćnih sadnica u razdoblju između 2016. i 2021. kretala se između 4,5 milijuna komada (2019.) i 5,4 milijuna komada (2017.). U 2021. godini proizvedeno je 3,5 milijuna komada sadnica, što u odnosu na 2020. godinu predstavlja povećanje od 14,3%.

U proizvodnji voćnih sadnica u 2021. godini najzastupljenije su bile sadnice lijeske s udjelom od 38,0% i sadnice jabuke s udjelom od 25,4%. U proizvodnji sadnica ističu se i masline s udjelom od 5,6%.

Graf 21. Proizvodnja voćnih sadnica u 2021. godini, u komadima

(izvor: HAPIH; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Proizvodnja cijepova vinove loze varirala je u promatranom višegodišnjem razdoblju između 1,39 milijuna komada (2019.) i 1,92 milijuna komada (2017.). U 2021. godini proizvedeno je 1.509.612 komada cijepova vinove loze, što je u odnosu na proizvodnju iz 2020. godine manje za 1,7%.

2.4.14. Tov goveda i proizvodnja mlijeka

Ukupan broj goveda u 2021. godini iznosio je 427,6 tisuća grla¹⁹ i u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 1,1%. Na hrvatskim farmama najzastupljenija je simentalaska pasmina dvostrukog smjera korištenja za proizvodnju mlijeka i mesa. U ukupnom broju krava, simentalaska pasmina čini 57,4%, holstein pasmina 21,5%, smeđa s 2,1%, križanci s 9,3%, a ostale pasmine s 12,3%. Udio ostalih krava se povećava, s najvećim udjelom u broju krava mesnih pasmina.

U razdoblju od 2016. godine rastao je i uvoz i izvoz goveda, pri čemu je uvoz uvijek značajno nadmašivao izvoz (u 2021. godini za 89,7 tisuća grla). U strukturi uvoza živih goveda najveći udio čine goveda za tov od 80 do 160 kg, a u strukturi izvoza goveda za klanje težine iznad 300 kg. Promatrano u odnosu na 2020. godinu, vrijednost uvoza živih goveda povećala se za 23%, dok se vrijednost izvoza živih goveda povećala za 53,3%.

Tablica 18. Obrt goveda

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj grla početkom godine	454.272	444.613	450.757	414.125	420.239	422.881
Oteljeno tijekom godine	133.000	106.306	123.261	119.443	118.361	122.203
Uvoz	115.000	130.000	130.000	141.706	138.158	161.953
Izvoz	26.000	24.200	44.000	44.466	53.433	72.256
Zaklano	190.000	182.462	182.555	183.079	169.624	170.812
Uginulo	24.000	23.500	25.647	27.490	30.820	36.382
Broj grla na kraju godine	444.613	450.757	414.125	420.239	422.881	427.587

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u Hrvatskoj u 2021. prosječna otkupna cijena²⁰ žive simentalaske teladi kretala se je od 23,00 kn/kg do 31,00 kn/kg, ovisno o kvaliteti. Godišnja prosječna otkupna cijena simentalaske teladi za 2021. iznosila je 25,77 kn/kg i u odnosu na 2020. ne bilježi značajnu cjenovnu promjenu, ali u proteklih osam godina prati se njezin kontinuirani porast.

Prosječna otkupna cijena živih bikova simentalaske pasmine težine veće od 450 kg na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2021. godini u Hrvatskoj iznosila je 14,15 kn/kg žive vage. U drugoj polovici 2021. otkupne cijene živih bikova simentalaske pasmine su rasle i pod kraj godine dosegle najvišu razinu u posljednjih osam godina.

¹⁹ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 72. „Broj goveda“.

²⁰ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 73. „Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a“.

Prosječna otkupna cijena junica simentalke pasmine za klanje na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2021. godini u Hrvatskoj iznosila je 12,73 kn/kg. Zabilježen je njezin porast od 4% u odnosu na 2020. Otkupne cijene su se kretale u rasponu između 10,00 kn/kg i 18,00 kn/kg.

PROIZVODNJA KRAVLJEG MLIJEKA

Broj muznih krava i njihov udio u ukupnom broju goveda smanjivao se u promatranom razdoblju od 2016. do 2021. godine. U 2021. godini bilo je 102,3 tisuće muznih krava, koje su u ukupnom broju goveda činile 24%. Usporedo sa smanjenjem broja muznih krava opada i ukupna proizvodnja kravljeg mlijeka, koja je u 2021. godini iznosila 511 milijuna litara, što je za 12% manje nego u 2020. godini.

Tablica 19. Proizvodnja kravljeg mlijeka

	Broj muznih krava	Ukupna proizvodnja (tisuće l)	Ukupna proizvodnja (tisuće kg)	Prosječna proizvodnja po kravi (kg)
2016.	146.510	651.125	670.659	4.578
2017.	139.443	629.528	648.414	4.650
2018.	135.851	519.949	535.547	3.942
2019.	130.025	581.765	599.218	4.608
2020.	109.807	579.095	596.468	5.432
2021.	102.333	511.340	526.425	5.144

(izvor: Ministarstvo poljoprivrede i DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

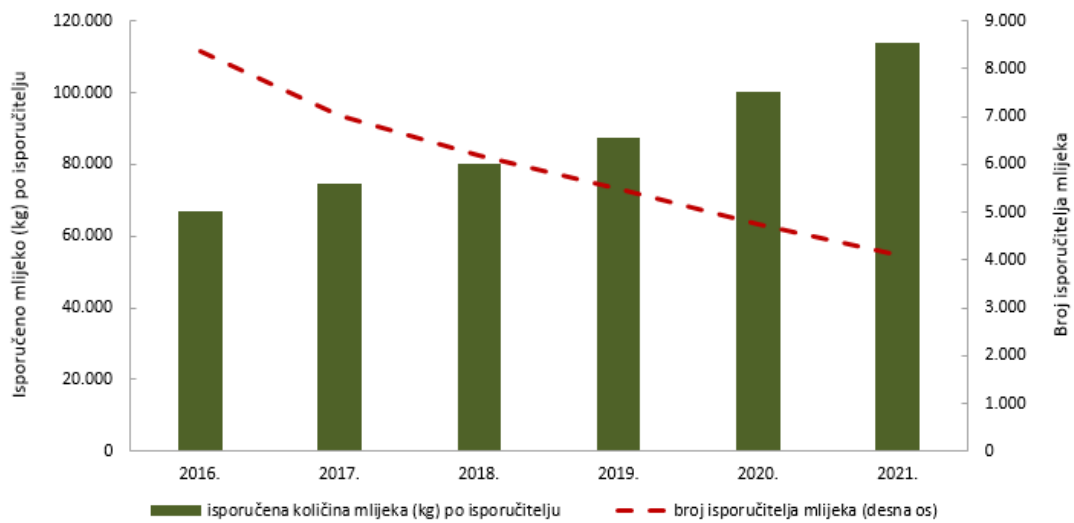
Ukupna količina mlijeka u Hrvatskoj isporučena otkupljivačima u 2021. godini iznosi 428.665 t.

U razdoblju od 2016. do 2021. godine broj isporučitelja mlijeka se smanjivao, no rasla je prosječna isporučena količina mlijeka po isporučitelju. U 2021. u isporuci mlijeka otkupljivačima sudjelovalo je 3.768 isporučitelja, što je 13,1% u odnosu na 2020. godinu te za 34,4% manje u usporedbi s prosjekom petogodišnjeg razdoblja od 2016. do 2020. godine.²¹

Prosječna godišnja isporuka mlijeka po isporučitelju 2021. godine od 113.765 kg veća je za 13,6% u usporedbi s 2020. godinom te za 39% veća u odnosu na prosjek iz razdoblja od 2016. do 2020.

²¹ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 74. „Kretanje broja isporučitelja kravljeg mlijeka i udjela mlijeka EU kvalitete“.

Graf 22. Broj isporučitelja i isporučene količine mlijeka po isporučitelju

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Proizvođači koji godišnje isporučuju manje od 10.000 kg mlijeka čine 22,7% od ukupnog broja isporučitelja, a u ukupnoj isporuci mlijeka sudjeluju s 1%. Najveća isporučena količina mlijeka dolazi od 290 isporučitelja koji isporučuju više od 200.000 kg mlijeka godišnje. Ovi proizvođači čine svega 7% isporučitelja, ali isporučuju 63,8% mlijeka, odnosno prosječno 943.608 kg po proizvođaču. Intenzitet smanjenja broja proizvođača izraženiji je u kategorijama koje godišnje isporučuju manje količine mlijeka, dok je broj isporučitelja koji godišnje isporučuju više od 200.000 kg mlijeka stabilan.

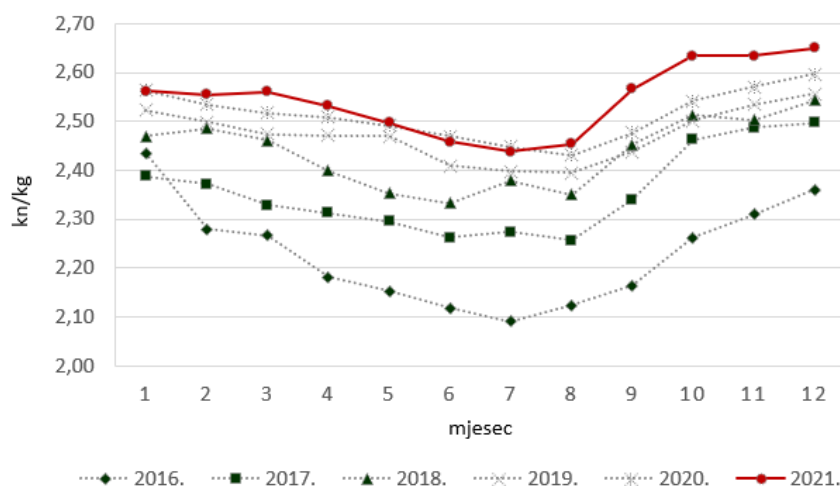
Tijekom 2021. godine mlijeko je otkupljivalo 31 mljekara i 9 registriranih malih obiteljskih sirana koje prerađuju mlijeko proizvedeno na vlastitom gospodarstvu. Tri najveća otkupljivača otkupila su 87,1% od ukupnih količina mlijeka.

Trend kretanja otkupnih cijena sirovog mlijeka koji pratimo unazad nekoliko godina ponovio se i 2021. godine: sezonski pad cijena mlijeka od početka godine sve do ljetnih mjeseci kada dosežu najniže vrijednosti, a nakon toga rast, da bi u prosincu dosegule najvišu vrijednost.

Pri tome je prosječna godišnja otkupna cijena mlijeka realne kvalitete u 2021. godini (2,54 kuna/kg) bila viša u odnosu na prosječnu cijenu mlijeka u 2020. za 1,24%, a u odnosu na petogodišnje razdoblje (2016.-2020.) za 6%. Unazad pet godina bilježi se kontinuirani rast otkupne cijene mlijeka na domaćem tržištu.²²

²² Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 75. „Otkupne cijene mlijeka te veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, bez PDV-a“.

Graf 23. Prosječne cijene sirovog mlijeka

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Cijene mliječnih proizvoda u prvoj polovici 2021. godine bile su na jednakim ili nižim cjenovnim razinama u odnosu na isto razdoblje u 2020. godini. Međutim, u drugom dijelu godine uslijedio je porast, da bi cijene edama i goude dosegule u prosincu najvišu vrijednost u pet godina, a u odnosu na cijene s kraja 2020. godine bile su više za 14 odnosno 20%, dok su cijene za maslac u pakiranju od 250 g u istom mjesecu bile više za 30%.

PROIZVODNJA GOVEĐEG MESA

Samodostatnost u proizvodnji goveđeg mesa u 2020. godini iznosila je 70,5%.

Proizvodnja goveđeg mesa u ukupnoj proizvodnji mesa u Hrvatskoj zastupljena je s približno 17%. U 2021. godini proizvedeno je 45,5 tisuća goveđeg mesa²³. Razvrstano je ukupno 170,8 tisuća goveđih trupova ukupne mase 43 tisuće tona. To je otprilike na razini iz 2020. godine, ali i dosta niže od ostvarenoga u ranijim godinama iz razdoblja 2016.-2019. (između 182,5 i 190 tisuća trupova)²⁴.

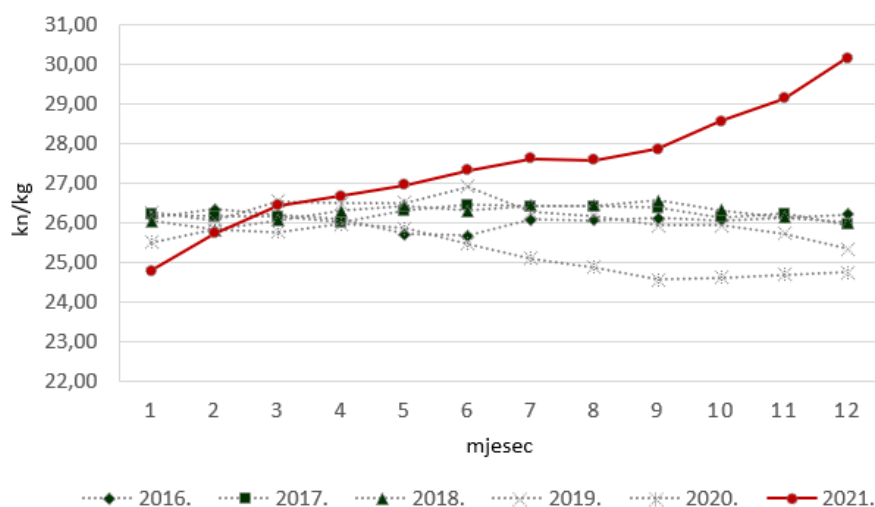
Tijekom 2021. godine ostvaren je neto uvoz svježeg ili rashlađenog goveđeg mesa u visini 15,8 tisuća tona te 4,3 tisuće tona smrznutog goveđeg mesa. U vanjskotrgovinskoj razmjeni goveđeg mesa u odnosu na 2020. godinu, vrijednost uvoza povećana je za 36,1%, a povećana je i vrijednost izvoza za 18,5%.

Godišnja prosječna otkupna cijena hladnih trupova goveda AR3 (mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca) iznosila je 27,42 kn/kg i u odnosu na 2020. zabilježen je porast cijene od 8,8%. Iako je 2021. započela s 24,00 kn/kg hladnoga trupa, odmah u drugom tjednu 2021. kreće porast cijena koji traje kroz cijelu godinu i završava s visokih 30,16 kn/kg.

²³ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 76. „Proizvodnja mesa“.

²⁴ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 77. „Klanje stoke i peradi u klaonicama“.

Graf 24. Prosječne cijene hladnih trupova goveda (A mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca R3)

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Uzlazni trend cijena, iako u manjem postotku, zabilježen je i za druge kategorije trupova goveda. Godišnja prosječna otkupna cijena hladnih trupova goveda D-krave O3 (17,88 kn/kg) bila je za 2,2% viša od one u 2020. godini, za hladne trupove goveda, E-junice R3 prosječna cijena (29,32 kn/kg) bila je za 12,9% viša.²⁵

2.4.15. Svinjogojstvo

Ukupan broj svinja u 2021. godini na dan 1. prosinca iznosio je 971 tisuću grla, što predstavlja smanjenje od 6% u odnosu na isti datum 2020. godine²⁶. Radi se o najmanjem registriranom broju svinja u razdoblju od 2016. godine, tijekom kojega se bilježi stalni pad proizvodnje, s izuzetkom iz 2020. godine.

Prema pasminskoj strukturi ukupnog broja uzgojno valjanih krmača, prevladavaju krmače hibridnih programa PIC sa zastupljenošću od 51,4% i Topigs sa zastupljenošću od 29,1%. U ukupnom broju uzgojno valjanih krmača hrvatski uzgojni program zastupljen je s 9,4%, a izvorne pasmine zastupljene su s udjelom od 9,6%.

Struktura proizvodnje, kao i struktura uvoza i izvoza živih svinja i svinjskog mesa, ukazuje na to da se zbog nedostatne proizvodnje odojaka namijenjenih tovu potrebe nadoknađuju uvozom živih životinja mlađih dobnih kategorija namijenjenih tovu.

U 2021. godini uvezeno je ukupno 619 tisuća svinja, a izvezeno u 367 tisuća svinja. 97,8% uvezenih svinja bilo je u kategoriji do 50 kg, pri čemu je 41% uvezeno je za potrebe klanja, dok je preostali dio uvezen za punjenje kapaciteta tovnih farmi.

²⁵ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 78. „Otkupne cijene goveđeg mesa, bez PDV-a“

²⁶ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablica 79. „Broj svinja“

Tablica 20. Obrt svinja

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj grla početkom godine	1.166.888	1.163.027	1.121.032	1.049.123	1.022.350	1.033.048
Oprašeno tijekom godine	1.398.000	1.439.770	1.487.796	1.482.633	1.449.116	1.592.384
Uvoz	438.000	431.000	485.200	484.227	497.350	620.336
Izvoz	154.000	221.700	278.900	229.958	277.137	365.604
Zaklano	1.458.000	1.466.887	1.567.093	1.604.709	1.496.701	1.701.547
Uginulo	227.000	224.178	198.912	157.966	161.930	207.310
Broj grla na kraju godine	1.163.027	1.121.032	1.049.123	1.022.350	1.033.048	971.307

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Prosječna otkupna cijena živih odojaka težine od 25 do 35 kg na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima Republici Hrvatskoj u 2021. iznosila je 16,96 kn/kg i u odnosu na 2020. bila je niža za 11,7%. Nedostatna domaća ponuda nadomještena je uvozom iz država članica Europske unije.

Prosječna otkupna cijena živih svinja težine od 80 do 120 kg na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u Hrvatskoj za 2021. godinu (11,10 kn/kg) je u odnosu na prethodnu 2020. bila niža za 5,1%. S obzirom na cijene stočne hrane i repromaterijala, koje su u promatranj 2021. znatno porasle, cijena svinja trebala je biti viša. No, njihova cijena nije rasla zbog konkurencije ponude svježeg mesa u trgovačkim lancima porijeklom iz drugih država EU. Tek su se u 44. tjednu 2021., cijene u EU počele oporavljati, pa su i na domaćem tržištu cijene počele rasti, što se nastavilo do kraja godine.²⁷

U proizvodnji svinjskog mesa Hrvatska je 2020. godine ostvarila samodostatnost od 59%.

Proizvodnja svinjskog mesa u ukupnoj proizvodnji mesa u Hrvatskoj zastupljena je sa 46%. U 2021. godini proizvedeno je 122 tisuće svinjskog mesa, što je na razini prethodnog petogodišnjeg razdoblja²⁸. U usporedbi s 2020. godinom, broj razvrstanih trupova svih kategorija svinja veći je za 10²⁹%.

Razmjenom svinjskog mesa ostvaren je deficit. Neto uvoz svježeg ili rashlađenog svinjskog mesa u 2021. godini bio je 59 tisuće tona, a smrznutog mesa 27,8 tisuća tona.

Godišnja prosječna otkupna cijena hladnih svinjskih trupova T1E klase u Republici Hrvatskoj za 2021. godinu iznosila je 10,52 kn/kg i u odnosu na 2020. godinu zabilježen je njezin pad od 14,5%. Prosječna otkupna cijena hladnih svinjskih trupova E klase u Hrvatskoj u 2021. godini bila je na najnižoj razini u posljednjih deset godina³⁰.

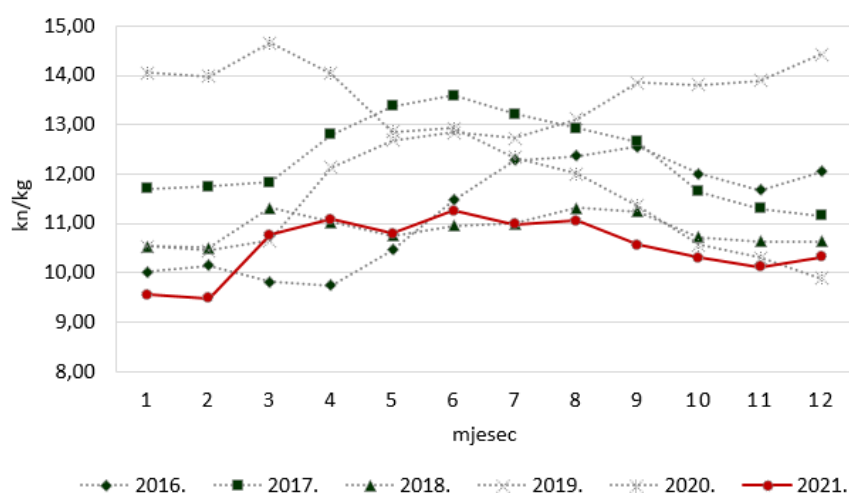
²⁷ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 73. „Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a“

²⁸ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 76. „Proizvodnja mesa“.

²⁹ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 77. „Klanje stoke i peradi u klaonicama“.

³⁰ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 80. „Otkupne cijene svinjskog mesa, bez PDV-a“

Graf 25. Prosječne cijene svinjskih trupova (težine 50 do 120 kg) T1E klase

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Prosječna otkupna cijena hladnih trupova odojaka u Republici Hrvatskoj za 2021. iznosila je 13,91 kn/kg i viša je za 13,6% više nego 2020. godine.

2.4.16. Uzgoj ovaca i koza

Ukupan broj ovaca u 2021. godini iznosio je 654 tisuća grla i u odnosu na 2020. godinu bio je manji za 7.653 grla. Ipak, broj ovaca i dalje je veći od prosjeka petogodišnjeg razdoblja 2016.-2020. (za 1,9%).

Isti trend zabilježen je i u brojnom stanju koza (85,8 tisuća): unatoč određenom smanjenju u usporedbi s 2020. godinom (za 475 grla), ipak je još uvijek iznad prosjeka petogodišnjeg razdoblja (za 7,2%).³¹

Tablica 21. Obrt ovaca

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj grla početkom godine	607.711	618.896	636.808	636.294	657.197	661.992
Ojanjeno tijekom godine	437.000	427.608	414.483	445.588	417.015	477.604
Uvoz	54.000	76.700	119.900	106.845	66.587	55.396
Izvoz	5.000	23.700	27.100	18.173	7.950	5.802
Zaklano	427.000	403.953	454.316	464.156	429.528	484.723
Uginulo	47.000	57.743	53.481	49.201	41.329	50.128
Broj grla na kraju godine	618.896	636.808	636.294	657.197	661.992	654.339

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

³¹ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 81. „Broj ovaca“ i Tablicu 82. „Broj koza“.

Tablica 22. Obrt koza

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj grla početkom godine	62.057	75.530	76.771	80.064	81.540	86.258
Ojareno tijekom godine	64.000	60.150	54.913	56.379	62.314	54.747
Zaklano	43.000	51.799	43.073	49.144	53.335	49.179
Uginulo	7.000	7.110	8.547	5.759	4.261	6.043
Broj grla na kraju godine	75.530	76.771	80.064	81.540	86.258	85.783

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U Hrvatsku se uvozi značajan broj ovaca, iako se uvoz smanjuje od 2018. godine, kada je dosegnut maksimum u razdoblju 2016.-2021. U 2021. godini neto uvoz ovaca iznosio je 49,6 tisuća grla. Uvoz i izvoz koza je neznatan. U 2020. godini nije bilo uvoza niti izvoza živih koza, a u 2021. uvezene su 152 koze te izvezeno njih 20 grla.

Procjenjuje se da od ukupnog broja ovaca u Hrvatskoj 80% otpada na izvorne pasmine koje su vrlo skromne u pogledu ishrane i njege, kao i otporne prema nepovoljnim klimatskim čimbenicima. U priobalnim županijama nalazi se preko 50% ukupnog broja evidentiranih ovaca. Pasminkim sastavom u ovim županijama dominiraju izvorne pasmine, dok su u kontinentalnim dijelovima Hrvatske najviše zastupljene inozemne pasmine ovaca. Proizvodnja na mnogim ovčarskim farmama zasniva se kao dodatan izvor dohotka za članove gospodarstava te je samo manjem broju gospodarstava ovčarstvo jedini izvor prihoda.

Prosječna otkupna cijena žive janjadi na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u Republici Hrvatskoj za 2021. godinu iznosila je 22 kn/kg i u odnosu na 2020. nije zabilježen osobit porast prosječne otkupne cijene. Ponuda žive janjadi na domaćem tržištu bila je ujednačena s potražnjom.³²

U Hrvatskoj ovce se najviše uzgajaju radi proizvodnje mesa. Što se tiče proizvodnje mlijeka, najveći dio proizvedenog ovčjeg mlijeka koristi za othranu janjadi za klanje, a tek dio preostalog mlijeka koristi se za proizvodnju mliječnih proizvoda od ovčjeg mlijeka. Proizvodnja vune u Hrvatskoj kreće se oko tisuću tona godišnje.

Tijekom 2021. godine u otkupu ovčjeg mlijeka sudjelovala su 333 isporučitelja. Ukupan broj otkupljivača je 17 (11 mljekara i 6 registriranih obiteljskih sirana), od čega su tri najveća otkupljivača otkupila 81,4% isporučenih količina. Tijekom 2021. godine ukupno je isporučeno 2.756 tona ovčjeg mlijeka, odnosno 2,3% manje u odnosu na prethodnu godinu. Udio ovčjeg mlijeka u ukupnoj količini isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj je 0,6%.

Proizvodnja kozjeg mlijeka temelji se na uvezenim pasminama koza, i to na alpini (koja je najzastupljenija) te sanskoj kozi. Ukupna isporuka kozjeg mlijeka u 2021. godini bila je 3.882 tone, odnosno 4,3% manje u odnosu na 2020. godinu, što čini 0,9% ukupne količine isporučenog mlijeka u Hrvatskoj. U otkupu kozjeg mlijeka sudjelovalo je 11 otkupljivača (8 mljekara i 3 registrirane

³² Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 73. „Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a“

obiteljske sirane), koji su mlijeko dobavljali od 138 isporučitelja. Proizvodnja kozjeg mlijeka najzastupljenija je u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji, koje u otkupu sudjeluju sa 67,6%. U drugim dijelovima Hrvatske, gdje ne postoji interes mljekara za otkup kozjeg mlijeka, ova proizvodnja uglavnom je vezana uz proizvodnju sireva. Najvećem otkupljivaču, koji otkupljuje čak 90,2% ukupne isporučene količine kozjeg mlijeka u 2021. godini, mlijeko isporučuje 78,4% isporučitelja.

Ukupna proizvodnja ovčjeg i kozjeg mesa u razdoblju 2016.-2020. kretala se oko 5 tisuća tona godišnje, a u 2021. godini iznosila je 5.671 tonu³³. Samodostatnost u proizvodnji ovčjeg i kozjeg mesa u 2020. godini iznosila je 75%.

Broj klaonički obrađenih i klasiranih ovčjih trupova u 2021. godini (112,9 tisuća komada) veći je za 11,3% u odnosu na 2020. godinu³⁴.

Neto uvoz svježeg i smrznutog ovčjeg mesa u 2021. godini bio je 1.236 tone, uz značajno veći ostvareni uvoz (za 41%) u usporedbi s 2020. godinom. Uvoz i izvoz kozjeg mesa su zanemarivi.

Godišnja prosječna otkupna cijena hladnih janjećih trupova (laka janjad - LL B1 klase) u Hrvatskoj za 2021. iznosila je 54,60 kn/kg i u odnosu na 2020. veća je za 5,5%. Cjenovna razina hladnih janjećih trupova bila je najviša u odnosu na vrijednosti zabilježene posljednjih osam godina.³⁵

2.4.17. Uzgoj peradi i proizvodnja jaja

Ukupan broj peradi u 2021. godini iznosio je 12,1 milijun kljunova, što u odnosu na 2020. godinu predstavlja pad od 7,4%. Ovom padu najviše je pridonio manji broj brojlera (za 13%), koji u ukupnom broju peradi sudjeluju sa 66%. S druge strane, povećan je broj kokoši nesilica, koje čine 27% od ukupnog broja peradi (za 13,7%). Od ostale peradi u uzgoju su značajnije zastupljene pure (417,4 tisuća kljunova u 2021. godini), ali njihov broj opada u promatranom razdoblju od 2016. godine.

³³ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 76. „Proizvodnja mesa“.

³⁴ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 77. „Klanje stoke i peradi u klaonicama“.

³⁵ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 83. „Otkupne cijene janjećih trupova, bez PDV-a“

Tablica 23 . Broj peradi u Hrvatskoj

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Perad, ukupno	9.856.347	10.399.400	11.412.805	12.746.691	13.056.718	12.096.168
Tovljeni pilići (brojleri)	5.362.104	5.838.080	7.525.122	8.895.498	9.213.219	8.012.409
Kokoši	3.857.519	3.587.198	2.796.254	2.786.363	2.865.082	3.257.811
Ostale kokoši (pilenke i pijetlovi)		415.189	560.164	479.732	429.974	358.787
Pure	511.844	493.072	442.028	511.289	480.973	417.424
Guske	21.009	13.284	16.089	16.533	11.938	12.388
Patke	91.514	50.848	55.603	52.114	52.638	35.476
Ostala perad	12.357	1.729	17.545	5.162	2.894	1.873

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

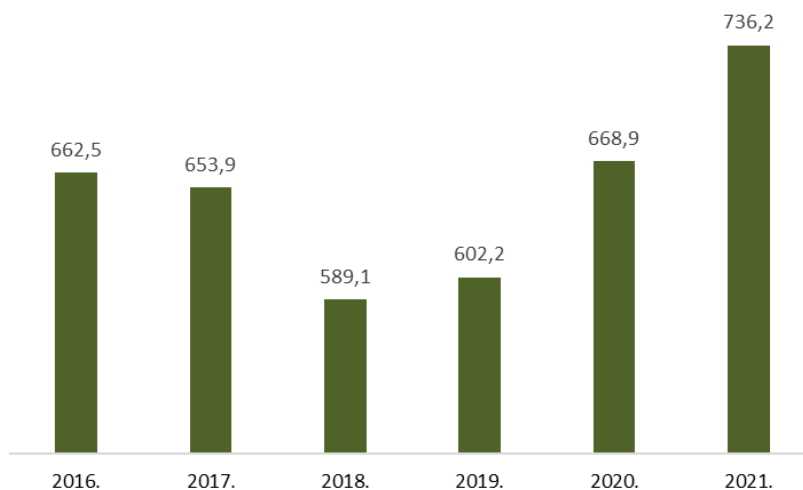
Tijekom 2021. godine uvezeno je 9,2 milijuna kljunova u vrijednosti od 6,5 milijuna eura, a izvezeno 13,7 milijuna kljunova u vrijednosti od 8,5 milijuna eura.

Prema podacima DZS-a, u Hrvatskoj je u 2021. godini registrirano 23 objekta za valenje kokošjih jaja kapaciteta iznad 1.000 jaja u turnusu. Ukupni kapacitet valionica je 6.878.000 jaja. Tijekom 2021. godine ukupno je inkubirano oko 72.225.000 jaja, s time da je 69.257.000 jaja namijenjeno za tov, a 1.330.000 za kokoši nesilice i 1.638.000 za kombinirani uzgoj.

U 2021. godini proizvodnja kokošjih jaja iznosila je oko 732 milijuna komada, što je u odnosu na prethodnu 2020. godinu povećanje proizvodnje za 9,4%. Od 2018. godine bilježi se kontinuirani rast proizvodnje kokošjih jaja te je samodostatnost u proizvodnji jaja u 2020. godini dosegla blizu 93%.

Hrvatska je 2021. godine ostvarila neto uvoz jaja od 2.500 tona.

Graf 26. Proizvodnja kokošjih jaja (milijuna komada)

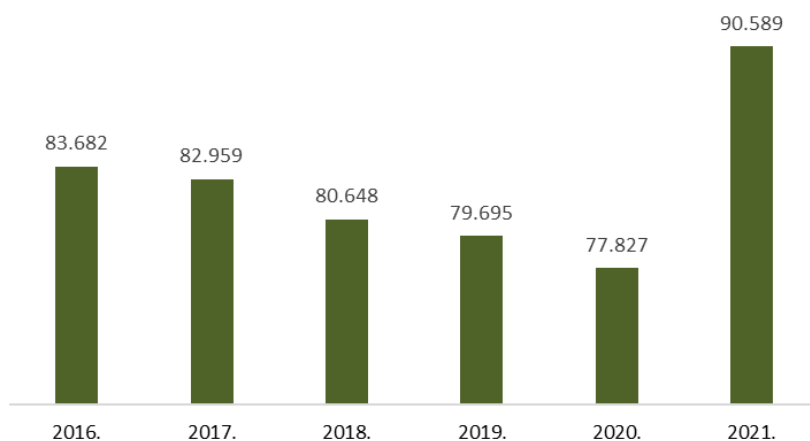

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U prvoj polovici 2021. godine prosječne veleprodajne cijene konzumnih jaja iz kaveznog i podnog uzgoja bile su jednake ili ispod razine cijena prethodne godine, a nakon stabilnih cijena tijekom ljetnih mjeseci, u zadnjem kvartalu primjetan je značajniji porast kod većine težinskih razreda. Unatoč ovim oscilacijama, prosječne cijene su bile unutar raspona cijena koje su se bilježile u razdoblju od 2016. godine³⁶.

U 2021. povećana je proizvodnja peradskog mesa, koja se prije toga kontinuirano smanjivala u promatranom razdoblju od 2016. godine, te je bila za 16,4% veća nego 2020. godine³⁷.

Graf 27. Proizvodnja peradskog mesa (tone)

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Uvoz peradskog mesa i dalje nadmašuje izvoz. U 2021. godini neto uvoz svježeg i rashlađenog mesa peradi bio je 4.851 tona, a smrznutog mesa 6.273 tone.

Tijekom 2021. godine bio je primjetan kontinuirani rast cijena pilećih trupova (pile A klase, 65% pile), a jače je bio izražen u drugom dijelu godine, dok su cijene pilećeg mesa (rasjek), nakon porasta sredinom godine, uz blage mjesečne oscilacije, bile stabilne sve do kraja godine.

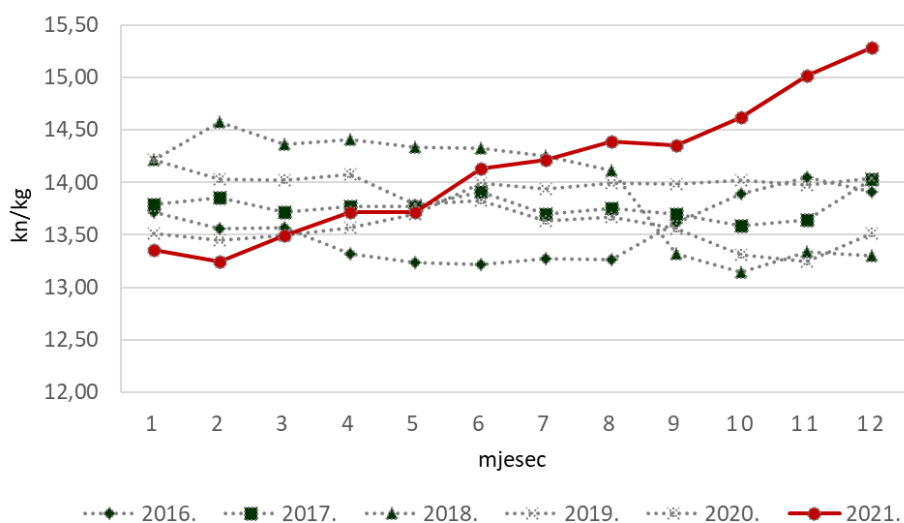
Iako u porastu, cijene trupova su u prvoj polovici godine bile na nižim cjenovnim razinama u odnosu na prethodnu godinu, za 2 do 5%. Značajnijim porastom u drugom dijelu godine cijene trupova dosegnule su u zadnjem kvartalu najviše razine unazad nekoliko godina, a u odnosu na prethodnu godinu bile su više i do 13%.³⁸

³⁶ Za detaljnije podatke vidjeti tablicu u Dodatku Tablicu 84. „Veleprodajne cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a“

³⁷ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 76. „Proizvodnja mesa“.

³⁸ Za detaljnije podatke vidjeti tablicu u Dodatku Tablicu 84. „Veleprodajne cijene cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a“

Graf 28. Prosječne cijene pilećih trupova A klase (65 postotno pile)

(izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2.4.18. Uzgoj kopitara

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, u 2021. godini zabilježeno je povećanje broja kopitara za 3.804 grla ili 12,5% u odnosu na 2020. godinu. Broj konja povećan je za 3.175 grla (12,3%), dok se broj magaraca u isto vrijeme povećao za 626 grla (13,5). Ukupan broj aktivnih konja u 2021. godini registriranih u Središnjem registru kopitara iznosio je 28.970 grla.

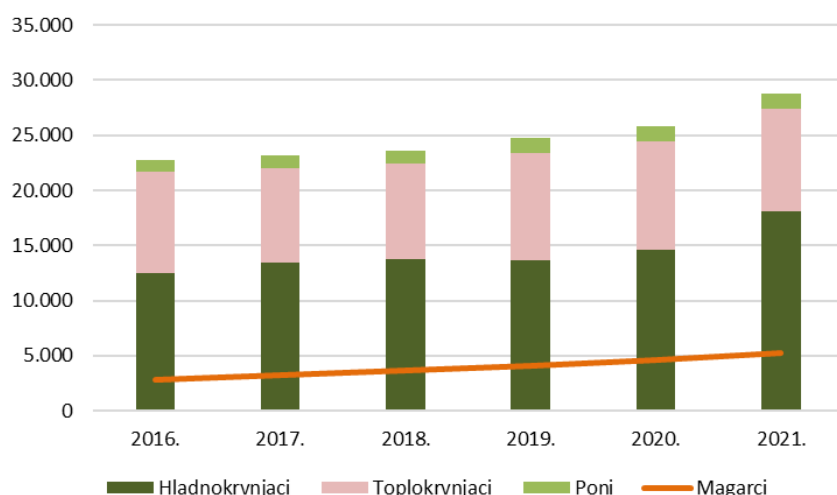
U Središnjem registru kopitara upisano je više od 100 pasmina i uzgojnih tipova te križanaca konja. U ukupnom broju konja prevladavaju hrvatske izvorne pasmine: hrvatski hladnokrvnjak (9.635 grla), hrvatski posavac (7.121 grla) te lipicanac (2.218 grla). U odnosu na 2020. godinu povećanje broja grla hrvatskog posavca iznosi 21,6%, hrvatskog hladnokrvnjaka 19,6%, a lipicanca 1,0%.

Od 2016. godine broj konja povećan je za 44%.

Najveći broj konja nalazi se na području Sisačko-moslavačke županije (7.005 grla ili 24,2%).

Ukupan broj aktivnih magaraca u 2021. godini registriranih u Središnjem registru kopitara bio je 5.269 grla. U razdoblju od 2016. godine broj magaraca povećan je za 84%. Najveći broj magaraca nalazi se na području Istarske županije (880 grla ili 16,7%).

Graf 29: Broj konja i magaraca

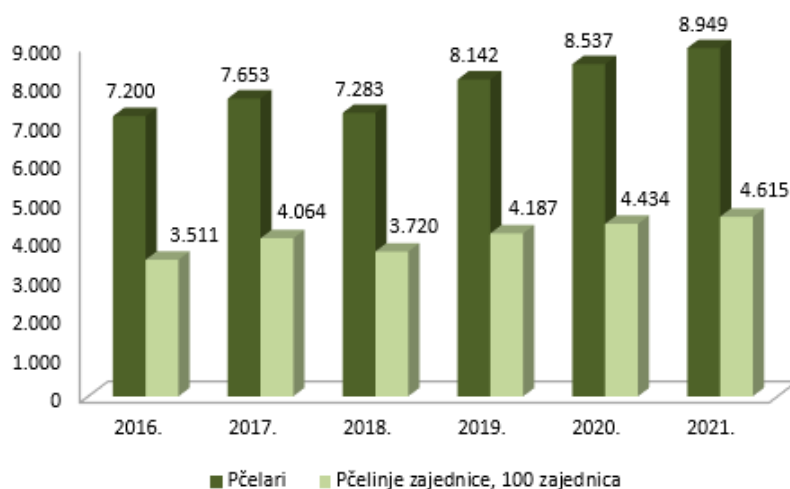
(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2.4.19. Pčelarstvo

U Hrvatskoj u 2021. godini pčelarenjem se bavilo 8.949 pčelara te je evidentirano 461.501 košnica. U usporedbi s prethodnom godinom bilježi se rast broja pčelara za 4,8% i broja pčelinjih zajednica za 4,08%. To je ujedno za petnaestak posto više u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2016. do 2020. godine.

41% pčelara ima do 30 košnica, a zajedno posjeduju 13,3% od ukupnog broja košnica. Preko polovice evidentiranih pčelara (njih 5.031 ili 56, 2%) posjeduje između 31 i 150 zajednica, odnosno ukupno približno 70% svih košnica. Više od 150 pčelinjih zajednica posjeduje 329 evidentiranih pčelara (njih 3,7%).

Graf 30. Broj pčelara i pčelinjih zajednica

(izvor: Hrvatski pčelarski savez; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Procjenjuje se da je proizvodnja meda u 2021. godini iznosila 4.417 tona, što je za 15% manje nego u 2020. godini. Samodostatnost u proizvodnji meda u 2020. godini bila je 80%. Neto uvoz meda u 2021. godini iznosio je 1.819 tona.

Plasman meda na tržište ovisi o veličini pčelarskog gospodarstva. Pčelari s manjim brojem košnica dominantno prodaju med jednim od oblika izravne prodaje na mjestu proizvodnje ili na lokalnim tržnicama. Kroz izravnu prodaju pčelinje proizvode plasira oko 3/4 pčelara, dok u prodaji na veliko sudjeluje 1/4 pčelara. Prodaju u trgovačkim lancima i supermarketima pokrivaju veliki dobavljači i pakireri meda. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, u Hrvatskoj su registrirana 23 otkupljivača/pakirera meda.

2.4.20. Ekološka poljoprivreda

Hrvatska iz godine u godinu bilježi rast ekološke proizvodnje. U razdoblju od 2016. do 2021. godine povećane su površine pod ekološkom proizvodnjom za 28.330 ha.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, godišnja vrijednost hrvatskog tržišta ekoloških proizvoda iznosi oko 99 milijuna eura, odnosno prosječno oko 23,6 eura po stanovniku, a udio potrošnje ekoloških proizvoda u ukupnoj potrošnji iznosi 2,2%.

Prema službenim podacima DZS-a, u Hrvatskoj je u 2021. godini evidentirano ukupno 6.402 subjekata u ekološkoj poljoprivredi, od čega je 6.024 ekoloških poljoprivrednih proizvođača i 378 poljoprivrednih prerađivača. Od 2016. godine broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi povećan je za 66%.

Tablica 24. Broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Poljoprivredni proizvođači	3.546	4.023	4.374	5.153	5.548	6.024
Prerađivači	312	357	368	395	389	378
Ukupno	3.858	4.380	4.742	5.548	5.937	6.402

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Zadnjih desetak godina izražen je rast udjela površina pod ekološkom proizvodnjom. Ukupna evidentirana površina pod ekološkom proizvodnjom u 2021. godini bila je 122 tisuće hektara, što čini 8,3% od ukupno korištenih poljoprivrednih površina.³⁹

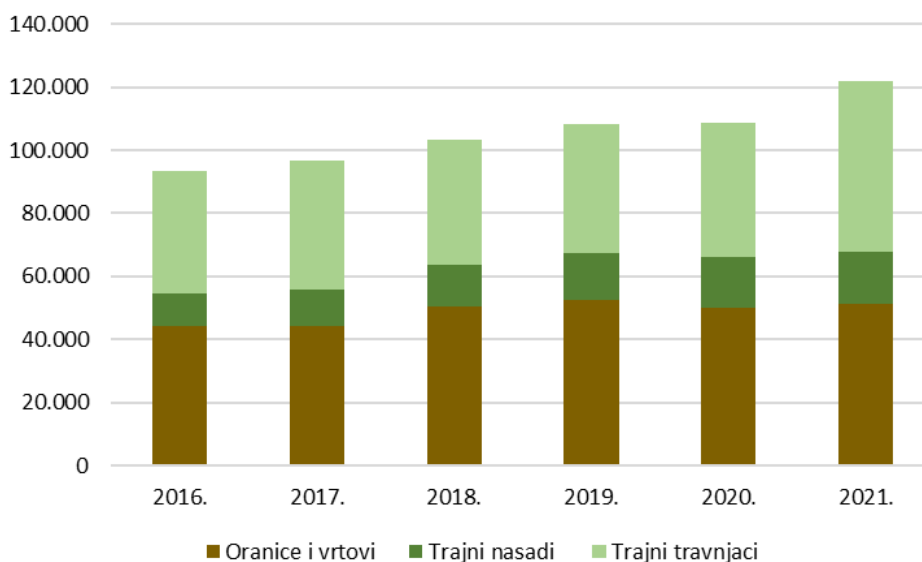
Prema strukturi biljne proizvodnje u ekološkoj proizvodnji najzastupljeniji su trajni travnjaci s 53.942 ha (44,3%), slijede oranice s površinom od 51.270 ha (42,1%) te trajni nasadi s 16.712 ha (13,7%).

³⁹ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 85. „Površine pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom“.

U ukupnoj površini ekoloških oraničnih usjeva najzastupljenije su zelena krma s oranica (20.120,8 ha), meka pšenica i pir (7.598,7 ha), aromatsko i ljekovito bilje (4.781,8) ha te suncokret (4.341,0 ha).

U ukupnoj površini ekoloških trajnih nasada od 16.712 ha najzastupljeniji su voćnjaci s 13.490 ha, zatim maslinici s 2.091 ha te vinogradi s 1.102ha.⁴⁰

Graf 31. Korištene poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom po kategorijama (ha)

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U ekološkoj proizvodnji drži se određeni broj životinja. Najveći udio životinja u ekološkom uzgoju u 2021. godini ostvaren je za ovce (11,7%), goveda (7,3%) i koze (6,4%). U ostalim segmentima stočarske proizvodnje udio uzgoja u ekološkoj proizvodnji je ispod 1%.

Tablica 25. Broj uzgojene stoke na ekološki način

(grlo/kljun)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Goveda	14.442	17.226	19.613	21.551	22.302	31.076
Kopitari	1.753	1.929	2.388	2.234	3.003	4.004
Ovce	50.135	54.583	62.315	65.632	61.382	76.308
Koze	3.080	3.381	4.199	5.597	4.693	5.484
Svinje	1.083	1.468	1.887	2.873	420	468
Perad	3.388	2.174	1.870	1.523	4.918	10.578
Broj pčelinjih zajednica	2.065	1.721	2.022	2.023	2.367	2.127

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

⁴⁰ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 86. „Površine ekoloških oraničnih usjeva i trajnih nasada“

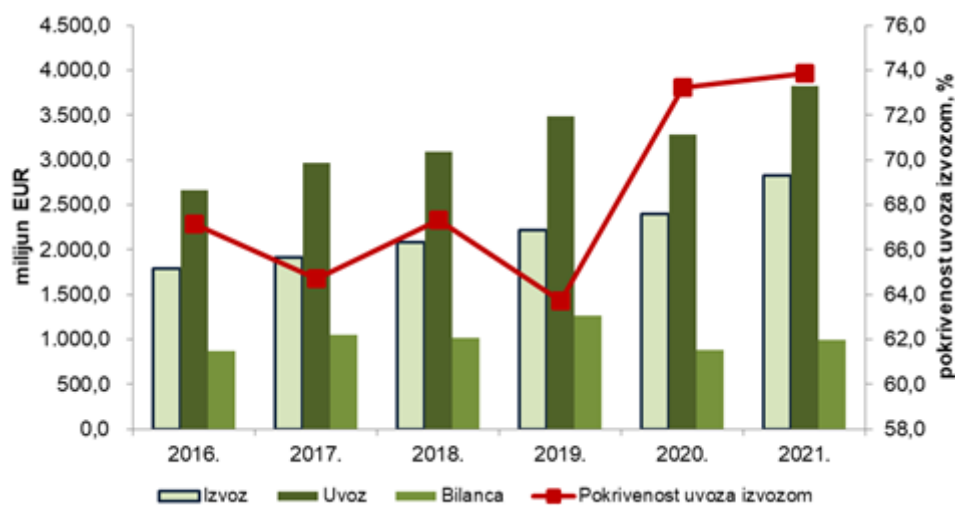
2.5. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Prema podacima DZS-a u 2021. godini uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 3,8 milijardi eura, a izvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 2,8 milijardi eura, čime je ostvaren deficit od 1 milijarde eura.

U ukupnoj bilanci robne razmjene Republike Hrvatske bilanca vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2021. godini činila je 10%.

Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno prehrambenih proizvoda u 2021. godini iznosila je 73,9% i veća je od pokrivenosti uvoza izvozom ostalih proizvoda vanjskotrgovinske razmjene, za 10,6 postotnih bodova.⁴¹

Graf 32. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kontinuirano raste u promatranom razdoblju od 2016. godine, tijekom kojega je povećan za 58%. Uvoz je u istom razdoblju povećan za 44%, a trend rasta je bio prekinut jedino u 2020. godini kao posljedica uvjeta koji su trajali za vrijeme COVID pandemije. U 2021. godini zabilježene su najviše godišnje stope promjene izvoza i izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda od 2016. godine.

⁴¹ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 87. „Pregled ukupne i poljoprivredne vanjskotrgovinske razmjene“.

Tablica 26. Pregled poljoprivredne razmjene⁴²

	tisuću EUR			udio poljoprivredne u ukupnoj razmjeni (%)		godišnja stopa promjene (%)	
	izvoz	uvoz	bilanca	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
2016.	1.784.166	2.657.254	-873.088	14,49	13,48	13,2	4,3
2017.	1.917.459	2.963.329	-1.045.870	13,68	13,54	7,5	11,5
2018.	2.082.372	3.094.027	-1.011.655	14,32	13,03	8,6	4,4
2019.	2.217.682	3.480.079	-1.262.397	14,56	13,93	6,5	12,5
2020.	2.401.219	3.279.673	-878.454	16,12	14,31	8,3	5,8
2021.	2.823.507	3.822.387	-998.879	15,36	13,46	17,6	16,6

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U 2021. godini Hrvatska je izvezla poljoprivredno-prehrambene proizvode u 136 zemalja. Najviše poljoprivredno-prehrambenih proizvoda izvezeno je u Italiju (21,0%), Sloveniju (14,6%), Bosnu i Hercegovinu (10,4%), Njemačku (7,7%) i Srbiju (6,4%).

Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi su uvezeni iz 121 zemalja. Najviše se poljoprivredno-prehrambenih proizvoda uvozilo iz Njemačke (14,7%), Italije (11,2%), Slovenije (10,1%), Mađarske (9,8%) i Nizozemske (8,3%).

Hrvatska ostvaruje 78% svoje vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenim proizvodima s državama članicama Europske unije, a daljnjih 14,7% s državama članicama CEFTA-e.

Tablica 27. Rang-lista 10 država prema ostvarenom suficitu/deficitu u hrvatskoj poljoprivrednoj razmjeni u 2021.⁴³

Država	Ostvareni suficit (EUR)	Država	Ostvareni deficit (EUR)
Bosna i Hercegovina	140.505.275	Njemačka	-241.726.283
Italija	122.580.794	Mađarska	-218.790.259
Kosovo	35.790.366	Nizozemska	-196.435.228
Japan	35.120.474	Poljska	-146.330.056
Crna Gora	33.551.200	Španjolska	-100.279.297
Ujedinjeni Arapski Emirati	15.470.731	Francuska	-53.221.917
Malta	12.276.119	Rumunjska	-51.710.872
Libanon	8.697.041	Austrija	-43.213.226
Sjedinjene Američke Države	8.143.597	Danska	-40.850.527
Saudijska Arabija	7.349.772	Češka	-36.666.632

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

⁴² Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 88. „Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, prema glavama Carinske tarife, mil. EUR“.

⁴³ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 91. „Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2021. prema zemlji izvoza“ te Tablicu 92. „Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2021. prema zemlji uvoza“.

U 2021. godini najvažniji izvozni proizvodi, promatrano na razini oznake carinske tarife HS 6, bili su kukuruz (100590), pšenica (100199), soja (120190), prehrambeni proizvodi nespomenuti na drugom mjestu (210690), punjena čokolada (180631), živa goveda (010229). Navedeni proizvodi činili su 24,5% vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.⁴⁴

Najvažniji uvozni proizvodi promatrano na razini oznake carinske tarife HS 6 bili su prehrambeni proizvodi nespomenuti na drugom mjestu (210690), hrana za životinje, osim za pse i mačke (230990), pekarski proizvodi (190590), svježe ili rashlađeno svinjsko meso (020319), živa goveda (010229) i sir (040690).⁴⁵

Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda heterogeniji je od izvoza te navedeni proizvodi čine 17,3% vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

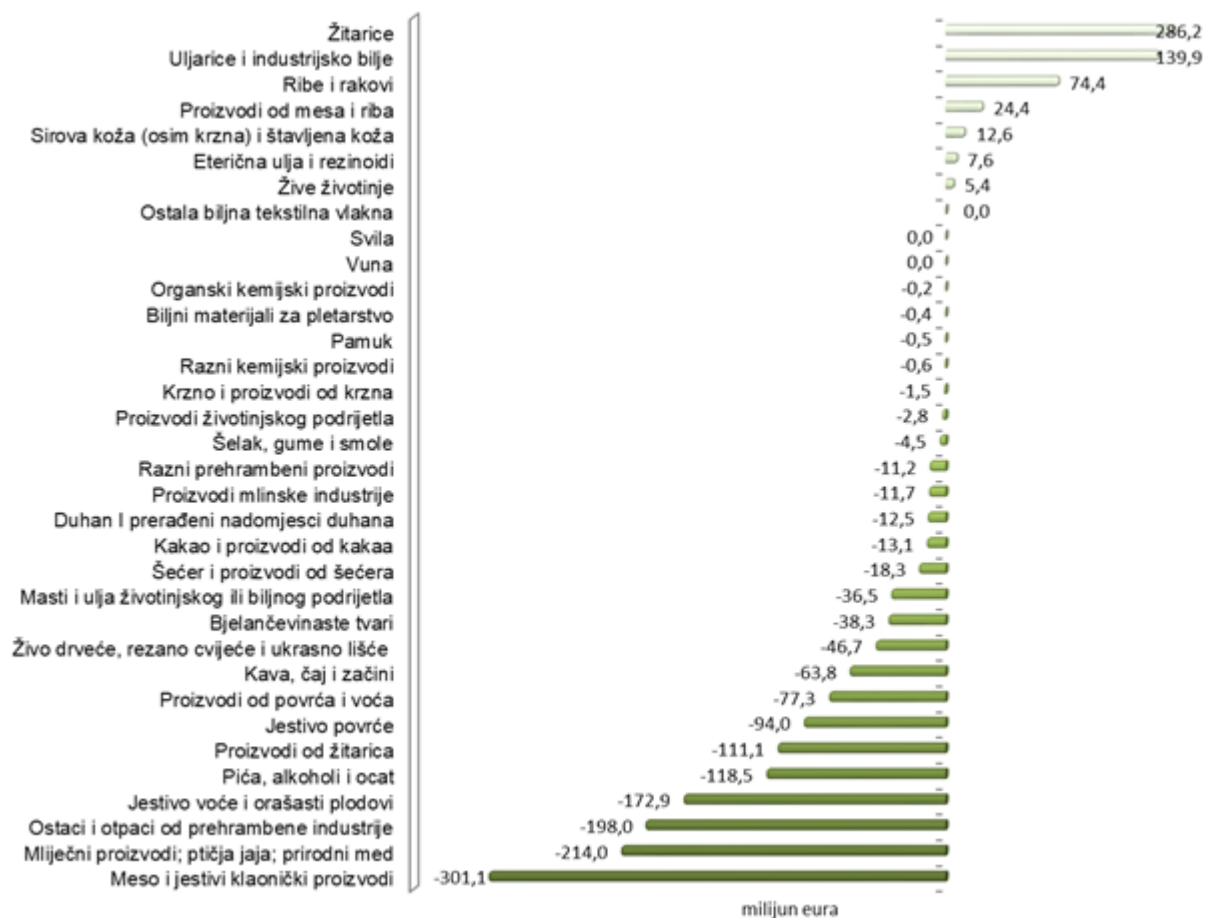
Hrvatska je najveći suficit na razini oznake carinske tarife HS 2 u 2021. godini ostvarila izvozom žitarica (286,2 milijuna eura), uljarica i industrijskog bilja (139,9 milijun eura), riba i rakova (74,4 milijuna eura), proizvoda od mesa i riba (24,4 milijuna eura) te sirovih i štavljenih koža (12,6 milijuna eura).

Najveći deficit na razini oznake carinske tarife HS 2 ostvaren je trgovanjem mesom i jestivim klaoničkim proizvodima (deficit od 301,1 milijun eura), mliječnim proizvodima; ptičjim jajima i prirodnim medom (deficit od 214,0 milijuna eura), ostacima i otpacima prehrambene industrije (deficit od 198,0 milijuna eura), jestivim voćem i orašastim plodovima (deficit od 172,9 milijuna eura), te pićima, alkoholima i octom (deficit od 118,5 milijuna eura).

⁴⁴ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 89. „Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u izvozu u 2021.“

⁴⁵ Za detaljnije podatke vidjeti u Dodatku Tablicu 90. „Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u uvozu u 2021.“

Graf 33. Trgovinska bilanca razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po najvažnijim skupinama u 2021. godini

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

2.6. Registracija i zaštita naziva hrvatskih autohtonih proizvoda

Sustavi kvalitete

Tri su oznake iz sustava kvalitete za poljoprivredna i prehrambene proizvode:

Zaštićena oznaka izvornosti (ZOI) - oznaka koja označava proizvod kod kojeg se sve faze proizvodnje odvijaju unutar određenog zemljopisnog područja, primjenom priznatih vještina i korištenjem sirovina i sastojaka iz te regije te čije su karakteristike povezane s utjecajem zemljopisnog područja iz kojeg potječe.

Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) - oznaka koja označava proizvod koji je svojom kvalitetom i ugledom povezan s regijom u kojoj se odvijala najmanje jedna faza proizvodnje.

Zajamčeno tradicionalni specijalitet (ZTS) - oznaka koja označava proizvode proizvedene po tradicionalnoj recepturi, tradicionalnim postupcima i metodama proizvodnje ili korištenjem tradicionalnih sastojaka.

Na nacionalnoj razini u 2021. godini provodili su se sljedeći postupci zaštite naziva proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode:

- podnesen zahtjev za zaštitu naziva proizvoda: Lepoglavski mlinčani kolač ZTS
- vođeni i nedovršeni postupci: Krčki sir ZOI; Istarski ovčji sir/Istrski ovčji sir ZOI
- proizvodi zaštićeni prijelaznom nacionalnom zaštitom: Dalmatinska janjetina ZOI; Samoborska češnjovka/Samoborska češnjofka ZOZP; Ludbreški hren ZOZP; Lumlija ZOZP; Dalmatinski med ZOI; Meso turopoljske svinje ZOI

Za proizvode zaštićene prijelaznom nacionalnom zaštitom u 2021. te za oznaku Meso istarskog goveda – boškarina/Meso istrskega goveda – boškarina ZOI podneseni su zahtjevi za registraciju naziva na razini Europske unije. Ovi postupci nisu bili dovršeni tijekom 2021. godine, kao ni ranije pokrenuti postupci registracije za Goranski medun ZOI, Novigradsku dagnju ZOI, Komiški rogač ZOI, Varaždinsko bučino ulje ZOZP te Slavonsku kobasicu ZOZP.

U 2021. godini na razini EU-a registrirani su Rudarska greblica ZOZP, Dalmatinska panceta ZOZP, Dalmatinska pečenica ZOZP i Lički škripavac ZOZP.

Nacionalni sustav kvalitete „Dokazana kvaliteta“

Sustav „Dokazana kvaliteta“ nacionalni je sustav kvalitete uspostavljen *Zakonom o poljoprivredi*⁴⁶ i *Pravilnikom o nacionalnom sustavu kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda „Dokazana kvaliteta“*⁴⁷. Ovim sustavom obuhvaćeni su proizvodi posebne kvalitete, proizvedeni u skladu s određenim nadstandardima u proizvodnji.

Da bi neki proizvod mogao biti označen znakom „Dokazana kvaliteta“, treba biti proizveden u skladu sa Specifikacijom proizvoda za koju je Ministarstvo poljoprivrede priznalo oznaku „Dokazana kvaliteta“, a proizvođač mora posjedovati važeću Potvrdu o sukladnosti proizvoda sa Specifikacijom, izdanu od strane ovlaštenog delegiranog tijela. Specifikacija proizvoda je službeni dokument koji definira posebne karakteristike proizvoda i sastavni je dio Zahtjeva za priznavanje oznake iz nacionalnog sustava kvalitete. Specifikacijom se za svaki proizvodni sektor detaljno utvrđuju kriteriji koji utječu na veću kvalitetu proizvoda, odnosno zahtjevi u načinu njihove proizvodnje, prerade ili kvalitete te podrijetlo glavnog sastojka, a posebne karakteristike u Specifikaciji proizvoda sami utvrđuju proizvođači i prerađivači.

U 2021. godini podneseni su zahtjevi za priznavanje oznake „Dokazana kvaliteta“ za proizvode u sektoru povrća i voća te za jaja. Tijekom godine dovršen je postupak priznavanja za proizvode u sektoru voća te za konzumna jaja.

⁴⁶ Narodne novine, br. 118/18, 42/21, 127/20 Odluka USRH i 52/21

⁴⁷ Narodne novine, br. 18/20 i 93/21

3. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

Za izravna plaćanja u 2021. godini bilo je osigurano 2,9 milijardi kuna, od čega je 2,7 milijardi financirano iz proračuna EU-a. Za proizvodnu 2021. godinu u studenom 2021. godine bio je isplaćen predujam od 1,62 milijardi kuna, dok je ostatak iznosa isplaćen u 2022. godini.

Dodatno, za plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima (mliječne krave, rasplodne krmače, duhan, maslinovo ulje te izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja) u 2021. godini bilo je odobreno 107,8 milijuna kuna.

Nakon izmjena Programa ruralnog razvoja (verzija 10.5), odobrenima od strane Europske komisije 3. kolovoza 2021. godine, EU sredstva za Program ruralnog razvoja povećana su na preko 2,6 milijardi eura, EURI sredstva⁴⁸ iznose preko 201 milijun eura, dok ukupna javna sredstva potpore (EU, EURI i HR sredstva) iznose 3,2 milijardi eura.

Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja do kraja 2021. godine odobreno je preko 2,5 milijarde eura javnih sredstava (78% od ukupno dostupnih javnih sredstava), od čega je u 2021. godini odobreno preko 395 milijuna eura (15% ukupno odobrenih sredstava). Isplaćeno je preko 1,9 milijarde eura (58% od ukupno dostupnih javnih sredstava) za operacije koje su započele, od čega je u 2021. godini isplaćeno preko 424 milijuna eura (22% ukupno isplaćenih sredstava).

Do kraja 2021. godine raspisana su 132 natječaja u okviru provedbe mjera iz Programa ruralnog razvoja. U 2021. godini raspisana su 24 natječaja, unutar kojih je najviše sredstava bilo osigurano za podmjeru 4.1. Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva (36%).

Postoji veliki interes za korištenje financijskih instrumenata, osobito mikro poduzeća koja koriste prosječnu odobrenu potporu od oko 20 tisuća eura. U 2021. godini isplaćena su 63 kredita kroz Obrtna sredstva za ruralni razvoj, 178 Mikro zajmova za ruralni razvoj, 159 Malih zajmova te su izdana tri Pojedinačna jamstva za ruralni razvoj.

Nastavljena je provedba programa u okviru mjera uređenja tržišta Europske unije u sektorima vina, pčelarstva te voća i povrća. Vinska omotnica iznosila je u 2021. godini 10,4 milijuna eura te je prvi puta od kada se provodi *Nacionalni program u sektoru vina* u potpunosti iskorištena.

U 2021. godini počela je provedba odobrenih operativnih programa dviju proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća. Tijekom godine ovim je proizvođačkim organizacijama isplaćena potpora u iznosu 369 tisuća kuna.

Za provedbu Školske sheme u školskoj godini 2020./2021. Isplaćeno je 15,3 milijuna kuna. U programu je sudjelovalo 290 tisuća učenika osnovnih i srednjih škola iz 802 škole.

U 2021. godini priznate su tri proizvođačke organizacije, čime je broj proizvođačkih organizacija povećan na 21.

⁴⁸ Potpora koja se pruža u okviru Uredbe Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Temeljem *Zakona o poljoprivrednom zemljištu* do kraja 2021. godine sklopljeno je 1.114 ugovora za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države (za ukupno 4.604 hektara) te 26 ugovora za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države (za ukupno 63 hektara).

U Hrvatskoj se primjenjuju višegodišnji programi potpore u nekoliko sektora, financirani iz sredstava Državnog proračuna. Radi se o programima potpore za proizvođače šećerne repe, provedbu uzgojnih programa za toplokrvne pasmine konja, unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza, sufinanciranje rada uzgojnih udruženja u stočarstvu, unaprjeđenje uzgoja izvornih pasmina peradi, zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla. Potiče se konzumacija meda u okviru programa „Školski medni dan“.

Poljoprivrednici su oslobođeni plaćanja trošarina za namjensko korištenje plavog dizela u poljoprivredi. U 2021. godini ova povlastica je iskorištena za 151,6 milijuna litara plavog dizela te su poljoprivrednici na taj način ostvarili neizravnu potporu od 580 milijuna kuna.

Tijekom 2021. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila je više programa u sektoru poljoprivrede, kako bi pomogla proizvođačima zbog poteškoća u poslovanju ili dodatnih troškova, i to:

- *Program pomoći u izravnoj prodaji poljoprivrednih proizvoda putem samoposlužnih uređaja u procesu fiskalizacije, vrijednosti 500 tisuća kuna*
- *Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19, vrijedan 70 milijuna kuna*
- *Program potpore proizvođačima tovnih svinja zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19, vrijedan 3 milijuna kuna*
- *Program potpore pčelarima zbog gubitka medonosnog potencijala, vrijedan 3 milijuna kuna*
- *Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u stočarstvu zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19, vrijedan 171 milijuna kuna*
- *Program potpore peradarskom sektoru zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19, vrijedan 20 milijuna kuna*
- *Program potpore malim mljekarama za sufinanciranje troškova sabiranja mlijeka proizvedenog u Republici Hrvatskoj, vrijedan 5 milijuna kuna.*

3.1. Program izravne potpore

U 2021. godini izravna potpora obuhvaćala je izravna plaćanja (hrvatski model), koja se provode u okviru Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije u programskom razdoblju 2015. – 2020., te plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima kao oblik državne potpore poljoprivredi.

3.1.1. Program izravnih plaćanja

Financijski okvir

Za izravna plaćanja predviđena je ukupna omotnica od 373 milijuna eura⁴⁹ godišnje, uz postupno povećanje udjela financiranja iz Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (u daljnjem tekstu: EPJF) kroz 10 godina (35% sredstava za 2015. godinu isplaćeno je iz EPJF-a, 40% za 2016. godinu, 80% za 2020. godinu, sve do 100% izravnih plaćanja iz EPJF-a za 2022. godinu).

Osim toga, Hrvatska raspolaže dodatnom omotnicom za razminirane poljoprivredne površine, koja iznosi 9,6 milijuna eura godišnje, također s postupnim uvođenjem financiranja iz EPJF-a kroz 10 godina (do 100% sredstava iz EPJF-a u 2022. godini).

Na sredstva EPJF-a Hrvatska ima mogućnost nadoplate iz Državnog proračuna Republike Hrvatske do 100% iznosa nacionalne omotnice izravnih plaćanja za pojedinu godinu u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1307/2013⁵⁰.

Temeljem mehanizma „fleksibilnosti između stupova Zajedničke poljoprivredne politike“, Hrvatska koristi 15% godišnje alokacije sredstava Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: EPFRR) za financiranje izravnih plaćanja u razdoblju od 2015. do 2019. godine. Uredbom (EU) 2020/127⁵¹ Hrvatskoj je dostupna dodatna alokacija od 20,6 milijuna eura za 2021. godinu, čime se ukupna omotnica za izravna plaćanja povećala na 364.968.000 eura iz EPJF-a za 2021. godinu, uz mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do ukupnog maksimalnog iznosa od 403.228.000 eura za izravna plaćanja za 2021. godinu (uključujući omotnicu za razminirane površine).

Provedba izravnih plaćanja uređena je *Zakonom o poljoprivredi*⁵² i *Pravilnikom o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2021. godinu*⁵³, u skladu s Uredbom (EU) br.

⁴⁹ U tekstu za financijski okvir koristi se novčana valuta euro, s obzirom na to da su financijske omotnice utvrđene u eurima u skladu s Uredbom (EU) br. 1307/2013. Tečaj koji se koristi za konverziju iznosa u kune je tečaj Europske središnje banke na posljednji dan prije 1. listopada svake godine za koju se isplaćuje potpora.

⁵⁰ Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013.)

⁵¹ Uredba (EU) 2020/127 Europskog Parlamenta i Vijeća od 29. siječnja 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1306/2013 u pogledu financijske discipline od financijske godine 2021. i Uredbe (EU) br. 1307/2013 u pogledu fleksibilnosti među stupovima za kalendarsku godinu 2020.

⁵² „Narodne novine“, br. 118/18, 42/18, 127/20 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 52/21

⁵³ „Narodne novine“, br. 23/21, 52/21, 67/21, 72/21, 97/21 i 11/22

1307/2013 i Uredbom (EU) br. 1306/2013⁵⁴ te s njima povezanim provedbenim i delegiranim uredbama.

U državnom proračunu za financiranje Programa izravnih plaćanja za proizvodnu 2021. godinu bilo je osigurano je 2,9 milijardi kuna ili 95% maksimalne omotnice izravnih plaćanja. Iz EPJF-a izdvaja se 2,7 milijardi kuna, što čini 93,9% osiguranih proračunskih sredstava ili 91% maksimalne omotnice izravnih plaćanja.

Nakon obrade zahtjeva, provedbe svih propisanih kontrola i izračuna pripadajućih potpora za isplatu je odobreno ukupno 2,8 milijardi kuna. Za proizvodnu 2021. godinu isplaćen je predujam u godini podnošenja zahtjeva u studenom 2021. godine u iznosu od 1,62 milijardi kuna. Ostatak iznosa isplaćuje se u 2022. godini.⁵⁵

Program izravnih plaćanja obuhvaća:

- proizvodno nevezanu potporu: program osnovnog plaćanja, plaćanja za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, dodatno preraspodijeljeno plaćanje, dodatno plaćanje za mlade poljoprivrednike
- proizvodno vezanu potporu.

Mali poljoprivrednici mogli su biti korisnici ovih potpora u okviru dobrovoljnog programa za male poljoprivrednike. U program potpore za male poljoprivrednike u 2015. godini automatski su bili uključeni svi poljoprivrednici čiji ukupni godišnji iznos izravnih plaćanja ne prelazi 5.000 kuna, pri čemu su imali mogućnost odustati od programa do 15. listopada 2015. godine (i svake godine nakon toga). Na ovaj način imali su mogućnost ostvarivanja izravnih plaćanja bez potrebe zadovoljenja uvjeta za zelena plaćanja i uvjeta višestruke sukladnosti.

⁵⁴ Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008 (SL L 347, 20.12.2013.)

⁵⁵ Za detaljnije informacije o odobrenim iznosima izravnih potpora, broju korisnika, utvrđenim količinama te jediničnim iznosima izravnih potpora vidjeti u Dodatku Tablice 93.-97.

Tablica 28. Raspodjela financijske omotnice za Program izravnih plaćanja

	Maksimalna omotnica za 2021. godinu (tisuće EUR)	Maksimalna omotnica za plaćanje iz EPJF za 2021. godinu (tisuće EUR)
Ukupno	403.228	364.968
Proizvodno nevezane potpore		
Osnovno plaćanje	173.388	156.936
Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za okoliš i klimu – „zeleno plaćanje“	120.968	109.490
Preraspodijeljeno plaćanje	40.323	36.497
Plaćanje za mlade poljoprivrednike	8.065	7.299
Proizvodno vezane potpore:	60.484	54.745
-krave u proizvodnji mlijeka	19.919	18.029
-tov junadi	12.622	11.424
-krave dojlje	6.452	5.839
-ovce i koze	4.758	4.307
-proizvodnja povrća	1.895	1.715
-proizvodnja voća	2.016	1.825
-šećerna repa	4.758	4.307
-proteinski usjevi	8.064	7.299

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

a) Proizvodno nevezana potpora ili potpora po površini

1. Program osnovnog plaćanja (prema pravima na plaćanja)

Osnovno plaćanje (43% ukupne omotnice) dodjeljuje se za površine prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta upisanog u ARKOD. Uvjeti su upis u Upisnik poljoprivrednika, minimalno 1 ha poljoprivrednog zemljišta i podnesen godišnji zahtjev za potporu. Za prijavljene prihvatljive hektare u 2015. godini poljoprivrednicima su se dodjeljivala nova prava, a vrijednost dodijeljenih prava izračunala se za svakog poljoprivrednika na temelju vrijednosti isplaćenih izravnih plaćanja u 2014. godini, u okviru programa jedinstvenih plaćanja. Nakon 2015. godine prava na plaćanja moguće je dobiti samo iz nacionalne rezerve. Prioritet za dodjelu prava iz nacionalne rezerve imaju:

- mladi poljoprivrednici
- novi poljoprivrednici koji započinju obavljati svoju poljoprivrednu aktivnost
- poljoprivrednici koji su stekli pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske i poljoprivrednici koji obrađuju poljoprivredno zemljište razminirano tijekom 2015. godine ukoliko je posebna nacionalna omotnica za razminirano zemljište iskorištena

- poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima posebne državne skrbi, otocima i poluotoku Pelješcu, brdsko-planinskim područjima, kao i poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima prema posebnom propisu za provedbu mjera Programa ruralnog razvoja i
- poljoprivrednici kojima zbog više sile ili iznimnih okolnosti nisu mogla biti dodijeljena prava na plaćanja.

Na temelju podnesenih zahtjeva, u 2021. godini izračunata nacionalna prosječna vrijednost prava iznosi 1.132,43 kune, a ukupno je aktivirano 1.097.873 osnovnih prava na plaćanja.

2. Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš („zeleno plaćanje“)

Zeleno plaćanje (30% ukupne omotnice) je plaćanje po površini prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta, izraženo u postotku (70%) vrijednosti osnovnog plaćanja. Uvjetovano je primjenom praksi korisnih za klimu i okoliš: raznolikost usjeva, očuvanje trajnih travnjaka i održavanje ekološki značajnih površina na oranicama kako bi se potaknuo održivi razvoj poljoprivrede.

Za 2021. godinu plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš odobreno je za 1.093.559 ha, uz jedinični iznos od 793,01 kuna/ha.

3. Dodatno preraspodijeljeno plaćanje (za prvih 20 hektara)

Preraspodjela sredstava za prve hektare je dodatna potpora po površini koju može ostvariti svaki korisnik osnovnog plaćanja za prvih 20 prihvatljivih hektara. Za preraspodjelu je osigurano 10% ukupne nacionalne omotnice.

Za 2021. godinu preraspodijeljeno plaćanje odobreno je za 603.109 ha, uz jedinični iznos od 479,35 kuna/ha.

4. Dodatno plaćanje za mlade poljoprivrednike (za prvih 50 ha)

Potpورا za mlade poljoprivrednike (2% ukupne omotnice) je dodatni iznos od 25% nacionalnog prosječnog plaćanja po hektaru za prvih 50 ha kroz najviše pet godina, a ostvaruju ga fizičke osobe koje nisu starije od 40 godina u prvoj godini podnošenja zahtjeva, ako su u razdoblju od pet godina prije prve godine podnošenja zahtjeva osnovale ili preuzele poljoprivredno gospodarstvo. Uvjet je srednjoškolsko obrazovanje poljoprivrednog, prehrambenog ili veterinarskog usmjerenja ili završen neki od stručnih poljoprivrednih programa.

U 2021. godini potporu za mlade poljoprivrednike iskoristilo je 20.330 poljoprivrednika za 93.682 hektara, uz jedinični iznos od 613,81 kuna/ha.

b) Proizvodno vezana potpora

Proizvodno vezana potpora isplaćuje se za sektore proizvodnje koji zbog utvrđenih problema pada proizvodnje i profitabilnosti treba dodatno poticati, a isplaćuje se po hektaru ili grlu. Dodjeljuje se za krave u proizvodnji mlijeka, tov junadi, krave dojlje, ovce i koze, šećernu repu, voće, povrće te krmne proteinske kulture.

Tablica 29. Struktura omotnice za proizvodno vezane potpore u 2021. godini

	Planirane poticane količine (ha, grla)	% omotnice izravnih plaćanja
Ukupno		15,00
<i>Krave u proizvodnji mlijeka</i>	131.000	4,94
<i>Tov junadi</i>	130.000	3,13
<i>Krave dojlje</i>	50.000	1,60
<i>Ovce i koze</i>	500.000	1,18
<i>Povrće</i>	4.800	0,47
<i>Voće</i>	9.400	0,50
<i>Šećerna repa</i>	23.000	1,18
<i>Krmni proteinski usjevi</i>	70.000	2,00

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Proizvodno vezana plaćanja ne ovise o osnovnom plaćanju (pravima), tako da ih mogu ostvarivati i korisnici koji nemaju dodijeljena osnovna prava na plaćanja. Jedinični iznos potpore računa se svake godine na način da se raspoloživi iznos za svaku pojedinu mjeru podijeli s prihvatljivim brojem hektara/grla.

S obzirom na osigurana proračunska sredstva za 2021. godinu i prijavljene prihvatljive količine za dodjelu potpore, odobreni jedinični iznosi za isplatu po mjerama iznosili su:

- za krave u proizvodnji mlijeka: 2.043,74 kuna/grlu za 72.903 prihvatljiva grla
- za tov junadi: 627,53 kuna/grlu za 149.746 prihvatljivih grla
- za krave dojlje: 1.069,58 kuna/grlu za 44.941 prihvatljivo grlo
- za ovce i koze: 76,93 kuna/grlu za 455.750 prihvatljivih grla
- za povrće: 5.602,07 kuna/ha za 1.321 prihvatljivi ha
- za voće: 5.098,65 kuna/ha za 2.932 prihvatljiva ha
- za šećernu repu: 3.519,37 kuna/ha za 9.959 prihvatljivih ha
- za krmne proteinske usjeve: 1.645,97 kuna/ha za 34.978 prihvatljivih ha

3.1.2. Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima

Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima provodila su se do 2017. godine kao mjere postojeće državne potpore u skladu s Ugovorom o pristupanju Europskoj uniji. U skladu s tim odredbama, Hrvatska je dobila mogućnost iz državnog proračuna u razdoblju od tri godine nakon pristupanja isplaćivati navedene potpore u ukupnom godišnjem iznosu do 167,6 milijuna kuna.

Od 2017. godine državna potpora za iznimno osjetljive sektore (mliječne krave, rasplodne krmače, duhan, maslinovo ulje te izvorne i zaštićene vrste i kultivare poljoprivrednog bilja) financira se u skladu s pravilima uredbi Europske unije koje uređuju potpore manje vrijednosti.

Plaćanja za mliječne krave, rasplodne krmače, duhan tipa Burley te izvorne i zaštićene vrste i kultivare poljoprivrednog bilja provode se u skladu s odredbama poljoprivrednog *de minimis* na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1408/2013⁵⁶ i Uredbe Komisije (EU) 2019/316⁵⁷, a plaćanja za maslinovo ulje i duhan tipa Viržinija u skladu s odredbama gospodarskog *de minimis* na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013⁵⁸.

U skladu s osiguranim proračunskim sredstvima, ove mjere potpore za 2021. godinu odobrene su u iznosu od 107,8 milijuna kuna.

Tablica 30. Pregled odobrenih izravnih potpora u iznimno osjetljivim sektorima za 2021. godinu

	Odobrena količina, ha/grlo/kg/l	Odobreni iznos, kn
Ukupno		107.816.473
Mliječne krave	77.069	50.879.638
Duhan	7.212.211	41.782.556
Rasplodne krmače	28.780	5.870.269
Maslinovo ulje	1.328.843	8.368.023
Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	8.346	915.986

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

⁵⁶ Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013.)

⁵⁷ Uredba Komisije (EU) 2019/316 od 21. veljače 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1408/2013 o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore *de minimis* u poljoprivrednom sektoru (SL L 511, 22.2.2019)

⁵⁸ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (SL L 352, 24.12.2013.)

3.2. Mjere ruralnog razvoja

U 2021. godini Europska komisija odobrila je izmjenu Programa ruralnog razvoja, kojom je izmijenjen financijski plan i plan pokazatelja, uz povećanje alokacija iz višegodišnjeg financijskog okvira (EPFRR) te sredstava Europskog plana oporavka (EURI) za prijelazno razdoblje (2021. i 2022.).

Inicijalno predviđena sredstva Europske unije za Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (dalje u tekstu: Program ruralnog razvoja) iznose preko 2 milijarde eura, dok ukupna javna sredstva potpore (sredstva Europske unije i nacionalna sredstva) iznose preko 2,3 milijarde eura.

Nakon devetih izmjena Programa ruralnog razvoja (verzija 10.5), odobrenih od strane Europske komisije 3. kolovoza 2021. godine, inicijalna sredstva povećala su se za više od 902 milijuna eura (sredstva prijelaznog razdoblja - 2021. i 2022. godina i EURI sredstva⁵⁹). Time su EU sredstva za Program ruralnog razvoja povećana na preko 2,6 milijardi eura, EURI sredstva iznose preko 201 milijun eura, dok ukupna javna sredstva potpore (EU, EURI i HR sredstva) iznose 3,2 milijardi eura.

Uveden je novi tip operacije u M10 - 10.1.17 (Poticanje uporabe stajskog gnoja na oraničnim površinama) u cilju promoviranja uporabe stajskog gnojiva te povećanja udjela organske tvari u tlu, čime će se smanjiti potreba za uporabom mineralnih gnojiva.

Pojednostavljeno je izvršenje obveza u više tipova operacija u M10 (Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene) te se očekuje veći odaziv za korištenje mjere.

Iako obveza raspodjele minimalno 2,5% sredstava za LEADER u Republici Hrvatskoj i dalje stoji, sredstva iz prijelaznog razdoblja za LEADER su povećana na 5%.

U M14 (Dobrobit životinja) izmijenjene su obveze i povećane potpore te se očekuje veći odaziv korisnika.

U 2021. godini objavljena su 24 natječaja. Najveći financijski udio raspoloživih sredstava objavljenih natječaja (36%) odnosi se na podmjeru 4.1. (Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva). Nakon tri godine ponovno su objavljeni natječaji iz M7 (Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, operacija 7.4.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu), kao i natječaji za mlade i male poljoprivrednike (6.1.1. i 6.3.1.).

Program ruralnog razvoja nakon devetih izmjena uključuje 86 tipova operacija iz 40 podmjera unutar 19 mjera. Tipovi operacija su programirani pod žarišna područja unutar šest prioriteta ruralnog razvoja.

⁵⁹ Potpora koja se pruža u okviru Uredbe Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Tablica 31. Prioriteti i žarišna područja u Programu ruralnog razvoja

Prioritet	Žarišna područja
1. Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	<ul style="list-style-type: none"> - 1A: Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima - 1B: Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, u svrhu boljeg upravljanja okolišem i ekološke učinkovitosti - 1C: Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva
2. Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	<ul style="list-style-type: none"> - 2A: Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja na tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije - 2B: Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a osobito generacijska obnova - 2C: Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poduzetnika u šumarstvu i promoviranje održivog upravljanja šumama
3. Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi	<ul style="list-style-type: none"> - 3A: Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim lancima opskrbe, grupama proizvođača i međustrukovnim organizacijama - 3B: Poticanje sprječavanja i upravljanje rizikom na poljoprivrednim gospodarstvima
4. Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom	
5. Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> - 5C: Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva - 5D: Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost - 5E: Poticanje pohrane i sekvenciranja ugljika u poljoprivredi i šumarstvu
6. Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima	<ul style="list-style-type: none"> - 6A: Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća, kao i otvaranje radnih mjesta - 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 32. Mjere u Programu ruralnog razvoja

M01	Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja
M02	Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima
M03	Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu
M04	Ulaganja u fizičku imovinu
M05	Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih mjera
M06	Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
M07	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
M08	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma
M09	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija
M10	Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene
M11	Ekološki uzgoj
M13	Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
M14	Dobrobit životinja
M16	Suradnja
M17	Upravljanje rizicima
M18	Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
M19	LEADER (CLLD)
M20	Tehnička pomoć
M21	Izvanredna privremena potpora poljoprivrednima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni krizom uzrokovanom bolešću COVID-19

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja pa do kraja 2021. godine odobreno je preko 2,5 milijarde eura javnih sredstava (78% od ukupno dostupnih javnih sredstava), od čega je u 2021. godini odobreno preko 395 milijuna eura (15% ukupno odobrenih sredstava).

Isplaćeno je preko 1,9 milijarde eura (58% od ukupno dostupnih javnih sredstava) za operacije koje su započele, od čega je u 2021. godini isplaćeno preko 424 milijuna eura (22% ukupno isplaćenih sredstava).

Od ukupno ugovorenih i isplaćenih sredstava, 84% (preko 712 milijuna eura) je ugovoreno i 63% (preko 535 milijuna eura) je isplaćeno za tipove operacija koji doprinose žarišnom području 2A i M18. Uz žarišno područje 2A, značajna sredstva su još alocirana za žarišna područja 6B i 3B.

Ukupna javna sredstva u Programu ruralnog razvoja su alocirana po mjerama i pripadajućim žarišnim područjima, odnosno prioritetima kojima doprinose.⁶⁰

Za Prioritet 1 nisu izravno alocirana sredstva, već se doprinos računa provedbom mjera M1, M2 i M16, koje izravno doprinose drugim prioritetima.

Za mjeru M20, koja izravno ne doprinosi niti jednom prioritetu, alocirano je preko 85 milijuna eura, uključujući EURI sredstva.

⁶⁰ Za detaljnije informacije o alociranim, ugovorenim i isplaćenim sredstvima po prioritetu, žarišnom području i mjerama vidjeti u Dodatku Tablice 98-100.

Do kraja 2021. godine raspisano je ukupno 132 natječaja u okviru provedbe mjera iz Programa ruralnog razvoja. U 2021. godini raspisana su 24 natječaja.

Za IAKS mjere (M10, M11, M13 i M14) potpora se odobrava temeljem podnesenog jedinstvenog zahtjeva za potporu.

Najveća apsorpcija (udio isplaćene potpore za započete operacije u odnosu na alocirana sredstva) je u mjerama M17 (75%), M18 (100%) i M5 (81%).

3.2.1. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 1

Žarišno područje 1A: *Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima*

Mjere **M1**, **M2** i **M16** izravno doprinose horizontalnom žarišnom području 1A, iako su njihovi tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A, 2B, 3A, P4). Ukupno je za ove mjere isplaćeno više od 8,3 milijuna eura javne potpore, odnosno 0,25% ukupnih alociranih javnih sredstava, što znači da je ostvareno 37,5% od postavljenog cilja.

Isplaćena sredstva za mjere u okviru žarišnog područja 1A:

- M1: preko 2,5 milijuna eura
- M2: preko 5,7 milijuna eura
- M16: 29 tisuća eura.

Žarišno područje 1B: *Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, u svrhu boljeg upravljanja okolišem i ekološke učinkovitosti*

Mjera **M16** izravno doprinosi horizontalnom žarišnom području 1B, iako su njezini tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A i 3A).

Provedba mjere M16 započela je početkom 2018. godine. Do sada su bila otvorena dva natječaja s ciljem uspostave operativnih skupina, koje će raditi na inovativnim projektima vezanima za poljoprivrednu proizvodnju. Na kraju 2021. godine bile su odobrene 24 projektne ideje te je isplaćeno šest projekata. Ostvareno je 16% od postavljenog cilja.

Žarišno područje 1C: *Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva*

Mjera **M1** izravno doprinosi horizontalnom žarišnom području 1C, iako su njezini tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A, 2B, 3A i P4).

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Kroz **tip operacije 1.1.1.** (Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj), provodilo se 13 vrsta strukovnih

osposobljavanja vezanih uz poljoprivredu, okoliš i klimatske promjene te ekološki uzgoj, na kojima je do kraja 2021. godine ukupno osposobljeno 59.751 polaznika.

- Kroz **tip operacije 1.1.2.** (Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike) provodilo se 47 vrsta strukovnog osposobljavanja, na kojima je osposobljeno 21.995 polaznika.
- Kroz **tip operacije 1.1.3** (Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike) osposobljeno je dodatnih 15 polaznika te je ostvareno 70,3% od postavljenog cilja.

3.2.2. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 2

Žarišno područje 2A: *Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije*

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 2A, a provodili su se do kraja 2021. godine su:

- 1.1.2.: Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike
- 1.2.1.: Demonstracijske aktivnosti
- 2.1.2.: Savjetovanje o modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
- 4.1.1.: Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
- 4.3.1.: Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja
- 6.3.1.: Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava
- 16.1.1.: Potpora za osnivanje operativnih skupina
- 16.1.2.: Operativne skupine
- M18: Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja.

Do kraja 2021. godine ukupno je 2.083 gospodarstva dobilo potporu, od čega 796 gospodarstva kroz financijske instrumente. Vrijednost ostvarenja cilja je 1,3% ukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava, što je 77,1% od postavljenog cilja.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 2A ugovoreno je 84% (uključujući M18), a do kraja 2021. godine isplaćeno je 63% sredstava.

Tablica 33. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 2A i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M01	4.548.849	1.828.253	40%	1.297.519	29%
M02	6.268.201	6.255.913	100%	3.591.017	57%
M04	584.813.548	471.188.864	81%	308.699.246	53%
M06	111.850.040	96.372.051	86%	87.038.233	78%
M16	4.325.012	1.372.581	32%	29.495	1%
M18	135.267.008	135.087.948	100%	135.087.948	100%
ukupno	847.072.658	712.105.610	84%	535.743.457	63%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Provedba strukovnog osposobljavanja za **tip operacije 1.1.2.** započela je u zadnjem kvartalu 2016. godine. Od tada je provedeno 47 vrsta strukovnih osposobljavanja, u trajanju od 3.753 dana, za 21.995 polaznika.
- Provedba **tipa operacije 4.1.1.** obavljala se kroz objavu dvanaest natječaja. Na natječaje je sveukupno zaprimljeno 3.810 zahtjeva, s ukupnim traženim iznosom potpore 982,5 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 1.207 prijava u ukupnom iznosu potpore od preko 301,7 milijuna eura.
 - o 9. natječaj: namijenjen za ulaganja u proizvodnju povrća u zaštićenom prostoru (plasteniku); raspisan 31. prosinca 2020. godine; prijave na natječaj podnosile su se od 15. veljače do 30. travnja 2021. godine;
 - o 10. natječaj: namijenjen za ulaganja u alternativne načine držanja kokoši nesilica u sektoru peradarstva (mikro, mali i srednji te veliki korisnici); raspisan 7. svibnja 2021.; prijave na natječaj podnosile su se od 14. lipnja do 14. rujna 2021. godine;
 - o 11. natječaj: namijenjen za ulaganja u podizanje novih i/ili restrukturiranje višegodišnjih nasada; raspisan 2. lipnja 2021.; prijave na natječaj podnosile su se od 16. srpnja do 29. listopada 2021. godine;
 - o 12. natječaj: namijenjen za ulaganja u podizanje novih vinograda i/ili restrukturiranje vinograda stolnih kultivara; raspisan 2. lipnja 2021. godine; prijave na natječaj podnosile su se od 16. srpnja do 30. studenog 2021. godine.
- Za provedbu **tipa operacije 4.3.1.** bila su raspisana dva natječaja, prvi u 2016. godini i drugi u 2019. godini. Na natječaje je zaprimljeno 18 zahtjeva u ukupnom iznosu tražene potpore od preko 84,7 milijuna eura. Potpisano je 17 Ugovora o financiranju u iznosu od preko 88,9 milijuna eura. Do kraja 2021. godine isplaćeno je devet korisnika u iznosu potpore od preko 34,8 milijuna eura za započete projekte (sve iz prvog natječaja).
- Za provedbu **tipa operacije 6.3.1.** do kraja 2021. godine otvorena su četiri natječaja. Na natječaje je zaprimljeno 11.677 zahtjeva, s traženim iznosom potpore preko 175 milijuna eura.

Do kraja 2021. godine odobrena je 6.431 prijava u iznosu potpore od preko 96,3 milijuna eura. Ukupno je isplaćeno 6.313 korisnika, u iznosu potpore preko 87 milijuna eura za započete projekte.

- Za provedbu **tipa operacije 16.1.1.** bila su otvorena dva natječaja. Na natječaje je zaprimljeno 37 zahtjeva za potporom s ukupnim traženim iznosom potpore od 185 tisuća eura. Na kraju 2021. godine bile su odobrene 24 projektne ideje u iznosu potpore od 120 tisuća eura te je isplaćeno šest projekata sa prvog natječaja u iznosu potpore od 29 tisuća eura.
- Za provedbu **tipa operacije 16.1.2** objavljen je jedan natječaj za odobrene operativne skupine kroz 16.1.1. kako bi podnijele poslovne planove i započele provedbu odobrenih projektnih ideja. Do kraja 2021. godine, od 13 zaprimljenih zahtjeva, odobreno je sedam projekata operativnih skupina u ukupnom iznosu potpore od 1,2 milijuna eura.
- Provedba **M18** provodila se 2014., 2015. i 2016. godine podnošenjem jedinstvenih zahtjeva. U zadnjoj godini provedbe (zaprimanje zahtjeva u 2016. godini) odobrena je potpora za 91.938 korisnika. Ukupno je isplaćeno preko 135 milijuna eura javne potpore.

Žarišno područje 2B: *Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove*

Tipovi operacije koji su programirani pod žarišnim područjem 2B, a provodili su se do kraja 2021. godine su:

- 1.1.3.: Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike
- 2.1.4.: Savjetovanje mladih poljoprivrednika
- 6.1.1.: Potpora mladim poljoprivrednicima.

Tablica 34. *Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 2B i mjerama*

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M01	2.141.645	764.883	36%	17.882	1%
M02	673.304	1.144.620	170%	377.475	56%
M06	89.762.854	67.223.269	75%	62.668.240	70%
ukupno	92.577.803	69.132.771	75%	63.063.597	68%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- U okviru **tipa operacije 1.1.3.** Savjetodavna služba je provela jednu vrstu strukovnih osposobljavanja, u trajanju od pet dana za 15 polaznika. Ukupno je za tip operacije 1.1.3. isplaćeno preko 17 tisuća eura javne potpore.
- Provedba **tipa operacije 2.1.4.** provodila se kroz 28 savjetničkih paketa, odnosno za 706 pojedinačna korisnika, za što je isplaćeno preko 377 tisuća eura javne potpore.

- Za provedbu **tipa operacije 6.1.1.** do kraja 2021. godine otvorena su ukupno četiri natječaja (1. natječaj u 2015. godini, 2. natječaj u 2016. godini, 3. natječaj u 2018 godini i 4. natječaj u 2021. godini – iz EURI fonda). Zaprimito je ukupno 2.212 zahtjeva, s ukupno traženim iznosom potpore od 103,4 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobrena je 1.465 prijava u iznosu potpore od preko 67 milijuna eura. Ukupno je isplaćen 1.451 korisnik, u iznosu potpore preko 62 milijuna eura za započete projekte.

Žarišno područje 2C: Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poduzetnika u šumarstvu i promoviranje održivog upravljanja šumama

Pod žarišnim područjem 2C programirani su sljedeći tipovi operacija:

- 4.3.3.: Ulaganje u šumsku infrastrukturu
- 8.6.1.: Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima
- 8.6.2.: Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva.

Tablica 35. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 2C i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M04	21.345.882	19.095.560	89%	6.005.116	28%
M08	74.126.008	37.518.109	51%	16.129.569	22%
ukupno	95.471.890	56.613.670	59%	22.134.685	23%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Do kraja 2021. godine, otvorena su četiri natječaja za provedbu **tipa operacije 4.3.3.** Ukupno su zaprimljene 134 prijave, s traženim iznosom potpore od 65,9 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobrene su 43 prijave s ukupnim iznosom potpore od 19 milijuna eura. Isplaćena su 22 korisnika u ukupnom iznosu potpore preko 6 milijuna eura za započete projekte.
- Za provedbu **tipa operacije 8.6.1.** do kraja 2021. godine otvorena su dva natječaja. Zaprimito je 139 prijava, s ukupno traženim iznosom potpore preko 26,2 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobrene su 82 prijave s ukupnim iznosom potpore od 17,3 milijuna eura. Isplaćena su 54 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 8,7 milijuna eura za započete projekte.

Provodili su se i financijski instrumenti kroz ovaj tip operacije te je 12 krajnjih primatelja dobilo potporu u iznosu od preko 531 tisuće eura.
- Za provedbu **tipa operacije 8.6.2.** do kraja 2021. godine otvorena su dva natječaja. Zaprimito je 145 prijava, s ukupno traženim iznosom potpore od 39,1 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobrena je 61 prijava s ukupnim iznosom potpore od 16,4 milijuna eura. Isplaćena su 36 korisnika u ukupnom iznosu potpore od preko 6 milijuna eura za započete projekte.

Provodili su se i financijski instrumenti kroz ovaj tip operacije te je odobreno više od 1,8 milijuna eura potpore, a 11 krajnjih primatelja je dobilo potporu u iznosu od 760 tisuća eura.

3.2.3. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 3

Žarišno područje 3A: *Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac programima kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, promocijom na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, proizvođačkim grupama i organizacijama te međustrukovnim organizacijama*

Tipovi operacija programirani pod žarišnim područjem 3A su:

- 1.1.4.: Radionice za subjekte koji su uključeni u kratke lance opskrbe i proizvođačke grupe i organizacije
- 3.1.1.: Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
- 3.2.1.: Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja
- 4.2.1.: Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima
- 9.1.1.: Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija
- 14.1.1.1.: Plaćanja za dobrobit životinja u govedarstvu
- 14.1.2.: Plaćanja za dobrobit životinja u svinjogojstvu
- 14.1.3.: Plaćanja za dobrobit životinja u peradarstvu
- 14.1.4.: Plaćanja za dobrobit životinja u kozarstvu
- 14.1.5.: Plaćanja za dobrobit životinja u ovčarstvu
- 16.4.1.: Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta.

Do kraja 2021. godine nije se provodio tip operacije 1.1.4.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 3A, do kraja 2021. godine ugovoreno je 57%, dok je isplaćeno 35%.

Tablica 36. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 3A i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M01	19.737	0	0%	0	0%
M03	3.231.863	631.371	20%	84.639	3%
M04	189.772.504	125.667.778	66%	67.163.317	35%
M09	6.274.456	4.400.279	70%	1.277.723	20%
M14	76.631.565	27.695.946	36%	27.695.946	36%
M16	833.333	651.815	78%	0	0%
ukupno	276.763.458	159.047.190	57%	96.221.625	35%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Za provedbu **tipa operacije 3.1.1.** do kraja 2021. godine otvorena su ukupno tri natječaja. Zaprimitljeno je 78 prijava s ukupno traženim iznosom potpore od 712 tisuća eura. Do kraja 2021. godine odobrena je 51 prijava s iznosom potpore od preko 468 tisuća eura. Isplaćena su 28 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 49 tisuća eura za započete projekte.

Treći natječaj za provedbu tipa operacije 3.1.1. bio je objavljen 27. siječnja 2021. godine, a prijave su se podnosile od 8. veljače do 31. prosinca 2021. godine.

- Do kraja 2021. godine, otvorena su dva natječaja za provedbu **tipa operacije 3.2.1.** Na natječaj je zaprimljeno šest prijava (na 1. natječaju tri prijave, na 2. natječaju tri prijave) s ukupnim traženim iznosom potpore od 498 tisuća eura. Do kraja 2021. odobrena su dva zahtjeva u iznosu potpore od 163 tisuće eura, za koje je do kraja 2021. godine isplaćeno 34 tisuća eura.
- Do kraja 2021. godine, otvorena su četiri natječaja za provedbu **tipa operacije 4.2.1.** (1. natječaj u 2015., 2. natječaj u 2017. godini – odvojeno za MMS te za velike, 3. natječaj u 2018. godini – odvojeno za mini mljekare i uljare, 4. natječaj u 2020. godini odvojeno za MMS i početnike – MMS te za velike i velike početnike).

Na natječaje su zaprimljene 392 prijave, s ukupnim traženim iznosom potpore od preko 210 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 185 prijava u ukupnom iznosu potpore od 121 milijun eura. Isplaćeno je 109 korisnika, u ukupnom iznosu potpore od preko 62 milijuna eura za započete projekte.

Provodili su se i financijski instrumenti kroz ovaj tip operacije te je 60 krajnjih primatelja dobilo potporu u iznosu od preko 4 milijuna eura.

- Do kraja 2021. godine, otvorena su četiri natječaja za provedbu **tipa operacije 9.1.1.** (1. natječaj u 2017. godini, 2. i 3. natječaj u 2018. godini, 4. natječaj u 2021. godini). Na natječaje je zaprimljeno 18 prijava s ukupnim traženim iznosom potpore od preko 6 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 13 prijava s ukupnim iznosom potpore od preko 4 milijuna eura. Isplaćeno je devet korisnika u ukupnom iznosu potpore 1,2 milijuna eura.
- Provedba **M14** započela je u 2018. godini podnošenjem Jedinstvenog zahtjeva za potporu. Uvedeni su novi tipovi operacija 14.1.4. i 14.1.5. za koje je podnošenje Jedinstvenog zahtjeva za potporu započelo u 2019. godini.

Od početka provedbe **tipa operacije 14.1.1.** isplaćeno je 15 milijuna eura za ukupno 2.576 zahtjeva zaprimljenih u 2018., 2019. i 2020. godini. U 2021. godini zaprimljeno je 1.313 zahtjeva. Na kraju 2021. godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva bila je u tijeku.

Za provedbu **tipa operacije 14.1.2.** od početka provedbe ukupno je isplaćeno 6,9 milijuna eura za ukupno 523 zahtjeva zaprimljenih u 2018., 2019. i 2020. godini. U 2021. godini zaprimljeno je 413 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva bila je u tijeku.

Za provedbu **tipa operacije 14.1.3.** od početka provedbe isplaćeno je 3,9 milijuna eura za 140 zahtjeva zaprimljenih u 2018., 2019. i 2020. godini. U 2021. godini zaprimljeno je 112 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva bila je u tijeku.

Provedba **tipa operacije 14.1.4.** započela je u 2019. godini. Do kraja 2021. godine isplaćeno je 123 tisuće eura za 122 zahtjeva zaprimljena u 2019. i 2020. godini. U 2021. godini zaprimljeno je 103 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva bila je u tijeku.

Provedba **tipa operacije 14.1.5.** također je započela u 2019. godini. Do kraja 2021. godine isplaćeno je 1,3 milijuna eura za 821 zahtjev zaprimljen u 2019. i 2020. godini. U 2021. godini zaprimljeno je 616 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva bila je u tijeku.

- Do sada su za provedbu **tipa operacije 16.4.1.** bila otvorena dva natječaja (1. natječaj u 2020. godini i 2. natječaj u 2021. godini). Na natječaje su zaprimljena 32 zahtjeva za potporom s ukupnim traženim iznosom potpore od preko 3 milijuna eura. Na kraju 2021. godine, sedam zahtjeva (sve sa 1. natječaja) su bila odobrena u ukupnom iznosu potpore od preko 651 tisuća eura.

Drugi natječaj za provedbu tipa operacije 16.4.1. bio je objavljen 20. kolovoza 2021. godine, a prijave na natječaj su se podnosile od 30. rujna do 30. studenog 2021. godine.

Žarišno područje 3B: *Poticanje sprječavanja i upravljanja rizikom na poljoprivrednim gospodarstvima*

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 3B su:

- 5.2.1.: Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala
- 5.2.2.: Razminiranje poljoprivrednog zemljišta
- podmjera 17.1: Osiguranje usjeva, životinja i biljaka
- mjera M21: Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni krizom uzrokovanom bolešću COVID-19.

U odnosu na alocirana sredstva, za žarišno područje 3B odobreno je 87% za mjeru M5, 76% za mjeru M17 i 56% za mjeru M21.

Za započete operacije isplaćeno je 81% za mjeru M5, 75% za mjeru M17 i 55% za mjeru M21.

U odnosu na ukupno alocirana sredstva za ovo žarišno područje, odobreno je 76% te je isplaćeno 73%.

Tablica 37. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 3B i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M05	86.570.711	75.035.559	87%	70.312.699	81%
M17	90.732.197	68.595.711	76%	67.955.721	75%
M21	47.675.824	26.559.049	56%	26.351.835	55%
ukupno	224.978.732	170.190.310	76%	164.620.255	73%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Do kraja 2021. godine, otvoreno je ukupno 13 natječajja za provedbu **tipa operacije 5.2.1.** (1. i 2. natječaj u 2014., 3. i 4. natječaj u 2015., 5.,6.,7. natječaj u 2018. godini, 8. natječaj u 2019. godini, 9. i 10. natječaj u 2020. godini te 11., 12. i 13. natječaj u 2021. godini). Na natječaje je zaprimljeno 727 prijava, s ukupnim traženim iznosom potpore od preko 29 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobrena su 337 zahtjeva u iznosu potpore od preko 12 milijuna eura. Isplaćeno je 207 korisnika u ukupnom iznosu potpore od preko 6,4 milijuna eura za započete operacije.
 - o Jedanaesti natječaj za provedbu tipa operacije 5.2.1. bio je objavljen 16. travnja 2021., a prijave su se zaprimale od 30. travnja do 9. srpnja 2021. godine. Zaprimljeno je 89 zahtjeva s ukupnim iznosom tražene potpore od preko 5,8 milijuna eura. Do kraja 2021, odobrena su 50 zahtjeva u ukupnom iznosu odobrene potpore 1,3 milijuna eura.
 - o Dvanaesti natječaj za provedbu tipa operacije 5.2.1. bio je objavljen 13. srpnja 2021., a prijave su se zaprimale od 13. srpnja 2021. do 13. runja 2021. godine. Zaprimljeno je 89 zahtjeva s ukupnim iznosom tražene potpore 4,2 milijuna eura. Do kraja 2021, odobrena su dva zahtjeva u ukupnom iznosu odobrene potpore 114 tisuća eura.
 - o Trinaesti natječaj za provedbu tipa operacije 5.2.1. bio je objavljen 28. prosinca 2021., a prijave su se zaprimale od 28. siječnja do 28. ožujka 2022. godine.
- Do kraja 2021. godine za provedbu **tipa operacije 5.2.2.** otvorena su ukupno tri natječajja (1. natječaj u 2014., 2. natječaj u 2016. i 3. natječaj u 2018. godini). Na natječaje je zaprimljeno 16 prijava, s ukupnim traženim iznosom potpore od 71,2 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 15 zahtjeva u ukupnom iznosu potpore od preko 63 milijuna eura. Isplaćeno je 15 projekata u ukupnom iznosu potpore od 63,8 milijuna eura za započete projekte.
- Za **podmjeru 17.1.** od 1. listopada 2016. godine, kada je započelo podnošenje zahtjeva za ostvarivanje ove potpore, pa do 31. siječnja 2021. godine zaprimljeno je preko 41.000 zahtjeva za potporu u ukupnom iznosu tražene potpore od 83 milijuna eura. Izdano je 34.866 odluka o isplati u iznosu od 67,9 milijuna eura.

U 2021. godini zahtjevi su se podnosili u razdoblju od 2. srpnja do 31. prosinca 2021. godine. Zaprimljeno je preko 9.500 zahtjeva za potporu u ukupnom iznosu tražene potpore od 25,3

milijuna eura. Do kraja 2021. godine isplaćeno je 4.342 zahtjeva u ukupnom iznosu isplaćene potpore od preko 11,8 milijuna eura.

- Do kraja 2021. godine u okviru provedbe **mjere M21** odobrena je potpora u iznosu od 15,2 milijuna eura za 454 MSP-a te 11,3 milijuna eura za 1.738 poljoprivrednika.

3.2.4. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 4

Tipovi operacija programirani pod ovim prioritetom direktno doprinose jednom od sljedećih žarišnih područja:

- 4A: Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000 i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivrede velike prirodne vrijednosti, kao i stanja europskih krajobrazza
- 4B: Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
- 4C: Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom.

Tipovi operacija koji su programirani pod Prioritetom 4, a provodili su se do kraja 2021. godine su:

- 1.1.1.: Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivrede, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj)
- 2.1.1.: Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, mjera poljoprivrede, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj
- 2.1.3.: Savjetovanje šumoposjednika
- 2.3.1.: Osposobljavanje savjetnika
- 8.5.1.: Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura
- 8.5.2.: Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture
- 10.1.1.: Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture
- 10.1.3.: Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti
- 10.1.4.: Pilot mjera za zaštitu kosca (*Crex crex*)
- 10.1.5.: Pilot mjera za zaštitu leptira
- 10.1.6.: Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada
- 10.1.8.: Održavanje ekstenzivnih maslinika
- 10.1.9.: Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja
- 10.1.10.: Održavanje suhozida
- 10.1.11.: Održavanje živica
- 10.1.12.: Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
- 10.1.13.: Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
- 10.1.15.: Primjena ekoloških gnojiva u višegodišnjim nasadima
- 10.1.16.: Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada
- 10.2.1.: Očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi
- 11.1.1.: Plaćanja za prijelaz na ekološke poljoprivredne prakse i metode
- 11.2.1.: Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksi i metoda

- 13.1.1.: Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)
- 13.2.1.: Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO)
- 13.3.1.: Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO).

U 2021. godini ukupna površina za koju je dodijeljena potpora za tip operacije 11.1.1. iznosila je 26.030 ha, dok je za tip operacije 11.2.1. iznosila 80.630 ha. Za sve tipove operacija iz mjere M10, ukupna površina za koju je dodijeljena potpora iznosi 50.800 ha.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za Prioritet 4, ugovoreno je 69% te je isplaćeno 64% sredstava.

Tablica 38. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po prioritetu 4 i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M01	3.242.254	1.713.097	53%	1.238.216	38%
M02	3.250.029	3.011.117	93%	1.798.626	55%
M04	10.279.657	4.887.062	48%	0	0%
M08	56.714.784	42.813.455	75%	7.611.575	13%
M10	110.394.820	61.690.217	56%	59.014.258	53%
M11	244.926.820	174.734.228	71%	174.734.228	71%
M13	437.266.517	306.725.485	70%	306.725.485	70%
ukupno	866.075.058	595.574.662	69%	551.122.388	64%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Provedba **tipa operacije 1.1.1.** započela je tijekom siječnja 2016. godine. Tadašnja Savjetodavna služba provodila je 13 vrsta strukovnih osposobljavanja u ukupnom trajanju od 3.443 dana za 59.751 polaznika. Na osnovi ukupnih troškova na temelju zahtjeva za isplatu prema Agenciji za plaćanja, do kraja 2021. godine isplaćeno je više od 1,2 milijuna eura javne potpore.
- Do kraja 2021. godine za provedbu **tipa operacije 2.1.1.** isplaćeno je preko 1,4 milijuna eura javne potpore za 33 savjetnička paketa, odnosno za 2.917 pojedinačnih korisnika.
- U 2021. godini u sklopu provedbe **tipa operacije 2.1.3.** provedena su tri savjetnička paketa. Do kraja 2021. godine za ovaj tip operacije isplaćeno je 51,5 tisuća eura za 246 pojedinačna korisnika.
- Do kraja 2021. godine za provedbu **tipa operacije 2.3.1.** isplaćeno je 302,9 tisuća eura javne potpore za tečajeve na kojima je ukupno sudjelovalo 1.552 polaznika.
- U sklopu provedbe **tipa operacije 4.4.1** u 2020. godini objavljen je treći natječaj za kojeg su se zahtjevi podnosili u razdoblju od 9. studenoga 2020. godine do 1. ožujka 2021. godine (prva dva natječaja su poništena). Zaprimljen je 671 zahtjev s ukupnim iznosom tražene potpore od preko

39 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobrena su 65 zahtjeva u ukupnom iznosu odobrene potpore 4,8 milijuna eura.

- Do kraja 2021. godine za provedbu **tipa operacije 8.5.1.** otvorena su ukupno tri natječaja (1. natječaj u 2016., 2. natječaj u 2018. godini i 3. natječaj u 2020. godini). Zaprimito je 348 prijava, s ukupno traženim iznosom potpore od 26,1 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 317 zahtjeva za potporu u ukupnom iznosu potpore od 23,4 milijuna eura. Do kraja 2021. godine isplaćeno je 99 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 5 milijuna eura za započete operacije.
- Za provedbu **tipa operacije 8.5.2.** do kraja 2021. godine otvorena su ukupno tri natječaja (1. natječaj u 2016. godini, 2. natječaj u 2018. godini i 3. natječaj u 2020. godini). Zaprimito je 587 prijava, s ukupno traženim iznosom potpore od 51,4 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobrena su 233 zahtjeva za potporu u ukupnom iznosu potpore od 19,3 milijuna eura. Do kraja 2021. godine isplaćena su 44 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 2,5 milijuna eura za započete operacije.
- Za **tip operacije 10.1.1.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je 26 tisuća eura za 88 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 43 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu je bila u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.3.** od početka provedbe do kraja 2021. godine ukupno je isplaćeno 4,2 milijuna eura za 1.680 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljena su 995 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.4.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 233 tisuća eura za 314 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 127 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.5.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 14 tisuća eura za 28 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 13 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.6.** od početka provedbe do kraja 2021. godine ukupno je isplaćeno preko 558 tisuća eura za 61 zahtjev. U 2021. godini zaprimljeno je 107 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.8.** od početka provedbe do kraja 2021. godine ukupno je isplaćeno preko 1,2 milijuna eura za 1.387 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 402 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Provedba **tipa operacije 10.1.9.** odvija se, kao i ostale IAKS mjere ruralnog razvoja, podnošenjem jedinstvenih zahtjeva. Od početka provedbe do kraja 2021. godine za ovaj tip operacije isplaćeno je 25,9 milijuna eura za 15.833 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 3.410 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.10.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 3,5 milijuna eura za 5.683 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljena su 1.602 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.

- Za **tip operacije 10.1.11.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 4 tisuća eura za 102 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljena su 33 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.12.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 3,6 milijuna eura za 1.843 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 1.995 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.13.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 297 tisuća eura za 81 zahtjev. U 2021. godini zaprimljeno je 47 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.15.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 6,9 milijuna eura za 1.293 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 945 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.16.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je 10,5 milijuna eura za 6.774 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 5.700 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- U sklopu provedbe **tipa operacije 10.2.1** do kraja 2021. godine, otvorena su četiri natječaja (1. natječaj u 2018., 2. natječaj u 2019., 3. natječaj u 2020. i 4. natječaj u 2021. godini). Na natječajima je zaprimljeno 43 prijave, s ukupnim traženim iznosom potpore 5,3 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 35 zahtjeva u ukupnom iznosu potpore od 4,3 milijuna eura. Isplaćena su 22 projekta u ukupnom iznosu potpore 1,6 milijuna eura za započete projekte.
Četvrti natječaj za tip operacije 10.2.1 bio je otvoren od 27. kolovoza do 17. rujna 2021. godine. Na natječaju je zaprimljeno 12 zahtjeva za potporu, s ukupnim traženim iznosom potpore od 1,6 milijuna eura. Odobreno je sedam zahtjeva u ukupnom iznosu potpore od preko 837 tisuća eura. Do kraja 2021. godine nije bilo isplata za korisnike sa četvrtog. natječaja.
- Za **tip operacije 11.1.1.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je 78,5 milijuna eura za 16.384 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 3.283 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 11.2.1.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 96,2 milijuna eura za ukupno 13.596 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 4.093 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 13.1.1.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 69,8 milijuna eura za 36.667 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljen je 7.391 zahtjev. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 13.2.1.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 220,9 milijuna eura za 261.024 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 48.285 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 13.3.1.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je preko 15,9 milijuna eura za 64.109 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 12.435 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.

3.2.5. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 5

Žarišno područje 5C: *Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva*

Pod žarišnim područjem 5C programirani su sljedeći tipovi operacija:

- 4.1.3.: Korištenje obnovljivih izvora energije
- 4.2.2.: Korištenje obnovljivih izvora energije.

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Do kraja 2021. godine, otvorena su tri natječaja za provedbu **tipa operacije 4.1.3.** Zaprimito je 314 prijava s ukupno traženim iznosom potpore od 41,8 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 235 prijava s ukupnim iznosom potpore od 27 milijuna eura. Isplaćeno je 79 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 5,8 milijuna eura. Provodili su se i financijski instrumenti kroz ovaj tip operacije te su dva krajnja primatelja dobila potporu u iznosu od preko 56 tisuća eura.
- U sklopu provedbe **tipa operacije 4.2.2.** do kraja 2021. godine otvorena su dva natječaja (1. natječaj 2018. godine i 2. natječaj 2020. godine). Na natječajima je zaprimljeno 78 zahtjeva za potporu, s ukupnim traženim iznosom potpore od 14,8 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 66 prijava s ukupnim iznosom potpore od 12,7 milijuna eura. Do kraja 2021. godine isplaćeno je 20 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 3,1 milijun eura.

Žarišno područje 5D: *Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost*

Pod žarišnim područjem 5D programirani su sljedeći tipovi operacija:

- 4.1.2.: Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnoja u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš
- 10.1.2.: Zatravnjivanje trajnih nasada
- 10.1.14.: Poboľšano održavanje međurednog prostora u višegodišnjim nasadima
- 10.1.17.: Poticanje uporabe stajskog gnoja na oraničnim površinama.

Tip operacije 10.1.17 počeo se provoditi putem jedinstvenog zahtjeva u 2021. godini.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja, za žarišno područje 5D ugovoreno je 74%, i to prvenstveno putem mjere M4. U odnosu na ukupno alocirana sredstava za ovo žarišno područje, isplaćeno je 58%.

Tablica 39. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 5D i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M04	106.828.483	95.805.868	90%	75.823.851	71%
M10	25.109.414	1.323.250	5%	1.323.250	5%
ukupno	131.937.897	97.129.118	74%	77.147.101	58%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- U sklopu provedbe **tipa operacije 4.1.2** do kraja 2021. godine otvoreno je sedam natječaja (1., 2. i 3. natječaj u 2015. godini, od čega je 2. natječaj poništen, 4. natječaj u 2017. godini, 5. natječaj u 2018. godini, 6. natječaj u 2019. godini te 7. natječaj u 2020. godini). Zaprimljeno je ukupno 855 prijava, s ukupno traženim iznosom potpore od 143,3 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 525 zahtjeva u ukupnom iznosu potpore od preko 94 milijuna eura. Isplaćeno je 440 korisnika u ukupnom iznosu potpore 75,6 milijuna eura za započete operacije.

Provodili su se i financijski instrumenti te je 13 krajnjih primatelja dobilo potporu u iznosu od preko 222 tisuće eura.

- Za **tip operacije 10.1.2.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je 665 tisuća eura za 714 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljeno je 259 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.
- Za **tip operacije 10.1.14.** od početka provedbe do kraja 2021. godine isplaćeno je 657 tisuća eura za 599 zahtjeva. U 2021. godini zaprimljena su 366 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.

Žarišno područje 5E: Poticanje pohrane i sekvencije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Pod žarišnim područjem 5E programiran je samo tip operacije 10.1.7. (Održavanje ekstenzivnih voćnjaka).

U odnosu na ukupna alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja za žarišno područje 5E, apsorpcija sredstava iznosi oko 56%.

Tablica 40. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 5E i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M10	158.814	88.289	56%	88.289	56%
ukupno	158.814	88.289	56%	88.289	56%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Provedba **tipa operacije 10.1.7.** započela je u 2015. godini. Do kraja 2021. godine isplaćeno je 88 tisuća eura za 191 zahtjev. U 2021. godini zaprimljeno je 78 zahtjeva. Na kraju godine, administrativna obrada jedinstvenih zahtjeva za 2021. godinu bila je u tijeku.

3.2.6. Provedba Programa ruralnog razvoja unutar Prioriteta 6

Žarišno područje 6A: *Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća, kao i otvaranje radnih mjesta*

Pod žarišnim područjem 6A programirani su tipovi operacija:

- 6.2.1.: Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području
- 6.4.1.: Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima
- 8.6.3.: Marketing drvnih i nedravnih šumskih proizvoda.

Tablica 41. *Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 6A i mjerama*

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M06	96.836.855	81.088.728	84%	32.463.311	34%
M08	29.368	29.824	102%	29.526	101%
ukupno	96.866.223	81.118.552	84%	32.492.837	34%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- U sklopu provedbe **tipa operacije 6.2.1.** do kraja 2021. godine raspisana su dva natječaja (1. natječaj u 2018. godini i 2. natječaj u 2020. godini). Zaprimljeno je 3.640 zahtjeva za potporu, s ukupno traženim iznosom potpore od 182 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobren je 961 zahtjev u ukupnom iznosu potpore od 47,8 milijuna eura. Isplaćeno je 802 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 25,4 milijuna eura za započete operacije.
- U sklopu provedbe **tipa operacije 6.4.1.** do kraja 2021. raspisana su dva natječaja (1. natječaj u 2018. godini i 2. natječaj u 2020. godini). Zaprimljeno je 506 zahtjeva za potporu, s ukupno traženim iznosom potpore od 67,7 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 203 zahtjeva u ukupnom iznosu potpore od 27,4 milijuna eura. Isplaćena su 62 korisnika u ukupnom iznosu potpore od 6,1 milijuna eura za započete operacije.

Do kraja 2021. godine ovaj tip operacije se provodio i putem financijskih instrumenta te je odobreno 5,7 milijuna eura potpore, a 22 krajnja primatelja dobila su potporu u iznosu od 795 tisuća eura.

- U sklopu provedbe **tipa operacije 8.6.3.** do kraja 2021. godine raspisan je jedan natječaj u 2016. godini. Zaprimljena su dva zahtjeva za potporu s ukupno traženim iznosom potpore od 37 tisuća eura. Odobren je jedan zahtjev u iznosu od 29 tisuća eura za kojeg je do kraja 2021. godine isplaćeno 29 tisuća eura.

Žarišno područje 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 6B, a započeli su s provedbom do kraja 2021. godine su:

- 7.1.1.: Izrada planova za razvoj jedinica lokalne samouprave i naselja u ruralnim područjima
- 7.2.1.: Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
- 7.2.2.: Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta
- 7.4.1.: Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu
- 19.1.1.: Pripremna pomoć
- 19.2.1.: Provedba operacija unutar CLLD strategije
- 19.3.1.: Priprema aktivnosti projekata suradnje
- 19.3.2.: Provedba aktivnosti projekata suradnje
- 19.4.1.: Tekući troškovi i animacija.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja, za žarišno područje 6B odobreno je 96%, a ukupno je isplaćeno na kraju godine 62%.

Tablica 42. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području 6B i mjerama

Mjera	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno (EUR)	Plaćeno/ alocirano
M07	392.158.576	370.925.379	95%	268.924.089	69%
M19	100.738.736	100.938.426	100%	39.114.429	39%
ukupno	492.897.311	471.863.804	96%	308.038.518	62%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Pregled provedbe po tipovima operacije:

- Do kraja 2021. godine u sklopu provedbe **tipa operacije 7.1.1.** otvorena su dva natječaja (1. natječaj u 2015. godini, a 2. natječaj u 2017. godini). Zaprimitljeno je 630 prijava s ukupno traženim iznosom potpore od 9,1 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 363 prijava (s ukupnim iznosom potpore od 4,4 milijuna eura). Isplaćena su 343 korisnika u ukupnom iznosu isplaćene potpore od 4 milijuna eura.
- Do kraja 2021. godine u sklopu provedbe **tipa operacije 7.2.1.** otvorena su dva natječaja (1. natječaj u 2016. godini, a 2. natječaj u 2018. godini). Zaprimitljeno je 213 prijava s ukupno traženim iznosom potpore od 120,7 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 124 prijava s ukupnim iznosom potpore od 56,9 milijuna eura. Isplaćeno je 110 korisnika u ukupnom iznosu isplaćene potpore od 37,9 milijuna eura.

- U sklopu provedbe **tipa operacije 7.2.2.** do kraja 2021. godine proveden je jedan natječaj (u 2016. godini). Zaprimljeno je 263 zahtjeva za potporu, od kojih je 211 odobreno u iznosu od 81,3 milijuna eura. Isplaćeno je 72,5 milijuna eura potpore.
- Do kraja 2021. godine u sklopu provedbe **tipa operacije 7.4.1.** otvorena su tri natječaja (1. natječaj u 2017. godini, 2. natječaj - sektor dječji vrtići, sektor zajedničkih vatrogasnih domova, sektor lokalne infrastrukture u 2018. godini i 3. natječaj - sektor dječji vrtići, sektor vatrogasnih domova, sektor društveni/kulturni domovi, sektor tržnica u 2021. godini).

Na natječajima je zaprimljeno 1.586 prijava s ukupnim traženim iznosom potpore od 969 milijuna eura. Do kraja 2021. godine odobreno je 338 prijava s ukupnim iznosom potpore od 228 milijuna eura. Isplaćeno je 322 korisnika u ukupnom iznosu isplaćene potpore od 154,3 milijuna eura.

- Natječaj za provedbu **tipa operacije 19.1.1.** bio je otvoren od 26. svibnja do 24. srpnja 2015. godine. Na natječaj su zaprimljena 54 zahtjeva, s ukupnim traženim iznosom potpore od 2,6 milijuna eura. Izdane su četiri odluke o odbijanju, u ukupnom iznosu tražene potpore od 209 tisuća eura te je izdano 50 Odluka o dodjeli sredstava u ukupnom iznosu potpore od 2,3 milijuna eura. Isplaćeno je 2,2 milijuna eura potpore. Administrativna obrada zahtjeva završena je u cijelosti.
- Natječaj za provedbu **tipa operacije 19.2.1.** bio je otvoren u razdoblju od 3. lipnja do 1. srpnja 2016. godine. Predmet natječaja je dodjela sredstava za cjelokupno trajanje Programa ruralnog razvoja za provedbu podmjera:
 - o 19.2.: Provedba operacija unutar CLLD strategije
 - o 19.3.: Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG⁶¹-a, i
 - o 19.4.: Tekući troškovi i animacija.

Na natječaju su odobrena 54 LAG-a s ukupnim iznosom dodijeljene potpore od 61,9 milijuna eura, od čega za podmjeru 19.2. iznos od 46,6 milijuna eura, za podmjeru 19.3. iznos od 2,3 milijuna eura te za podmjeru 19.4. iznos od 12,2 milijuna eura.

Do kraja 2021. godine ukupno je isplaćena potpora u iznosu od 11,1 milijuna eura za 1.040 projekata, kroz tipove operacija 6.3.1. i 7.4.1.

- Na osnovi podnesenih zahtjeva za potporu za **tip operacije 19.3.1.** do kraja 2021. godine isplaćena je potpora od 10 tisuća eura.
- Na osnovi podnesenih zahtjeva za potporu za **tip operacije 19.3.2.** do kraja 2021. godine isplaćena je potpora od 387 tisuća eura.
- Na osnovi podnesenih zahtjeva za isplatu za **tip operacije 19.4.1.** do kraja 2020. godine isplaćena je potpora od 12 milijuna eura.

⁶¹ LAG - Lokalna akcijska grupa je javno-privatno partnerstvo predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora određenog ruralnog područja.

3.2.7. Financijski instrumenti

Utvrđena je izrazito dobra apsorpcija alokacije namijenjene za financijske instrumente. Najveći udio krajnjih primatelja financijskih instrumenata prema veličini organizacijskog oblika čine mikro poduzeća (83%), s prosječnom vrijednosti odobrene potpore od oko 20 tisuća eura.

Najveći interes potencijalnih krajnjih primatelja je za tip operacije 4.1.1. (Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava). Na taj aspekt ulaganja otpada 89% od ukupno financiranih projekata putem svih financijskih instrumenata Programa ruralnog razvoja.

Uspostava financijskih instrumenata namijenjenih financiranju obrtnih sredstava s ciljem osiguravanja likvidnosti u sektorima poljoprivredne proizvodnje, prerađivačkog i šumarskog sektora te poticanju oporavka nakon javnozdravstvene krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 pokazala se kao dobra odluka. Ovi financijski proizvodi uspostavljeni su na način da se provode za trajanja utjecaja pandemije na poslovanje.

U 2021. izvršene su dvije izmjene i dopune Sporazuma o financiranju sklopljenoga s HAMAG-BICRO-om i sklopljen je jedan Dodatak Sporazuma o financiranju s korisnikom HBOR-om. Njima je povećana alokacija za provedbu malih zajmova za ruralni razvoj za 130 milijuna kuna, povećan najviši iznos Malih zajmova za ruralni razvoj s 50 tisuća eura na 100 tisuća eura te omogućena preraspodjela neutrošenih sredstava Investicijskih kredita za ruralni razvoj na financijski instrument Obrtna sredstva za ruralni razvoj.

Status provedbe financijskih instrumenata koje provodi HBOR u 2021. godini: isplaćena su 63 kredita kroz obrtna sredstva za ruralni razvoj u ukupnom iznosu višem od 57 milijuna kuna.

Status provedbe financijskih instrumenata koje provodi HAMAG-BICRO u 2021. godini:

- isplaćeno je 178 Mikro zajmova za ruralni razvoj u ukupnom iznosu od 28,8 milijuna kuna.
- isplaćeno je 159 Malih zajmova za ruralni razvoj u ukupnom iznosu od 65,5 milijuna kuna.
- izdana su tri Pojedinačna jamstva za ruralni razvoj u ukupnom iznosu od 3 milijuna kuna.

3.3. Mjere i pravila vezana uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o poljoprivredi, u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013, osigurava se primjena širokog spektra mjera i pravila kojima se uređuje unutarnje tržište poljoprivrednih proizvoda Europske unije, mjere i pravila vezana uz trgovinu s trećim zemljama, pravila tržišnog natjecanja te sustav izvanrednih mjera.

Mjere tržišnih intervencija uključuju:

- javne intervencije i potpore privatnom skladištenju
- posebne programe potpore za pojedine sektore kroz:
 - programe za poboljšanje dostupnosti hrane s ciljem poboljšanja distribucije poljoprivrednih proizvoda i poboljšanja prehrambenih navika djece te
 - programe potpore za sektore voća i povrća, vina i pčelarstva.

Uz sustav tržnih intervencija, kroz Uredbu (EU) br. 1308/2013 uspostavljen je i:

- sustav trgovine s trećim zemljama kroz primjenu sustava izvoznih i uvoznih dozvola, povlaštenih uvoznih tarifnih kvota, sustav izvoznih subvencija kada ih provodi Europska komisija
- sustav izvanrednih mjera kojima se u okviru zajedničke organizacije tržišta uspostavljaju:
 - mjere protiv tržišnih poremećaja
 - mjere tržišne potpore koje se odnose na bolesti životinja i gubitak povjerenja potrošača zbog postojanja opasnosti za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka
 - mjere za rješavanje posebnih problema na tržištu.

Dio mjera je trajne naravi, kao što su posebni programi potpora za pojedine sektore (Nacionalni pčelarski program, potpore za Školsku shemu, mjere potpora za Nacionalni vinarski program, potpore za proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća). Povremene aktivnosti pokreću se za javne intervencije (interventne kupnje i prodaje roba, privatno skladištenje) i izvanredne tržišne mjere.

3.3.1. Tržišne intervencije

Tijekom 2021. godine nisu se provodile mjere u okviru sustava javnih intervencija, odnosno potpore za privatno skladištenje, jer su tržišne cijene bile iznad referentnih pragova cijena.

3.3.2. Nacionalni program pomoći sektoru vina

Nacionalni program pomoći sektoru vina u Hrvatskoj provodi se od 2014. godine. Trenutno se primjenjuje *Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine* (u daljnjem tekstu: Nacionalni program), koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 3. siječnja 2019. godine.

Nacionalnim programom detaljno su razrađene mjere putem kojih Hrvatska koristi financijska sredstva EPJF-a iz odobrene "vinske omotnice" u iznosu od 10.830.731,00 eura godišnje.

Europski parlament i Vijeće su u prosincu 2020. godine donijeli uredbu kojom su definirana sredstva „vinske omotnice“ od 2021. godine nadalje, koja je za Hrvatsku smanjena na 10.410.000,00 eura.

U sklopu navedenog Nacionalnog programa redovno se provode sljedeće mjere:

- informiranje u državama članicama
- promidžba na tržištima trećih zemalja
- restrukturiranje i konverzija vinograda
- ulaganja u vinarije i marketing vina.

Vlada Republike Hrvatske je 2020. godine, polazeći od uredbi Europske komisije za stabilizaciju tržišta narušenog zbog pandemije bolesti COVID-19, donijela Odluku o Izmjenama i dopunama Nacionalnog programa, kojom su uvedene dvije nove mjere: *Destilacija vina u kriznim slučajevima* te *Potpora za krizno skladištenje vina*. Ove krizne mjere provodile su se i u 2021. godini. Omogućeni su i povećani intenziteti potpora u mjerama *Ulaganja u vinarije i marketing vina* (sa 60% na 70%), *Restrukturiranje i konverzija vinograda* (s 80% na 90%) te *Informiranje u državama članicama i Promidžba na tržištima trećih zemalja* (obje s 50% na 70%) .

Tijekom 2021. godine ukupno iskorištenje sredstava „vinske omotnice“ iznosilo je 99,99% (isplaćeno je 10.398.005,81 eura), pri čemu je iskorištenje sredstava po pojedinim mjerama iznosilo:

- promidžba na tržištima trećih zemalja: 96% (isplaćeno je 18.626,61 eura)
- restrukturiranje i konverzija vinograda: 100% (isplaćeno je 3.450.488,47 eura)
- ulaganja u vinarije i marketing vina: 100% (isplaćeno je 4.649.508,76 eura)
- destilacija vina u kriznim slučajevima: 100% (isplaćeno je 1.512.202,58 eura)
- potpora za krizno skladištenje vina: 98,6% (isplaćeno 767.179,39 eura)
- informiranje u državama članicama: nije bilo isplata tijekom 2021. godine

Iskorištenje vinske omotnice u 2021. godini iznosilo je gotovo 100%, što predstavlja najveći postotak iskorištenja otkada se Nacionalni program provodi u Republici Hrvatskoj.

3.3.3. Nacionalni pčelarski program

U sektoru pčelarstva provode se mjere pomoći u skladu s Nacionalnim pčelarskim programom za razdoblje od 2020. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni pčelarski program), koji se sufinancira sredstvima Europske unije u visini do 50%. Omotnica Nacionalnog pčelarskog programa za 2021. godinu u potpunosti je iskorištena u ukupnom iznosu od 18.123.290,60 kn. Ukupno je isplaćeno 3.997 zahtjeva za 2.965 korisnika. Prosječan broj isplata po zahtjevu iznosi 4.534,22 kn, dok prosječan iznos isplate po korisniku iznosi 6.112,41 kn.

Mjere koje se provode u okviru Nacionalnog pčelarskog programa su:

- tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara (isplaćeno 9.270.617,42 kn)
- suzbijanje štetnika i bolesti pčela, naročito varooze (isplaćeno 3.648.140,20 kn)

- racionalizacija troškova selećeg pčelarenja (isplaćeno 1.819.615,10 kn)
- mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda s ciljem potpore pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost (isplaćeno 21.560,86 kn)
- obnavljanje pčelinjeg fonda (isplaćeno 2.810.580,00 kn)
- suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda (isplaćeno 312.777,02 kn)
- praćenje tržišta (nije bilo isplate sredstava)
- poboljšanje kvalitete proizvoda s ciljem iskorištavanja potencijala proizvoda na tržištu (isplaćeno 240.000,00 kn).

Razdoblje provedbe Nacionalnog pčelarskog programa izmijenjeno je te se on realizira od 1. kolovoza 2019. godine do 31. prosinca 2022. godine, uz izmjenu financijske omotnice.

Tablica 43. Predviđeni troškovi po mjeri i godini trajanja Nacionalnog pčelarskog programa (EUR)

Mjera	2020.	2021.	01.08.2021. - 31.07.2022.	01.08.2022. - 31.12.2022
1. Tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara	739.177	886.198	885.526	9.269
2. Suzbijanje štetnika i bolesti, naročito varooze	556.643	667.358	666.853	0
3. Racionalizacija troškova	265.210	317.959	317.718	0
4. Mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda s ciljem potpore pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost	59.183	70.955	70.901	0
5. Obnavljanje pčelinjeg fonda	272.137	326.264	326.017	39.725
6. Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda	43.295	51.906	51.866	0
7. Praćenje tržišta	19.792	23.728	23.710	0
8. Poboljšanje kvalitete proizvoda s ciljem iskorištavanja potencijala proizvoda na tržištu	46.263	55.465	55.423	0
ukupno	2.001.700	2.399.833	2.398.014	48.994

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

3.3.4. Nacionalna strategija za održive operativne programe proizvođačkih organizacija

Nacionalna strategija za održive operativne programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje 2021. – 2023. (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija) jedan je od četiri posebna programa potpore Europske unije propisana uredbom o zajedničkoj organizaciji tržišta, odnosno Uredbom (EU) br. 1308/2013, i posljednji čija će provedba započeti odobravanjem operativnih programa. Donesena je na sjednici Vlade Republike Hrvatske 10. lipnja 2020. godine. Radi se o trogodišnjem programu čiji se ciljevi postižu provedbom odobrenih operativnih programa priznatih proizvođačkih organizacija. Uspješnost provedbe operativnih programa i Nacionalne strategije mjeri se indikatorima.

Provedba programa sufinancira se sredstvima iz EPJF-a i sredstvima iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Nacionalna strategija ostvaruje se u tri ključna područja: tržišna orijentiranost, pozicioniranje i konkurentnost; održiva proizvodnja i učinkovito upravljanje prirodnim resursima te ublažavanje posljedica nepovoljnih tržišnih uvjeta i posljedica klimatskih promjena.

Operativni program provode dvije proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća: PZ JabukaHR i ViP Panonia d.o.o.

Proizvođačke organizacije u svojim trogodišnjim operativnim programima uglavnom planiraju investicijske zahvate, stručnu suradnju i edukaciju, promotivne aktivnosti i aktivnosti unaprjeđenja pripreme proizvoda za tržište.

Planirani početak provedbe odobrenih operativnih programa bio je 31. siječnja 2021. godine, a troškovi povezani s provedbom aktivnosti iz odobrenih operativnih programa bili su prihvatljivi od 1. siječnja 2021. godine.

Maksimalni iznos potpore za obje proizvođačke organizacije iznosi 953.400,56 kuna, a dodatak Nacionalne potpore od 80% iznosi 762.720,45 kuna.

U 2021. godini korisniku ViP Panonia d.o.o. isplaćeno je ukupno 369.165,84 kn, dok je korisniku PZ Jabuka HR ukupno isplaćeno 95.897,18 kuna, što kumulativno iznosi ukupno 465.063,02 kuna potpore, od čega je 258.368,34 kuna iz sredstava EPJF-a, dok je 206.694,68 kuna iz Državnog proračuna.

Tablica 44. Prikaz isplate prvog obroka potpore za provedbu operativnog programa za 2021. godinu (kn)

Korisnik	Maksimalni iznos EU potpore*	Maksimalni iznos nacionalne potpore**	Zbroj EU i nacionalne potpore	Za isplatu prema zahtjevima i dokazanim troškovima EU	Za isplatu prema zahtjevima i dokazanim troškovima HR
VIP Panonia d.o.o.	359.324,31	287.459,45	646.783,76	205.092,13	164.073,71
PZ JabukaHR	594.076,25	475.261,00	1.069.337,25	53.276,21	42.620,97
Ukupno	953.400,56	762.720,45	1.716.121,01	258.368,34	206.694,68

* 50% operativnog fonda

** dodatak operativnom fondu, 80% udjela proizvođačke organizacija

(izvor i obrada: APPRRR)

3.3.5. Proizvođačke organizacije

Proizvođačku organizaciju na vlastitu inicijativu osnivaju i kontroliraju primarni poljoprivredni proizvođači koji ravnopravno sudjeluju u donošenju odluka značajnih za rad i poslovanje. Glavni smisao udruživanja primarnih proizvođača u proizvođačku organizaciju jest koncentriranje ponude i

plasiranje na tržište proizvoda vlastitih članova, odnosno kroz pregovore s otkupljivačima postizanje povoljnijih uvjeta otkupa njihovog primarnog proizvoda.

U Hrvatskoj u 2021. godini ukupno djeluje 21 priznata proizvođačka organizacija iz devet sektora koje okupljaju oko 700 članova. Priznate proizvođačke organizacije djeluju u devet županija i Gradu Zagrebu smještenih u kontinentalnoj Hrvatskoj.

U 2021. godini priznate su tri proizvođačke organizacije:

- PO PZ VARAŽDINSKO POVRĆE (sektor drugi proizvodi – krumpir)
- PO PZ TRS (sektor vina)
- PO DOMAĆE VOĆE d.o.o. (sektor voća i povrća).

U 2021. godini ukinute su dvije proizvođačke organizacije:

- PO ECOGOS d.o.o. (sektor voća i povrća)
- PO KLASER PČELARA PODRAVINA (sektor pčelarskih proizvoda)

Tablica 45. Broj proizvođačkih organizacija po sektorima u 2021. godini

Sektor	Broj proizvođačkih organizacija
Sektor žitarica	3
Sektor mlijeka i mliječnih proizvoda	3
Sektor voća i povrća	4
Sektor svinjskog mesa	1
Sektor mesa peradi	1
Sektor govedine i teletine	3
Sektor vina	2
Sektor drugi proizvodi / krumpir	4
Ukupno	21

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 46. Broj proizvođačkih organizacija po županijama u 2021. godini

Županija	Broj proizvođačkih organizacija
Sisačko-moslavačka	2
Vukovarsko-srijemska	4
Međimurska	4
Koprivničko-križevačka	1
Virovitičko-podravska	1
Grad Zagreb	3
Osječko-baranjska	2
Zagrebačka	1
Brodsko-posavska	2
Varaždinska	1
Ukupno	21

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tri proizvođačke organizacije koristile su 2021. godine potporu za početak rada proizvođačkih organizacija.

Jedna proizvođačka organizacija je korisnica sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske u skladu s Uredbom (EU) br. 702/2014⁶², dok se pet proizvođačkih organizacija javilo na IV. natječaj za mjeru M9, podmjera 9.1. (Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru), objavljen u lipnju 2021. za sufinanciranje iz sredstava EPFRR-a.

U 2021. godini isplaćeno je 28 tisuća kuna za sedmu, odnosno posljednju godinu provedbe poslovnog plana jednoj proizvođačkoj organizaciji iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske, dok je za jednu proizvođačku organizaciju donesena odluka o povratu 2.220.299,41 kuna uslijed neispunjavanja poslovnog plana.

Kada je riječ o sredstvima EPFRR-a, u okviru mjere M9, podmjere 9.1., ukupno je isplaćeno 2,9 milijuna kuna u 2021. godini za dvije proizvođačke organizacije u sektorima mlijeka i mliječnih proizvoda te žitarica.

3.3.6. Školska shema

Ciljevi Školske sheme su povećanje unosa svježeg voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, uz smanjenje unosa hrane s visokim sadržajem masti, šećera i soli u svakodnevnoj prehrani učenika. Nadalje, Shemom se nastoji povećati znanje o važnosti zdrave prehrane i educirati učenike o potrebi smanjenja otpada od hrane.

⁶² Uredba (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Program Školske sheme provodi se u skladu s *Nacionalnom strategijom za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2017./2018. do 2022./2023.*, koja je u srpnju 2021. izmijenjena i dopunjena radi usklađivanja s promjenama europskog zakonodavstva i smjernicama Europske komisije.

Ciljna skupina su učenici osnovnih i srednjih škola u Školskoj shemi za voće i povrće, dok su u raspodjelu za mlijeko i mliječne proizvode uključeni svi učenici od prvog do osmoga razreda.

U okviru Školske sheme obuhvaćene su sljedeće mjere:

- raspodjela voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda
- prateće obrazovne mjere
- mjera promocije i
- praćenje i ocjenjivanje programa.

Distribucija i/ili isporuka voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda

Prema podacima Agencije za plaćanja, za Školsku shemu je za školsku godinu 2020./2021. isplaćeno 15,3 milijuna kuna, od čega je za isporuku voća i povrća školama isplaćeno 11,5 milijuna kuna, Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo za praćenje i ocjenjivanje Programa Školske sheme 110,5 tisuća kuna i Ministarstvu poljoprivrede za promociju i prateće mjere nešto manje od 7.000 kuna.

U školskoj godini 2020./2021. u Školsku shemu voća i povrća sudjelovalo je 290 tisuća učenika osnovnih i srednjih škola iz 802 škola. Proizvode je školama isporučio 41 dobavljač.

Na godišnjoj razini, iznos potpore za voće i povrće po učeniku iznosio je 40,11 kune bez poreza na dodanu vrijednost. U okviru Sheme školskog voća i povrća školama su isporučivane marelice, breskve, nektarine, jabuke, kruške, bobičasto voće, agrumi, mrkva i rajčice.

U školskoj godini 2020./2021. u raspodjelu za mlijeko sudjelovalo je 87,6 tisuća učenika iz 486 škola. U isporuci proizvoda školama sudjelovalo je 7 dobavljača.

Na godišnjoj razini, iznos potpore za mlijeko i mliječne proizvode po učeniku iznosio je 71,13 kuna bez PDV-a. U okviru Sheme mlijeka i mliječnih proizvoda školama je isporučivano mlijeko za piće i verzije bez laktoze, običan jogurt te fermentirani ili zakiseljeni mliječni proizvodi bez dodanog šećera, arome, voća, oraha ili kaka.

Iskorištenost financijskih sredstava iz Europske unije iznosi 72,3%.

Mjere promocije i prateće obrazovne mjere

Mjere promocije i prateće obrazovne mjere izravno su povezane s ciljevima Školske sheme i njima se podupire distribucija voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda. U ove mjere ubrajaju se satovi kušanja voća i povrća i/ili mlijeka i mliječnih proizvoda; sjetva, sadnja i održavanje školskih vrtova; posjet poljoprivrednim gospodarstvima i slične aktivnosti; edukacija djece o poljoprivredi,

zdravstvenim navikama, lokalnim lancima hrane i ekološkoj proizvodnji, održivoj proizvodnji i sprečavanju rasipanja hrane.

U školskoj godini 2020./2021. za provedbu svih aktivnosti ukupno je bilo prijavljeno 180 škola i učeničkih domova iz 18 županija, od čega ukupno 153 osnovne škole, 25 srednjih škola i dvije obrazovne ustanove.

Tablica 47. Realizacija aktivnosti pratećih obrazovnih mjera u postocima

Prateće obrazovne mjere	Broj odabranih škola kojima su mjere dodijeljene	Broj škola koje su odradile mjeru	Realizacija (%)	Broj prisutnih učenika
Satovi kušanja voća i povrća i/ili mlijeka	131	110	83,9	4.911
Sjetva, sadnja i održavanje školskih vrtova	90	59	65,6	1.529
Posjet poljoprivrednom gospodarstvu	43	36	83,7	1.460
Predavanja	128	100	78,1	4.982

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Praćenje i ocjenjivanje programa

Mjerom se provjerava djelotvornost i učinkovitost provedbe programa u školama, pri čemu se posebna pozornost posvećuje promjenama i prihvaćanju zdravih prehrambenih navika.

U okviru praćenja i vrednovanja Školske sheme uvedeno je elektroničko popunjavanje upitnika te se na taj način provelo ispitivanje i za školsku godinu 2020./2021. slanjem Upitnika o učestalosti potrošnje voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda.

Ocjenjuje se kako je program uspješan zbog uspostavljene suradnje škola i učenika s Ministarstvom poljoprivrede, dobavljačima hrane i lokalnom zajednicom, a institucije će kroz daljnju suradnju nastaviti provedbu programa Školske sheme.

3.4. Mjere zemljišne politike

Zemljište je zbog svog sociološkog, ekološkog i gospodarskog značaja Ustavom Republike Hrvatske⁶³ proglašeno dobrom koje je od interesa za Republiku Hrvatsku i koje uživa osobitu zaštitu države. *Zakonom o poljoprivrednom zemljištu*⁶⁴ propisane su mjere zaštite i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

Poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske raspolaže se na temelju programa raspolaganja koje donose jedinice lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb. U razdoblju od ožujka

⁶³ »Narodne novine«, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske

⁶⁴ »Narodne novine«, br. 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22

2018. godine do 2021. godine u Ministarstvu poljoprivrede je zaprimljeno 454 programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, od kojih je 364 dobilo suglasnost.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države daje se u zakup i može se prodati putem javnog natječaja. Jedinice lokalne samouprave raspisuju natječaje za zakup bez suglasnosti Ministarstva poljoprivrede, ali o tome dostavljaju obavijest, dok kod prodaje prije raspisivanja natječaja za prodaju jedinica lokalne samouprave mora zatražiti suglasnost Ministarstva poljoprivrede.

Tablica 48. Površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države za koje su izdane suglasnosti na programe raspolaganja po vrstama raspolaganja

Izdane suglasnosti	Površina (ha)						Ukupno
	Povrat	Prodaja	Zakup	Zakup ribnjaka	Zakup zajedničkih pašnjaka	Ostale namjene	
364	11.950,35	8.647,57	266.005,12	8.043,46	9.052,00	1.821,41	305.519,91

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

U razdoblju od 2019. do kraja 2021. godine u Ministarstvu poljoprivrede zaprimljeno je 226 obavijesti o raspisivanju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini od 54.911,73 ha. Ministarstvo poljoprivrede dalo je suglasnost na 109 odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u površini od 12.280,29 ha.

Jedinice lokalne samouprave dostavile su 35 odluka o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini od 922,79 ha, od čega je Ministarstvo dalo suglasnost na 19 odluka kojima je obuhvaćena površina od 485,88 ha.

U 2020. godini započelo se sa sklapanjem ugovora o zakupu. Do kraja 2021. godine sklopljeno je 1.114 ugovora o zakupu, za ukupnu površinu od 4.604,35 ha, a za ukupnu godišnju zakupninu u iznosu od 3.635.919,45 kuna.

Tablica 49. Raspisani natječaji za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u razdoblju od 2018. do 2021. godine po županijama

Županija	Broj obavijesti	Površina (ha)	Broj danih suglasnosti na Odluku o izboru	Površina (ha)	Broj sklopljenih ugovora	Površina (ha)	Godišnja zakupnina (kn)
Osječko-baranjska	26	12.906,35	9	2.860,36	44	506,50	449.945,36
Istarska	28	2.496,07	19	890,54	292	381,69	279.314,43
Međimurska	12	949,12	6	296,95	20	232,29	233.026,44
Sisačko-moslavačka	13	5.248,44	5	23,35	5	113,57	63.358,86
Koprivničko-križevačka	21	1.310,22	14	144,55	93	462,09	313.261,35

Županija	Broj obavijesti	Površina (ha)	Broj danih suglasnosti na Odluku o izboru	Površina (ha)	Broj sklopljenih ugovora	Površina (ha)	Godišnja zakupnina (kn)
Vukovarsko-srijemska	20	3.725,72	8	2.053,75	377	1.691,33	1.712.847,20
Brodsko-posavska	8	2.904,31	4	86,12	15	82,45	52.542,80
Karlovačka	14	2.280,28	6	346,02	60	277,69	87.080,24
Varaždinska	3	9,38	1	6,99	2	6,99	5.023,84
Zagrebačka	16	3.365,14	9	680,93	26	435,32	287.250,18
Bjelovarsko-bilogorska	16	3.236,30	9	356,03	158	274,81	107.886,23
Požeško-slavonska	7	972,42	2	118,17	3	6,69	3.340,69
Splitsko-dalmatinska	9	319,09	4	62,42	6	27,99	8.197,38
Ličko-senjska	6	3.713,20	5	1.869,95	12	99,64	32.173,45
Zadarska	6	571,14	2	42,50			
Zagreb	1	157,97	0	0,00			
Virovitičko-podravska	9	9.763,03	1	2.412,43			
Primorsko-goranska	9	495,59	5	29,25	1	5,30	671,00
Dubrovačko-neretvanska	2	487,95	0	0,00			
Ukupno	226	54.911,73	109	12.280,29	1.114	4.604,35	3.635.919,45

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Za prodaju je do kraja 2021. godine sklopljeno 26 ugovora, za ukupnu površinu od 63,04 ha, a za ukupnu kupoprodajnu cijenu u iznosu od 1.281.046,91 kuna.

Tablica 50. Odluke o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države

Županija	Broj danih suglasnosti na Odluku o raspisivanju natječaja	Površina (ha)	Broj danih suglasnosti na Odluku o izboru	Površina (ha)	Broj sklopljenih ugovora	Površina (ha)	Kupoprodajna cijena (kn)
Karlovačka	5	239,53	4	94,47	20	54,85	1.157.870,67
Koprivničko križevačka	3	40,03	3	81,88			
Brodsko posavska	2	77,10	2	21,96	6	8,19	123.176,24
Sisačko moslavačka	2	103,24	1				
Istarska	2	3,81	2	2,74			
Primorsko-goranska	2	0,34	0				

Županija	Broj danih suglasnosti na Odluku o raspisivanju natječaja	Površina (ha)	Broj danih suglasnosti na Odluku o izboru	Površina (ha)	Broj sklopljenih ugovora	Površina (ha)	Kupoprodajna cijena (kn)
Međimurska	2	35,69	0				
Požeško-slavonska	2	0,00	1	24,74			
Dubrovačko-neretvanska	2	3,61	0				
Bjelovarsko-bilogorska	8	335,56	6	260,09			
Osječko-baranjska	3	73,89	0				
Zadarska	1	0,00	0				
Zagrebačka	1	9,98	0				
Ukupno	35	922,79	19	485,88	26	63,04	1.281.046,91

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Sredstva ostvarena od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prihod su državnog proračuna u udjelu od 25%, 10% sredstava predstavlja prihod proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave, a 65% je prihod proračuna jedinice lokalne samouprave.

Tablica 51. Ostvarena sredstva od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, prikaz ostvarenih sredstava po svim ranije sklopljenim ugovorima ⁶⁵

	Zakup		Prodaja		Koncesija i dugogodišnji zakup	
	Ukupni prihod (kn)	Prihod Državnog proračuna (kn)	Ukupni prihod (kn)	Prihod Državnog proračuna (kn)	Ukupni prihod (kn)	Prihod Državnog proračuna (kn)
2013.	77.067.885	19.266.971	63.017.143	15.754.286	41.031.499	10.257.875
2014.	91.441.676	22.860.419	63.439.709	15.859.927	51.467.521	12.866.880
2015.	120.282.665	30.070.666	72.565.767	18.141.442	54.763.332	13.690.833
2016.	116.028.941	29.007.235	64.466.045	16.116.511	47.114.270	11.778.567
2017.	122.166.079	30.541.520	63.614.552	15.903.638	51.860.224	12.965.056
2018.	123.267.716	30.816.929	57.899.338	14.474.835	55.630.911	13.907.728
2019.	129.299.108	32.324.777	58.697.283	14.674.321	61.574.193	15.393.548
2020.	107.513.779	26.831.670	51.369.043	12.825.766	54.426.487	13.606.621
2021.	118.638.881	29.657.798	52.547.996	13.136.992	64.722.082	16.180.519
Ukupno	1.005.706.731	251.377.986	547.616.877	136.887.718	482.590.520	120.647.628

(izvor: FINA; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

⁶⁵ Za detaljnije informacije vidjeti u Dodatku Tablicu 101. „Prihod od različitih oblika raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem ostvaren u 2021. godini“.

3.5. Ostale mjere potpore

3.5.1. Program potpore za proizvođače šećerne repe

U 2019. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je Program potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje od 2019. do 2021. godine.

Cilj potpore za proizvođače šećerne repe je zadržavanje interesa proizvođača za proizvodnjom šećerne repe, koja se smanjuje od pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Zadržavanje proizvodnje šećerne repe značajno je zbog opstojnosti industrije šećera, ali i zbog plodoreda i održavanja plodnosti poljoprivrednog zemljišta.

Za provedbu Programa predviđen je iznos od 60 milijuna kuna, odnosno 20 milijuna kuna za svaku godinu tijekom trajanja Programa. U 2021. godini potporu je ostvarilo 384 korisnika za površine od 3.149 ha te je isplaćeno 7,3 milijuna kuna potpore u skladu s ovim Programom.

3.5.2. Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine konja

Toplokrvni konji i konjički sport podupiru se *Nacionalnim programom poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine konja u Republici Hrvatskoj 2021. - 2025.* Navedenim programom propisan je niz mjera kojima se potiče povećanje broja oždrebljene ždrebadi pojedinih toplokrvnih pasmina konja, povećanje broja konja hrvatskog uzgoja koji se natječu na natjecanjima u Republici Hrvatskoj, kao i organizacija konjičkih sportskih natjecanja u dresurnom, preponskom i daljinskom jahanju, vožnji zaprega, galopskim i kasačkim utrkama.

Za zahtjeve podnesene za 2021. godinu, u državnom proračunu Republike Hrvatske osigurano je sveukupno 1.240.000,00 kuna.

3.5.3. Program potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza

U okviru *Programa potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza za razdoblje od 2021. do 2023. godine* potpora se dodjeljuje za unaprjeđenje uzgoja uzgojno valjanih ženskih rasplodnih grla mesnih, mliječnih i kombiniranih pasmina ovaca i koza upisanih u pasminske matične knjige. Potpora se također dodjeljuje za sufinanciranje uzgoja uzgojno valjanih rasplodnih muških grla upisanih u pasminske matične knjige, testiranih na vlastiti rast i razvoj i pozitivno ocijenjenih.

Korisnici ovog Programa su poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Jedinični iznos potpore po grlu utvrđuje se na temelju ukupnog broja prihvatljivih grla za potporu i visine sredstava predviđenih Programom. Jedinični iznos potpore ne može biti veći od 130,00 kuna po prihvatljivom grlu uzgojno valjanih ovaca ili koza.

Za provedbu Programa osigurana su financijska sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske u iznosu od 2.500.000,00 kuna godišnje, odnosno 7.500.000,00 kuna u trogodišnjem razdoblju provedbe Programa.

U 2021. godini iznos potpore po grlu za uzgojno valjane ovce i kože iznosio je 69,09 kuna. Potpora je isplaćena 381 korisniku za ukupno 36.486 grla uzgojno valjanih ovaca i koza.

3.5.4. Program potpore za sufinanciranje rada uzgojnih udruženja u području stočarstva

Program potpore za sufinanciranje rada uzgojnih udruženja u području stočarstva za razdoblje 2021. – 2023. godine ima za cilj pomoći uzgojnim udruženjima u učinkovitijem ostvarivanju uzgojnih ciljeva definiranih u uzgojnim programima kao i podizanje samostalnosti i neovisnosti uzgojnih udruženja.

Primarni značaj uzgojno selekcijskog rada sa stajališta dohodovnosti je unaprjeđenje uzgoja kroz stvaranje jedinki boljih proizvodnih odlika. S druge strane, uzgojno selekcijske metode imaju veliku ulogu u očuvanju specifičnih genotipova i značajan su alat u planskom vođenju programa očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja.

Iznos sredstava kojima Ministarstvo poljoprivrede sufinancira rad uzgojnih udruženja, nositelja uzgojnog/ih programa kroz ovaj Program iznosi do 90 %, a najviše do 90.000,00 kuna za udruge i do 300.000,00 kuna za saveze udruga.

3.5.5. Program potpore za zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 1. travnja 2021. godine donijela *Program potpore za zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla od 2021. do 2023. godine*. Cilj ovog Programa je omogućiti potporu za trošak zbrinjavanja nusproizvoda nastalih u objektima za klanje životinja zbog negativnog utjecaja porasta cijene zbrinjavanja na troškove klaonica.

Za trogodišnju provedbu ovoga programa u Državnom proračunu Republike Hrvatske osigurana su sredstva od 15 milijuna kuna.

U 2021. godini potporu je ostvarilo 73 korisnika, za koje je ukupno isplaćeno 5 milijuna kuna.

3.5.6. Program potpore za unaprjeđenje uzgoja izvornih pasmina peradi

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 26. kolovoza 2021 donijela *Program potpore za unaprjeđenje uzgoja izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2021. do 2023. godine*. Kroz ovaj Program je osigurano 1,5 milijuna kuna iz Državnog proračuna Republike Hrvatske kroz 3 godine provedbe.

Cilj Programa je unaprjeđenje provedbe uzgojnih programa izvornih pasmina peradi, povećanje broja uzgojno valjanih kljunova, poboljšavanje proizvodnih svojstava, poticanje gospodarske konkurentnosti uzgoja izvornih pasmina peradi te poboljšanje statusa poljoprivrednika u vrijednosnom lancu.

Uvjet prihvatljivosti za potporu je upis kljunova u Središnji popis matičnih jata izvornih pasmina peradi te da se kljunovi nalaze na gospodarstvu korisnika na dan 15. listopada u godini podnošenja zahtjeva.

Tablica 52. Pregled isplate sredstava potpore za 2021. godinu

Korisnik	Kokoš hrvatica	Zagorski puran
Broj korisnika	111	79
Broj kljunova	2.200	2.692
Iznos po kljunu (kn)	40	110
Ukupno odobreno (kn)	88.000	296.120

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

3.5.7. Program „Školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka“

„Školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka“ program je Vlade Republike Hrvatske kojim se provodi edukacija djece i njihovih roditelja o važnosti konzumiranja meda i njegovog uključivanja u prehranu.

Program se provodi u prvim razredima osnovnih škola.

Školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka održan je prvi puta 7. prosinca 2018. godine i polučio je veliki interes javnosti te veliko zadovoljstvo svih koji su sudjelovali u Programu.

U četiri godine njegova održavanja u Programu su sudjelovale ukupno 853 osnovne škole s ukupno 142.840 učenika prvih razreda kojima je dodijeljen med od 775 pčelara.

3.5.8. Program pomoći u izravnoj prodaji poljoprivrednih proizvoda putem samoposlužnih uređaja u procesu fiskalizacije

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 14. siječnja 2021. godine donijela *Program pomoći u izravnoj prodaji poljoprivrednih proizvoda putem samoposlužnih uređaja u procesu fiskalizacije*. Cilj Programa bio je omogućiti financijsku pomoć poljoprivrednicima, vlasnicima registriranih i odobrenih samoposlužnih uređaja za prodaju hrane životinjskog i biljnog podrijetla u procesu fiskalizacije, i to u dijelu troška nadogradnje samoposlužnog uređaja s uređajem i računalnim programom za fiskalizaciju.

Za provedbu programa u Državnom proračunu Republike Hrvatske osigurana su sredstva u iznosu od 500.000,00 kuna. Najviši iznos potpore koji se mogao dodijeliti na temelju Programa po samoposlužnom uređaju bio je 5.000 kuna. Potporu je tijekom 2021. godine ostvarilo 30 korisnika kojima je isplaćeno 224.980,44 kuna potpore u skladu s ovim Programom.

3.5.9. Plavi dizel

Posebna potpora sektoru poljoprivrede omogućena je korištenjem plavog dizela koji je oslobođen plaćanja trošarina. U 2021. godini iznos trošarine na plavi dizel uvećan je za iznos PDV-a od 25%, što zajedno predstavlja trošarinsko oslobođenje za korisnika u iznosu od 3,8 kuna/l.

Oslobađanje od plaćanja trošarine koju korisnici ostvaruju pri kupovini plavog dizela za namjensko korištenje u poljoprivredi, odnosno pogon poljoprivrednih strojeva i registriranih vozila za prijevoz pčela, predstavlja značajnu neizravnu potporu poljoprivrednom sektoru, koja je u 2021. godini iznosila 580 milijuna kuna za 151,6 milijuna litara plavog dizela

Tablica 53. Izračun proračunskih subvencija za potrošnju plavog dizela u poljoprivredi

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Isporučene količine, l	139.502.484	137.712.657	144.214.484	146.963.063	158.089.811	151.622.539
Porezno oslobođenje, kn	533.597.001	526.750.913	551.620.401	562.133.716	604.693.527	579.956.212

(izvor: FINA, APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Korisnici prava na potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi jesu korisnici izravnih plaćanja. Pravo na potrošnju (tzv. kvota) se obračunava po površini i za stoku za koje je korisnik u prethodnoj godini podnio zahtjev za izravna plaćanja.

Sustav je do 2018. godine bio postavljen tako da je dodjela prava na potrošnju plavog dizela bila vezana isključivo uz podnošenje jedinstvenog zahtjeva za izravnu potporu. Od 2018. godine uvrštena su četiri nova sektora u sustav dodjele kvote za potrošnju plavog dizela poljoprivrednicima u sektorima za koje se ne podnosi jedinstveni zahtjev za izravnu potporu (tovno svinjogojstvo, peradarstvo, pčelarstvo i kopitari). Također, kako bi se osiguralo jednako postupanje prema svim kategorijama stoke, u sustav dodjele kvota za plavi dizel uvrštene su i izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja tih kategorija (svinje, goveda, konji, ovce, koze, perad).

Tablica 54. Pokazatelji prava na godišnju potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi prema podnesenom jedinstvenom zahtjevu

	Jedinica	Količina
Voćnjaci, vinogradi, duhan i povrće u programu izravnih potpora	litara po ha	300
Livade i pašnjaci u programu izravnih potpora	litara po ha	50
Ostale poljoprivredne površine u programu izravnih potpora	litara po ha	150
Tov goveda u programu izravnih potpora	litara po grlu	20
Rasplodne krmače u sustavu plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima	litara po grlu	40
Mliječne krave u sustavu plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima	litara po grlu	130
Krave dojilje u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	90
Koze i ovce u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	8
Izvorne i zaštićene pasmine:		

	Jedinica	Količina
Koze i ovce	litara po grlu	8
Goveda	litara po grlu	20
Svinje	litara po grlu	20
Perad	litara po uvjetnom grlu ⁶⁶	4
Magarci	litara po grlu	20
Novi sektori za koje se ne podnosi jedinstveni zahtjev		
Tovljenici	litara po grlu	1
Pčelarstvo	litara po selečkoj jedinici	450
Kopitari		
Konji	litara po grlu	90
Magarci	litara po grlu	20
Peradarstvo		
Brojleri	litara po uvjetnom grlu ⁶⁷	3
Kokoši nesilice	litara po uvjetnom grlu ⁶⁸	4

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

3.5.10. Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 23. prosinca 2020. godine donijela *Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19*, ukupne vrijednosti 70 milijuna kuna.

Potporom se nastojalo sanirati pretrpljene gubitke, osigurati likvidnost poljoprivrednih gospodarstava i očuvati razinu primarne proizvodnje prije pojave COVID-19. Na taj način bi se zadržala postojeća razina zaposlenosti, kao i proizvodnja sirovine za prehrambenu i prerađivačku industriju.

Program je sadržavao šest mjera:

- Mjera 1. Potpora uzgajivačima goveda u sustavu krava-tele: za potporu su bila prihvatljiva grla mesnih pasmina, križanci s mesnim pasminama, grla izvornih pasmina te kombiniranih pasmina koja dolaze s gospodarstava koja nemaju isporuku mlijeka prema otkupljivačima niti registriranu djelatnost prerade mlijeka na vlastitom gospodarstvu. Grla su trebala biti upisana u JRDŽ te imati registrirano jedno teljenje tijekom 2020. godine. Po korisniku je za potporu bilo prihvatljivo najmanje 5, a najviše 100 grla.
- Mjera 2. Potpora uzgajivačima tovne junadi: za potporu su bila prihvatljiva muška i ženska grla dobi od 14 do 28 mjeseci, razdužena kroz klanje u odobrenim objektima u Hrvatskoj ili kroz izvoz prema podacima u JRDŽ-u u razdoblju od 01. 03. 2020. do 31. 12. 2020. godine, te su bila na

⁶⁶ 1 uvjetno grlo odgovara 33 kljuna

⁶⁷ 1 uvjetno grlo odgovara 400 kljunova

⁶⁸ 1 uvjetno grlo odgovara 250 kljunova

gospodarstvu korisnika najmanje 120 dana od dana dolaska na gospodarstvo do dana razduženja. Uvjet za korisnike potpore bilo je sudjelovanje u Farmskom sustavu osiguranja kvalitete junećeg, janječeg i jarećeg mesa, a za potporu je bilo prihvatljivo najviše 1.000 grla po korisniku.

- Mjera 3. Potpora uzgajivačima krmača: za potporu su bile prihvatljive krmače koje su na dan 30.11.2020. godine evidentirane u JRDŽ, a korisnik je mogao ostvariti potporu za najviše 1.000 grla.
- Mjera 4. Potpora proizvođačima jabuka: za potporu su bile prihvatljive proizvodne površine na kojima se uzgaja jabuka i za koje je podnesen Jedinstveni zahtjev za potporu u 2020. godini. Minimalna površina pod jabukama za potporu iznosila je 1,0 ha, a prihvatljivi su bili oni korisnici koji su u razdoblju od 01.08.2020. do 31.12.2020. godine stavili na tržište najmanje 15 tona/ha jabuke.
- Mjera 5. Potpora proizvođačima mandarina: za potporu su bile prihvatljive proizvodne površine na kojima se uzgaja mandarina i za koje je podnesen Jedinstveni zahtjev za potporu u 2020. godini. Minimalna površina pod mandarinama za potporu iznosila je 0,5 ha, a prihvatljivi su bili oni korisnici koji su u razdoblju od 01.09.2020. do 31.12.2020. godine stavili na tržište najmanje 7,5 tona/0,5 ha mandarine.
- Mjera 6. Potpora proizvođačima krumpira: za potporu su bile prihvatljive proizvodne površine na kojima se uzgaja krumpir i za koje je podnesen Jedinstveni zahtjev za potporu u 2020. godini. Minimalna površina pod krumpirom za potporu iznosila je 2,0 ha, a prihvatljivi su bili oni korisnici koji su u razdoblju od 01.09.2020. do 31.12.2020. godine stavili na tržište najmanje 40 tona/2ha krumpira.

Tablica 55. Pregled isplate sredstava potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19

	Broj korisnika	Ukupno isplaćena potpora (kn)
Mjere u stočarstvu, ukupno	3.252	43.593.959,77
Mjera 1: Potpora uzgajivačima goveda u sustavu krava-tele	851	4.886.946,70
Mjera 2: Potpora uzgajivačima tovne junadi	1.917	24.817.722,82
Mjera 3: Potpora uzgajivačima krmača	484	13.889.290,25
Mjere u biljnoj proizvodnji, ukupno	1.190	22.927.293,64
Mjera 4: Potpora proizvođačima jabuka	176	7.065.831,71
Mjera 5: Potpora proizvođačima mandarina	765	6.221.563,96
Mjera 6: Potpora proizvođačima krumpira	249	9.639.897,97
UKUPNO:	4.442	66.521.253,41

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

3.5.11. Program potpore proizvođačima tovnih svinja zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 29. travnja 2021. godine donijela *Program potpore proizvođačima tovnih svinja zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19*. Program je bio usmjeren na pružanje financijske pomoći proizvođačima tovnih svinja koji su se uslijed usporavanja ili potpune obustave gospodarskih aktivnosti uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19 suočili s trajnim poteškoćama u poslovanju. Za provedbu programa u Državnom proračunu Republike Hrvatske osigurana su sredstva od 3.000.000 kuna.

U programu je sudjelovalo 83 korisnika.

3.5.12. Program potpore pčelarima zbog gubitka medonosnog potencijala

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 29. srpnja 2021. godine donijela *Program potpore pčelarima zbog gubitka medonosnog potencijala*.

Program je imao za cilj smanjenje gubitaka pčelinjih zajednica uzrokovanih nepovoljnim meteorološkim prilikama. Pčelarima se sufinancirala realizirana nabava šećera za prihranu pčela u razdoblju od 1. ožujka do 1. rujna 2021. godine. Za provedbu Programa bila su u Državnom proračunu Republike Hrvatske osigurana su financijska sredstva u iznosu od 3 milijuna kuna.

Potporu je dobilo 1.566 korisnika, kojima je isplaćeno ukupno 2,25 milijuna kuna.

3.5.13. Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u stočarstvu zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. prosinca 2021. godine donijela *Program potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u stočarstvu*. Namjena potpore bila je saniranje pretrpljenih gubitaka, osiguranje likvidnosti poljoprivrednih gospodarstava i očuvanje razine primarne proizvodnje prije pojave COVID-19.

Za provedbu programa u Državnom proračunu Republike Hrvatske osigurana su sredstva u iznosu od 171 milijun.

U provedbi programa isplaćena je ukupna potpora u iznosu od 139.798.022,99 kuna prema 9.366 korisnika. Potpora u iznosu od 99.751.660,79 kuna korisnicima je uplaćena u 2021. godini, dok je preostali iznos prihvatljive potpore u iznosu od 20.233.665,58 kuna isplaćen u 2022. godini.

Mjere u provedbi Programa bile su:

- Mjera 1. Potpora u sektoru govedarstva: Podmjera 1.1. Potpora primarnim proizvođačima mlijeka; Podmjera 1.2. Potpora uzgajivačima goveda u sustavu krava-tele; Podmjera 1.3. Potpora uzgajivačima toвне junadi
- Mjera 2. Potpora u sektoru svinjogojstva: Podmjera 2.1. Potpora uzgajivačima krmača; Podmjera 2.2. Potpora proizvođačima tovnih svinja

- Mjera 3. Potpora u sektoru ovčarstva i kozarstva
- Mjera 4. Potpora u sektoru konjogojstva
- Mjera 5. Potpora u sektoru peradarstva: Podmjera 5.1. Potpora za proizvodnju konzumnih jaja; Podmjera 5.2. Potpora za proizvodnju mesa peradi.

Tablica 56. Pregled isplate sredstava potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u stočarstvu zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19

	Omotnica	AGRONET prijava	Podneseno	Prihvatljivo/ odobreno	Grla/ kljunovi	Odobreni iznos	Plaćeno po grlu
1.1. Proizvođači mlijeka	40.000.000	3.940	3.831	2.721	48.750	37.012.810	750
1.2. Krava-tele	8.000.000	2.905	2.767	1.388	25.553	8.035.339	314
1.3. Tovna junad	40.000.000	3.879	3.750	2.405	78.319	41.436.168	529
2.1. Krmače	30.000.000	1.719	1.641	1.040	15.926	15.073.244	946
2.2. Tovne svinje	35.000.000	800	740	242	75.630	22.501.154	298
3. Ovčarstvo i kozarstvo	5.000.000	4.633	4.421	3.006	108.098	5.000.735	46
4. Konjogojstvo	3.000.000	1.008	958	611	4.603	2.533.907	550
5.1. Konzumna jaja	5.000.000	118	101	65	1.322.820	3.968.460	3
5.2. Meso peradi	5.000.000	211	191	140	5.295.258	4.236.206	1
UKUPNO	171.000.000	19.213	18.409	11.619	6.974.957	139.798.023	

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

3.5.14. Program potpore peradarskom sektoru zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. prosinca 2021. godine donijela *Program potpore peradarskom sektoru zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19*. Potpore iz ovoga programa bile su usmjerene korisnicima koji posluju u odobrenim objektima za klanje peradi te proizvođačima konzumnih jaja, suočenima s poteškoćama u poslovanju uslijed usporavanja ili potpune obustave gospodarskih aktivnosti uzrokovanih pandemijom COVID-19.

Mjere u provedbi Programa bile su:

- Mjera: 1. Potpora za gubitke zbog prisilnog smrzavanja mesa peradi i pada prodaje svježeg mesa peradi
- Mjera 2. Potpora za gubitke zbog poteškoća u plasmanu jaja A klase

Za provedbu programa u Državnom proračunu Republike Hrvatske osigurana su sredstva u iznosu od 20 milijuna kuna, od čega 14 milijuna za Mjeru 1, a 6 milijuna za Mjeru 2. Ukupan iznos potpore korisnicima je isplaćen u 2022. godini.

3.5.15. Program potpore malim mljekarama za sufinanciranje troškova sabiranja mlijeka proizvedenog u Republici Hrvatskoj

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 10. prosinca 2021. godine donijela *Program potpore malim mljekarama za sufinanciranje troškova sabiranja mlijeka proizvedenog u Republici Hrvatskoj*. Ovim Programom je osigurana pomoć malim mljekarama nadoknadom dijela troškova sabiranja mlijeka s ciljem očuvanja proizvodnje kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka, osobito na malim gospodarstvima.

Cilj Programa je bio pružanje financijske pomoći objektima za preradu mlijeka suočenima s problemima u poslovanju uzrokovanim mjerama za suzbijanje pandemije COVID-19 te značajnim povećanjem troškova sabiranja i transporta sirovog mlijeka od isporučitelja do objekata za preradu.

Potporu je ostvarila 21 mala mljekara, a ukupno je isplaćeno 3.914.584,92 kuna.

3.5.16. Državne potpore

Ministarstvo poljoprivrede nadležno je tijelo za državne potpore u području poljoprivrede, na temelju članka 37. Zakona o poljoprivredi.

Državna potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju dodjeljuje se u skladu s pravilima Europske unije o pružanju državne potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju:

- Uredbom Komisije (EU) br. 1408/2013
- Smjernicama Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te ruralnim područjima za razdoblje 2014. - 2020. i
- Uredbom Komisije (EU) br. 702/2014.

Državne potpore u sektoru poljoprivrede, uz primarnu poljoprivrednu proizvodnju, uključuju i preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda. Međutim, državne potpore za preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda, osim navedenom legislativom, regulirane su i općim pravilima o državnim potporama koje su u nadležnosti Ministarstva financija.

U 2021. godini potpore su dodjeljivane temeljem 160 programa potpora male vrijednosti i 20 programa državne potpore čiji davatelji su Ministarstvo poljoprivrede, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ministarstvo branitelja, HBOR, HAMAG-BICRO.

U 2021. godini po svim programima (potpore male vrijednosti i državne potpore) za sektor poljoprivrede ukupno je dodijeljeno 284 milijun kuna.

Na razini lokalne i regionalne samouprave županije su u 2021. godini dodijelile državne potpore u iznosu 40.527.005,40 kuna, općine su dodijelile državne potpore u iznosu od 8.949.740,06 kuna, dok su gradovi dodijelili državne potpore u iznosu od 17.486.240,13 kuna.

Dio državnih potpora u poljoprivredi dodijeljen je i putem Ministarstva hrvatskih branitelja, u ukupnom iznosu od 2.074.904,64 kuna.

DODACI

STATISTIČKI PODACI

Tablica 57. Usporedba bruto domaćeg proizvoda Hrvatske i država članica Europske unije te udio u BDP-u Europske unije

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Bruto domaći proizvod, mil. EUR						
Europska unija	14.982.733	15.434.530	15.954.170	16.545.098	13.460.834	14.522.342
Hrvatska	47.339	49.986	52.747	55.644	50.425	58.254
Udio u bruto domaćem proizvodu Europske unije, %:						
Njemačka	20,9	21,2	21,1	21,0	25,3	24,8
Francuska	14,9	14,9	14,8	14,7	17,2	17,2
Italija	11,3	11,3	11,1	10,9	12,3	12,3
Španjolska	7,4	7,5	7,5	7,5	8,3	8,3
Nizozemska	4,7	4,8	4,9	4,9	5,9	5,9
Poljska	2,8	3,0	3,1	3,2	3,9	4,0
Švedska	3,1	3,1	3,0	2,9	3,6	3,7
Belgija	2,9	2,9	2,9	2,9	3,4	3,5
Irska	1,8	1,9	2,0	2,2	2,8	2,9
Austrija	2,4	2,4	2,4	2,4	2,8	2,8
Danska	1,9	1,9	1,9	1,9	2,3	2,3
Finska	1,5	1,5	1,5	1,4	1,8	1,7
Rumunjska	1,1	1,2	1,3	1,3	1,6	1,7
Češka	1,2	1,3	1,3	1,4	1,6	1,6
Portugal	1,2	1,3	1,3	1,3	1,5	1,5
Grčka	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3
Mađarska	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1
Slovačka	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7
Luksemburg	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Bugarska	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
Hrvatska	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Litva	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Slovenija	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Latvija	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Estonija	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Cipar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Malta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

(izvor: EUROSTAT; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 58. Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo						
Ukupno	50.803	50.227	50.680	52.544	53.756	54.554
Pravne osobe	22.222	21.989	22.435	24.351	25.446	25.888
Obrtnici i slobodne profesije	8.690	8.660	8.769	8.906	9.124	9.859
Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	19.891	19.578	19.476	19.287	19.186	18.807
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima						
Ukupno	37.232	36.661	36.651	37.774	38.932	39.522
Pravne osobe	12.107	11.799	11.676	12.814	13.826	14.133
Obrtnici i slobodne profesije	5.234	5.284	5.499	5.673	5.920	6.582
Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	19.891	19.578	19.476	19.287	19.186	18.807
Šumarstvo i sječa drva						
Ukupno	8.933	8.907	9.376	9.852	9.915	9.966
Pravne osobe	7.981	7.983	8.401	8.844	8.895	8.913
Obrtnici i slobodne profesije	952	924	975	1.088	1.020	1.053
Ribarstvo						
Ukupno	4.638	4.659	4.653	4.918	4.909	5.065
Pravne osobe	2.134	2.207	2.358	2.693	2.725	2.841
Obrtnici i slobodne profesije	2.504	2.452	2.295	2.225	2.184	2.224
Proizvodnja hrane i pića						
Ukupno	55.030	53.088	52.217	55.291	54.608	54.393
Pravne osobe	46.019	44.391	43.787	47.350	47.329	47.047
Obrtnici i slobodne profesije	9.011	8.697	8.430	7.941	7.279	7.346
Proizvodnja duhanskih proizvoda						
Ukupno	800	867	1.021	1.108	1.013	997
Pravne osobe	800	867	1.021	1.108	1.013	997
Obrtnici i slobodne profesije						

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 59. Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2021. godina

(tis. tona)	Žitarice ukupno	Pšenica	Raž	Ječam	Kukuruz	Krumpir	Šećerna repa	Soja	Uljana repica
Hrvatska	3.661,4	988,1	2,1	309,8	2.231,0	129,7	730,3	228,1	73,4
Udio RH u EU, % *		0,7		0,4	3,2	0,3	0,7	9,2	0,4
Europska unija*	:	136.797,3	:	76.128,0	69.006,9	50.073,7	111.257,3	2.490,9	16.797,8
Austrija	5.318,1	1.547,6	152,4	742,5	2.434,9	769,7	3.017,5	237,8	86,9
Belgija	2.476,0	1.627,8	3,6	295,1	441,1	3.857,5	4.552,2	0,0	27,7
Bugarska	11.639,9	7.326,4	16,9	704,9	3.427,3	195,6	0,0	2,8	375,8
Cipar	46,8	24,3	0,0	22,5	0,0	80,1	0,0	0,0	0,0
Češka	8.227,1	4.960,9	126,6	1.749,1	988,0	671,9	4.145,1	51,5	1.024,9
Danska	8.657,8	4.049,9	679,1	3.468,4	41,9	2.374,6	2.573,1	0,0	650,9
Estonija	1.285,8	736,3	43,0	396,4	0,0	66,3	0,0	0,0	216,1
Finska	2.636,5	687,2	67,7	1.044,3	0,0	558,8	403,0	0,0	41,7
Francuska	65.236,5	36.366,6	181,1	11.263,6	13.999,8	8.787,2	34.445,7	439,4	3.286,3
Grčka	2.655,5	853,1	16,7	333,9	1.117,9	411,6	65,8	1,7	13,1
Irska	2.327,7	616,7	0,0	1.482,9	0,0	330,7	0,0	0,0	50,7
Italija	:	7.294,6	11,2	1.092,0	6.080,0	1.362,1	:	923,5	55,2
Letonija	2.994,6	2.407,7	138,4	215,8	0,0	115,1	0,0	0,0	427,9
Litva	5.340,8	4.248,9	63,5	500,4	104,7	200,2	856,5	2,2	909,4
Luksemburg	147,2	76,1	7,0	29,0	0,5	16,2	0,0	0,0	4,4
Mađarska	13.824,9	5.316,1	81,8	1.699,0	6.264,7	228,4	645,5	162,1	721,6
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0
Nizozemska	1.336,9	:	:	196,7	171,4	6.677,6	6.541,5	0,0	4,4
Njemačka	42.397,6	21.459,2	:	10.411,1	4.462,4	11.312,1	31.945,4	106,6	3.504,6
Poljska	33.996,3	11.893,6	2.472,9	2.961,7	7.321,9	7.081,5	15.273,9	21,0	3.050,9
Portugal	1.117,4	83,1	16,0	58,9	716,2	409,6	0,0	0,0	0,0
Rumunjska	29.679,0	11.386,4	34,2	2.435,4	15.186,1	1.377,0	770,0	367,5	1.353,0
Slovačka	4.325,7	2.010,2	38,2	596,1	1.579,6	151,1	1.364,4	165,2	424,7
Slovenija	703,2	154,5	2,5	119,1	391,5	64,0	8,5	4,8	6,9
Španjolska	25.487,6	8.645,8	313,8	9.385,1	4.263,7	2.141,4	2.584,7	4,9	217,7
Švedska	4.975,7	3.024,6	143,4	1.060,6	13,3	826,4	2.064,9	0,0	343,2

* izvedeni podatak

: podaci nisu dostupni

(izvor: EUROSTAT, na dan 08.06.2022.; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 60. Broj stoke u Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, 2021. godina

(tis. grla)	Goveda	Svinje	Ovce	Koze
Hrvatska	428	972	654	86
Udio RH u EU, % *	0,57	0,69	1,13	0,79
Europska unija*	75.212	140.684	57.651	10.853
Austrija	1.870	2.786	402	101
Belgija	2.310	6.042	:	:
Bugarska	611	695	1.200	215
Cipar	85	361	:	:
Češka	1.359	1.493	:	:
Danska	1.480	13.152	:	:
Estonija	251	308	:	:
Finska	830	1.094	:	:
Francuska	17.330	12.941	6.995	1.388
Grčka	564	733	7.253	2.844
Irska	6.649	1.713	3.991	:
Italija	6.280	8.408	6.728	1.061
Letonija	394	327	90	11
Litva	629	574	137	15
Luksemburg	187	78	:	:
Mađarska	902	2.726	887	46
Malta	14	40	13	6
Nizozemska	3.705	10.872	729	575
Njemačka	11.040	23.762	1.508	164
Poljska	6.379	10.242	:	:
Portugal	1.641	2.221	2.238	351
Rumunjska	1.819	3.620	10.050	1.486
Slovačka	434	453	:	:
Slovenija	483	216	:	:
Španjolska	6.576	34.454	15.081	2.590
Švedska	1.390	1.373	349	:

* izvedeni podatak

: podaci nisu dostupni

(izvor: EUROSTAT, na dan 01.06.2022. i DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 61. Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31.prosinca 2021.

Županija	Razredi (ha)								Ukupno
	bez zemlje	do 0,99	1 do 2,99	3 do 9,99	10 do 19,99	20 do 49,99	50 do 99,99	više od 100	
Bjelovarsko-bilogorska									
Površina (ha)		578	5.551	24.048	15.078	19.089	12.044	15.026	91.414
Broj poljoprivrednika	506	1.474	2.834	4.354	1.093	625	175	77	10.632
Brodsko-posavska									
Površina (ha)		477	4.296	12.753	5.813	10.965	11.374	19.561	65.240
Broj poljoprivrednika	298	1.367	2.227	2.440	419	346	161	101	7.061
Dubrovačko-neretvanska									
Površina (ha)		1.677	4.943	1.282	297	437	239	830	9.705
Broj poljoprivrednika	513	4.280	3.088	294	22	15	3	4	7.706
Grad Zagreb									
Površina (ha)		762	3.189	5.711	1.857	2.163	1.638	4.862	20.182
Broj poljoprivrednika	1.299	2.063	1.759	1.136	140	72	24	24	5.218
Istarska									
Površina (ha)		874	4.068	7.701	3.481	3.663	1.707	3.554	25.048
Broj poljoprivrednika	486	1.969	2.236	1.506	256	120	24	14	6.125
Karlovačka									
Površina (ha)		443	4.937	12.074	5.401	4.827	2.099	2.473	32.254
Broj poljoprivrednika	427	1.028	2.574	2.272	387	163	32	10	6.466
Koprivničko-križevačka									
Površina (ha)		541	4.889	22.097	11.281	14.010	8.200	11.736	72.754
Broj poljoprivrednika	298	1.475	2.452	4.011	825	458	123	55	9.399
Krapinsko-zagorska									
Površina (ha)		677	10.266	6.834	1.313	1.582	441	819	21.932
Broj poljoprivrednika	178	1.461	5.729	1.514	98	53	6	5	8.866
Ličko-senjska									
Površina (ha)		235	3.059	11.096	5.531	7.157	5.486	19.422	51.986
Broj poljoprivrednika	280	498	1.558	2.061	407	234	80	81	4.919
Međimurska									
Površina (ha)		425	3.152	6.390	3.607	5.925	4.913	5.660	30.072
Broj poljoprivrednika	183	1.055	1.718	1.247	252	187	72	30	4.561
Osječko-baranjska									
Površina (ha)		953	4.728	17.754	13.584	27.137	34.016	114.047	212.219
Broj poljoprivrednika	1.028	3.372	2.535	3.129	981	835	489	334	11.675
Požeško-slavonska									
Površina (ha)		315	3.104	9.488	4.553	8.130	4.843	13.765	44.197
Broj poljoprivrednika	155	836	1.649	1.773	328	267	69	43	4.965
Primorsko-goranska									
Površina (ha)		605	1.410	2.096	1.705	3.267	2.262	4.736	16.082
Broj poljoprivrednika	879	1.748	827	397	121	105	34	19	3.251
Sisačko-moslavačka									
Površina (ha)		599	5.406	16.149	8.696	11.598	10.311	14.685	67.444
Broj poljoprivrednika	843	1.495	2.786	3.051	628	382	146	79	8.567
Splitsko-dalmatinska									
Površina (ha)		2.677	5.698	3.411	1.369	1.956	1.883	5.756	22.749
Broj poljoprivrednika	1.945	6.973	3.483	727	99	62	29	22	11.395
Šibensko-kninska									
Površina (ha)		782	3.402	3.042	1.760	3.450	4.403	8.706	25.543
Broj poljoprivrednika	478	1.846	2.120	603	124	116	64	40	4.913

Županija	Razredi (ha)								Ukupno
	bez zemlje	do 0,99	1 do 2,99	3 do 9,99	10 do 19,99	20 do 49,99	50 do 99,99	više od 100	
Varaždinska									
Površina (ha)		737	6.866	9.415	3.456	4.903	2.106	3.233	30.715
Broj poljoprivrednika	269	1.824	3.702	1.910	252	162	32	17	7.899
Virovitičko-podravska									
Površina (ha)		383	3.007	11.133	8.386	17.145	16.056	27.690	83.800
Broj poljoprivrednika	308	1.095	1.588	2.025	603	546	232	109	6.198
Vukovarsko-srijemska									
Površina (ha)		360	2.593	13.340	11.778	27.509	26.997	48.100	130.677
Broj poljoprivrednika	615	1.101	1.367	2.293	845	858	384	176	7.024
Zadarska									
Površina (ha)		1.139	5.343	7.357	4.094	6.058	5.429	12.417	41.837
Broj poljoprivrednika	406	2.708	3.131	1.444	294	200	74	51	7.902
Zagrebačka									
Površina (ha)		1.267	9.143	22.978	8.795	8.196	6.253	8.871	65.505
Broj poljoprivrednika	937	3.079	4.793	4.420	660	269	92	41	13.354
UKUPNO									
Površina (ha)		16.507	99.048	226.151	121.834	189.167	162.699	345.948	1.161.354
Broj poljoprivrednika	12.340*	42.747	54.156	42.607	8.834	6.075	2.345	1.332	158.096

* broj uključuje i 9 EU poljoprivrednika

(izvor: APPRRR - ARKOD na dan 31.12.2021.; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 62. Korišteni resursi prema FADN istraživanju u Hrvatskoj

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Populacija, broj	72.180	72.238	72.366	72.456	72.411
Standardna ekonomska veličina, tisuću EUR	22,9	22,4	23,3	23,2	22,7
Korišteno poljoprivredno zemljište, ha	15,2	14,8	14,9	14,9	14,7
Stočne jedinice	8,4	8,4	8,3	8,2	7,9
Intenzivnost, stočne jedinice po gospodarstvu	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
Prinos pšenice, 100 kg/ha	55,55	56,95	56,66	57,99	62,19
Prinos kukuruza, 100 kg/ha	84,78	73,37	91,85	88,48	93,76
Proizvodnja mlijeka po kravi	4.094	4.397	4.544	4.854	4.759

(izvor: FADN EU; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 63. Standardni rezultati FADN istraživanja u Hrvatskoj, EUR

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Vrijednost poljoprivredne proizvodnje	23.808	24.168	25.816	25.467	28.959
Vrijednost međufazne potrošnje	14.791	14.581	15.614	15.499	16.215
<i>udio međufazne potrošnje u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, %</i>	<i>62,13</i>	<i>60,33</i>	<i>60,48</i>	<i>60,86</i>	<i>55,99</i>
Bilanca tekućih potpora i poreza	4.956	6.128	5.659	6.513	10.529
Bruto dohodak	13.973	15.715	15.861	16.481	23.274
Amortizacija	3.941	4.106	3.889	3.962	4.094
Neto dodana vrijednost	10.031	11.609	11.971	12.518	19.180
Vanjski faktori	2.123	2.304	2.375	2.156	2.360
Bilanca investicijskih potpora i poreza na investicije	376	0	0	0	0
Neto dohodak	8.284	9.305	9.597	10.362	16.820
Neto dodana vrijednost po gospodarstvu po godišnjoj jedinici rada	6.222	7.086	7.556	8.090	12.021
Neto dohodak gospodarstva po neplaćenju radnoj snazi	5.377	5.993	6.458	6.781	10.885
Godišnja jedinica rada, tisuću jedinica	1,61	1,64	1,58	1,55	1,60

(izvor: FADN EU; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 64. Samodostatnost Hrvatske u proizvodnji odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (%)

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Žitarice, ukupno*	129,32	117,82	136,75	146,26	174,17
Pšenica, obična	152,71	119,75	161,40	154,25	180,02
Pšenica, durum	7,30	7,71	3,18	2,44	70,61
Pšenica ukupno	145,20	111,97	143,18	135,29	178,98
Kukuruz	128,22	121,69	140,08	156,04	180,31
Ječam	113,52	119,81	113,26	136,26	162,95
Raž i suražica	61,20	42,58	66,94	73,29	73,60
Zob	102,42	112,99	108,91	102,90	104,45
Ostala žita	126,97	22,16	51,40	106,49	89,28
Tritikale	100,41	108,19	103,04	102,71	105,83
Uljarice, ukupno	222,50	276,45	308,05	298,69	287,24
Soja	304,26	596,97	570,80	295,99	567,79
Suncokret	166,70	143,15	170,51	283,81	211,85
Uljana repica	186,80	292,50	294,26	382,74	180,40
Ostale uljarice	78,77	65,37	68,71	65,98	78,67
Ulje, ukupno	67,11	61,69	71,65	52,84	63,18
Sojino ulje	91,33	18,15	37,41	98,68	67,32
Suncokretovo ulje	48,56	59,32	53,29	32,33	44,10
Ulje uljane repice	290,43	481,80	555,10	455,04	173,47
Maslinovo ulje	54,27	49,66	52,97	45,76	43,20
Ostala ulja	10,11	8,28	11,95	12,18	18,03
Stolne masline	93,30	98,13	85,47	92,99	99,87
Voće, ukupno	49,89	40,20	48,15	47,57	44,66
Šljiva	73,53	77,45	68,05	66,15	67,92
Trešnja i višnja	152,96	233,81	128,43	159,56	150,88
Jabuka	77,98	91,98	92,03	130,55	79,51
Kruška	40,16	33,97	35,64	26,56	45,05
Breskva i nektarina	33,66	34,67	22,47	22,17	29,15
Orašasto voće	27,81	29,75	32,44	28,42	42,52
Stolno grožđe	22,86	23,65	25,66	18,40	19,70
Jagode	58,01	59,22	57,76	51,48	53,21
Naranče	0,70	0,25	0,70	1,19	0,89
Limuni	5,16	0,40	2,17	2,33	2,65
Mandarine	464,67	95,74	102,60	99,61	92,91
Citrusi ukupno	57,39	17,47	36,37	43,90	35,44
Ostalo voće				10,37	21,84
Povrće, ukupno	64,96	61,85	59,95	56,87	63,11
Rajčica, ukupno	40,94	48,98	35,36	28,92	45,44
Rajčica svježa	81,73	84,80	71,00	61,61	84,09
Rajčica prerađena	21,40	23,94	18,71	13,60	14,21
Cvjetača i brokula	47,81	30,24	37,54	31,65	42,75
Mahunarke svjež	88,14	50,80	52,72	63,12	68,12
Mahunarke suhe	58,50	54,73	49,34	55,49	36,25
Krumpir	70,56	69,03	66,99	67,92	71,92
Luk i češnjak	52,29	42,72	47,22	48,10	61,00

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Kupus	99,19	85,96	90,12	88,03	95,57
Krastavci	66,63	78,37	71,04	46,04	74,30
Lubenice i dinje	62,83	63,42	77,15	64,27	68,40
Paprika	61,29	60,63	59,97	40,76	46,69
Mrkva	54,02	42,73	37,50	40,00	34,77
Salata	48,42	48,62	50,56	49,14	58,46
Poriluk	68,01	31,95	41,27	26,67	39,22
Ostalo povrće	71,66	71,66	60,54	63,76	73,77
Meso, ukupno	70,88	67,74	70,64	69,65	70,66
Peradsko	101,18	94,68	79,82	81,38	91,78
Goveđe	72,36	57,78	70,69	63,47	70,48
Svinjsko	54,73	57,47	63,82	62,99	59,21
Ovčje i kozje	72,18	69,57	65,59	65,79	74,90
Iznutrice	121,14	92,01	97,17	127,72	129,50
Ostalo meso	84,61	82,09	104,77	99,33	92,99
Jaja	87,02	86,24	83,61	86,78	92,57
Mliječni proizvodi	68,82	72,40	70,02	71,94	73,08
Vrhnje	97,34	100,02	98,74	111,13	85,41
Koncentrirano mlijeko	1,43	1,54	0,54	0,91	0,00
Maslac i mliječni namazi	92,98	59,44	100,96	102,01	71,30
Sir i prerađeni sir	70,62	69,39	64,05	57,88	65,46
Mlijeko u prahu	15,38	17,86	16,09	11,62	15,97
Šećerna repa	82,75	87,42	83,76	83,31	88,35
Šećer	204,71	236,89	80,05	69,92	94,67
Med	90,06	89,15	84,17	82,94	80,05
Vino **	82,19	75,79	73,70	89,70	84,92

* Bilanca za vino odnosi se na razdoblje od 1. kolovoza godine n-1 do 31. srpnja godine n.

**Od 2019. se primjenjuje nova metodologija kod izračuna žitarica sukladno metodološkim promjenama Eurostata, te su podaci za žitarice za 2019. promijenjeni

(izvor: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 65. Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina u Hrvatskoj, bez PDV-a

(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Pšenica (min. 74 -hL)	0,98	1,09	1,16	1,22	1,19	1,57
Kukuruz (max. 14 % vlage)	1,03	1,08	1,08	1,04	1,11	1,51
Ječam stočni	0,96	0,94	1,11	1,26	1,04	1,45
Zob	1,07	0,95	1,01	1,02	1,05	1,17
Suncokret zrno (min. 40 % ulja)	2,31	2,29	2,18	2,08	2,55	4,08
Uljana repica	2,42	2,45	2,39	2,49	2,66	3,89
Soja	2,47	2,84	2,35	2,37	2,67	4,31
Brašno T-550 oštro	3,83	3,88	3,72	3,42	3,54	3,75
Brašno T-550 glatko	1,95	1,91	2,08	2,19	2,20	2,49
Ulje suncokretovo	5,39	5,15	-	6,70	7,34	9,74
Ulje sojino	-	-	-	6,55	5,70	-
Sojina sačma (44 % sirovih bjelančevina)	2,67	2,84	2,93	2,75	2,92	3,33
Ulje uljane repice	6,20	5,67	-	6,70	2,76	2,91
Pšenično krmno brašno	0,97	0,81	0,94	0,98	0,92	1,34

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 66. Površine, prirodi i proizvodnja povrća

			2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Cvjetača i brokula	Za tržište	Površina, ha	173	137	160	180	207	195
		Prirod po ha, t	13,8	10,9	12,5	9,3	14,1	16,2
		Proizvodnja, t	2.388	1.494	2.003	1.680	2.921	3.154
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	390	242	218	216	391	498	
	Ukupna proizvodnja, t	2.778	1.736	2.221	1.896	3.312	3.652	
Kupus*	Za tržište	Površina, ha	1.235	1.867	1.667	1.463	1.357	1.201
		Prirod po ha, t	27,3	17,0	22,1	21,6	24,9	24
		Proizvodnja, t	33.654	32.481	36.825	31.580	33.767	28.844
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	4.068	2.837	2.746	2.525	3.382	3.765	
	Ukupna proizvodnja, t	37.722	35.318	39.571	34.105	37.149	32.609	
Salata	Za tržište	Površina, ha	283	199	249	243	269	195
		Prirod po ha, t	16,2	19,6	19,6	17,6	23,6	18,4
		Proizvodnja, t	4.573	3.906	4.892	4.271	6.398	3.586
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.029	2.005	2.012	2.366	2.400	2.307	
	Ukupna proizvodnja, t	5.602	5.911	6.904	6.637	8.798	5.893	
Rajčica	Za tržište	Površina, ha	370	451	491	321	404	292
		Prirod po ha, t	66,4	72,0	46,1	68,6	82,6	64,3
		Proizvodnja, t	24.571	32.456	22.642	22.018	33.369	18.785
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	6.136	8.767	8.308	8.296	6.694	7.778	
	Ukupna proizvodnja, t	30.707	41.223	30.950	30.314	40.063	26.563	
Krastavci i kornišoni	Za tržište	Površina, ha	160	108	90	94	97	98
		Prirod po ha, t	41,2	78,1	49,1	31,9	72,4	87,2
		Proizvodnja, t	6.593	8.440	4.420	3.003	7.021	8.549
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.254	2.182	2.022	1.932	1.960	1.913	
	Ukupna proizvodnja, t	7.847	10.622	6.442	4.935	8.981	10.462	
Dinje i lubenice	Za tržište	Površina, ha	849	830	1.189	841	672	852
		Prirod po ha, t	26,8	27,9	27	29,8	24,2	21,9
		Proizvodnja, t	22.714	23.143	31.999	25.024	18.271	23.328
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	172	256	325	444	419	181	
	Ukupna proizvodnja, t	22.886	23.399	32.324	25.468	18.690	23.509	
Paprika	Za tržište	Površina, ha	1.351	1.023	1.024	559	684	803
		Prirod po ha, t	13,2	15,2	14,0	16,1	19,5	16,9
		Proizvodnja, t	17.785	15.547	14.338	8.985	13.371	13.559
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.472	3.756	3.768	4.239	3.044	3.503	
	Ukupna proizvodnja, t	19.257	19.303	18.106	13.224	16.415	17.062	
Mrkva	Za tržište	Površina, ha	696	600	300	348	261	306
		Prirod po ha, t	24,7	20,5	33,5	34,2	38,7	20,9
		Proizvodnja, t	17.207	12.270	10.060	11.905	10.110	6.403
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.018	1.406	1.534	1.464	1.279	1.495	
	Ukupna proizvodnja, t	18.225	13.676	11.594	13.369	11.389	7.898	
Luk i češnjak	Za tržište	Površina, ha	1.151	1.035	1.205	1.201	873	914
		Prirod po ha, t	22,9	15,7	18,9	17,6	21,0	20,8
		Proizvodnja, t	26.390	16.220	22.831	21.149	18.323	19.044
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.911	4.550	4.276	4.782	4.933	4.095	
	Ukupna proizvodnja, t	28.301	20.770	27.107	25.931	23.256	23.139	
Cikla	Za tržište	Površina, ha	143	142	175	163	157	126
		Prirod po ha, t	20,7	13,2	11,5	20,2	25,5	25,2
		Proizvodnja, t	2.964	1.868	2.019	3.291	4.009	3.173
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.090	1.260	1.350	1.232	1.044	1.081	
	Ukupna proizvodnja, t	4.054	3.128	3.369	4.523	5.053	4.254	

			2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Grašak	Za tržište	Površina, ha	459	598	533	585	538	563
		Prirod po ha, t	6,2	6,3	5,2	8,1	11,3	8,2
		Proizvodnja, t	2.833	3.753	2.754	4.760	6.099	4.600
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	669	589	542	637	596	535	
	Ukupna proizvodnja, t	3.502	4.342	3.296	5.397	6.695	5.135	
Grah	Za tržište	Površina, ha	616	362	446	423	579	474
		Prirod po ha, t	3,3	2,7	4,8	6,4	8,1	6,1
		Proizvodnja, t	2.037	960	2.143	2.718	4.663	2.902
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	894	1.575	1.725	1.859	1.765	1.383	
	Ukupna proizvodnja, t	2.931	2.535	3.868	4.577	6.428	4.285	
Poriluk	Za tržište	Površina, ha	99	99	84	86	99	97
		Prirod po ha, t	11,6	10,0	15,6	13,7	23,6	17,5
		Proizvodnja, t	1.153	993	1.309	1.181	2.341	1.697
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	73	128	100	162	343	175	
	Ukupna proizvodnja, t	1.226	1.121	1.409	1.343	2.684	1.872	
Ostalo lisnato povrće**	Za tržište	Površina, ha	284	312	401	429	540	520
		Prirod po ha, t	14,0	14,8	8,9	9,3	18,2	12,3
		Proizvodnja, t	3.966	4.627	3.564	3.982	9.811	6.419
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	620	1.049	1.111	1.106	1.898	1.107	
	Ukupna proizvodnja, t	4.586	5.676	4.675	5.088	11.709	7.526	
Ostalo plodovito povrće***	Za tržište	Površina, ha	1.365	1.456	1.336	1.388	1.337	1.327
		Prirod po ha, t	12,7	11,9	14,1	12,6	17,0	13,5
		Proizvodnja, t	17.374	17.301	18.811	17.507	22.679	17.938
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	178	161	139	2.393	2.693	2.357	
	Ukupna proizvodnja, t	17.552	17.462	18.950	19.900	25.372	20.295	
Ostalo korjenasto povrće****	Za tržište	Površina, ha	127	74	274	180	162	289
		Prirod po ha, t	11,5	12,7	8,6	9,0	14,0	14,2
		Proizvodnja, t	1.460	937	2.347	1.619	2.267	4.107
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	147	223	286	240	265	155	
	Ukupna proizvodnja, t	1.607	1.160	2.633	1.859	2.532	4.262	
Ostale kupusnjače*****	Za tržište	Površina, ha	257	127	149	205	208	146
		Prirod po ha, t	14,2	18,8	13,0	13,2	22,9	17,4
		Proizvodnja, t	3.661	2.391	1.941	2.700	4.766	2.536
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	225	504	552	536	1.021	874	
	Ukupna proizvodnja, t	3.886	2.895	2.493	3.236	5.787	3.410	
Ostalo povrće*****	Za tržište	Površina, ha	808	896	874	-	-	-
		Prirod po ha, t	10,8	8,9	13	-	-	-
		Proizvodnja, t	8.733	8.018	11.351	-	-	-
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	2.991	74	51	-	-	-	
	Ukupna proizvodnja, t	11.724	8.092	11.402	-	-	-	

* do 2018. odnosi se na bijeli kupus, od 2018. obuhvaća bijeli i crveni kupus

** obuhvaća blitvu, špinat, celer, radič, cikoriju, artičoku, peršin listaš, šparoge i dr.

*** obuhvaća patlidžan, bundevu šećerku, patišon, tikvice, tikve i dr.

**** obuhvaća hren, rotkvice, pastirnjak, postrna repa, koraba, peršin korjenaš, celer korjenaš i dr.

***** obuhvaća korabicu, kelj pupčar i dr.

***** obuhvaća kukuruz šećerac, krumpir u povrtnjaku i dr.

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 67. Veleprodajne cijene povrća

(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Rajčica	8,61	8,99	9,07	9,34	9,27	9,61
Paprika rog	11,80	12,60	12,03	11,94	12,49	14,24
Paprika babura	11,84	12,25	11,61	11,69	11,69	12,21
Patlidžan	9,01	9,03	8,74	9,05	9,90	11,03
Krastavci salatni	7,03	8,04	8,55	7,99	8,28	8,84
Luk (crveni)	3,72	3,38	3,82	5,11	4,33	4,01
Kupus zeleni	2,87	3,01	3,51	4,20	3,37	4,19
Kelj	4,83	5,18	5,22	5,53	5,50	5,84
Mrkva	4,88	4,62	5,55	5,68	5,65	5,49
Zelena salata kristalka	6,94	9,91	8,64	9,78	9,61	9,86
Zelena salata puterica	8,15	10,72	9,60	10,00	10,82	10,78
Cvjetača	7,37	7,70	8,55	8,27	9,75	9,62
Grah šareni	15,33	17,13	17,90	18,09	17,36	16,79
Krumpir	2,56	2,31	2,60	3,12	2,94	2,91
Mladi krumpir	5,41	5,28	5,39	6,05	5,25	5,16
Šampinjoni	20,30	20,19	20,58	20,74	20,01	19,70
Blitva	7,97	9,08	9,10	9,13	9,79	10,29
Špinat	10,57	11,43	11,53	12,21	13,91	14,00

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 68. Površine, prirodi i proizvodnja voća

			2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Jabuke	Intenzivni nasad	Površina, ha	5.890	4.838	4.728	4.946	4.361	4.391
		Prirod po ha, t	7,5	11,5	19,1	13,8	14,6	13,6
		Proizvodnja, t	44.176	55.790	90.254	68.352	63.614	59.687
	Ekstenzivna proizvodnja, t	605	780	3.213	815	3.509	1.636	
	Ukupna proizvodnja, t	44.781	56.570	93.467	69.167	67.123	61.323	
Kruške	Intenzivni nasad	Površina, ha	933	714	797	858	730	754
		Prirod po ha, t	4,1	3,3	3,8	2,7	5,4	4,4
		Proizvodnja, t	3.812	2.381	3.062	2.310	3.956	3.336
	Ekstenzivna proizvodnja, t	150	415	609	271	1.228	522	
	Ukupna proizvodnja, t	3.962	2.796	3.671	2.581	5.184	3.858	
Breskve i nektarine	Intenzivni nasad	Površina, ha	1.003	959	864	884	784	802
		Prirod po ha, t	4,6	7,6	3,9	4,8	5,4	3,5
		Proizvodnja, t	4.619	7.265	3.345	4.210	4.212	2.826
	Ekstenzivna proizvodnja, t	182	122	200	162	319	361	
	Ukupna proizvodnja, t	4.801	7.387	3.545	4.372	4.531	3.187	
Marelice	Intenzivni nasad	Površina, ha	278	279	267	264	292	306
		Prirod po ha, t	1,8	2,5	0,4	2,7	2,7	0,4
		Proizvodnja, t	510	686	109	706	802	122
	Ekstenzivna proizvodnja, t	93	40	23	65	105	10	
	Ukupna proizvodnja, t	603	726	132	771	907	132	
Višnje	Intenzivni nasad	Površina, ha	2.461	2.578	2.220	2.171	2.175	2.200
		Prirod po ha, t	3,0	3,4	3,7	2,7	2,9	2,5
		Proizvodnja, t	7.467	8.716	8.213	5.769	6.215	5.590
	Ekstenzivna proizvodnja, t	360	54	88	103	288	28	
	Ukupna proizvodnja, t	7.827	8.770	8.301	5.872	6.503	5.618	
Trešnje	Intenzivni nasad	Površina, ha	972	948	724	681	940	995
		Prirod po ha, t	0,9	1,4	1,7	1,6	1,2	0,6
		Proizvodnja, t	872	1.366	1.196	1.091	1.088	574
	Ekstenzivna proizvodnja, t	610	70	164	163	405	41	
	Ukupna proizvodnja, t	1.482	1.436	1.360	1.254	1.493	615	
Šljive	Intenzivni nasad	Površina, ha	4.830	4.364	4.283	4.459	3.392	3.494
		Prirod po ha, t	1,8	1,8	2,9	2,0	3,4	1,5
		Proizvodnja, t	8.841	7.835	12.537	9.056	11.446	5.201
	Ekstenzivna proizvodnja, t	579	374	1.950	404	1.930	877	
	Ukupna proizvodnja, t	9.420	8.209	14.487	9.460	13.376	6.078	
Orasi	Intenzivni nasad	Površina, ha	5.400	5.554	6.697	7.210	8.112	8.424
		Prirod po ha, t	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
		Proizvodnja, t	241	294	401	196	382	172
	Ekstenzivna proizvodnja, t	38	190	221	64	149	165	
	Ukupna proizvodnja, t	279	484	622	260	531	337	
Lješnjaci	Intenzivni nasad	Površina, ha	3.304	3.840	4.810	5.530	6.543	6.708
		Prirod po ha, t	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3
		Proizvodnja, t	1.254	1.525	1.738	1.959	3.038	1.883
	Ekstenzivna proizvodnja, t	5	9	15	8	57	62	
	Ukupna proizvodnja, t	1.259	1.534	1.753	1.967	3.095	1.945	
Bademi	Intenzivni nasad	Površina, ha	460	459	416	622	812	808
		Prirod po ha, t	0,4	0,1	0,1	0,4	1,0	0,1
		Proizvodnja, t	155	37	58	248	776	71
	Ekstenzivna proizvodnja, t			30	50	53	46	
	Ukupna proizvodnja, t			88	298	829	117	

			2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Smokve	Intenzivni nasad	Površina, ha	350	273	274	424	566	570
		Prirod po ha, t	1,7	2,5	2,9	1,9	1,4	1,3
		Proizvodnja, t	611	692	802	813	794	769
	Ekstenzivna proizvodnja, t	554	231	417	462	422	210	
	Ukupna proizvodnja, t	1.165	923	1.219	1.275	1.216	979	
Jagode	Intenzivni nasad	Površina, ha	367	371	254	254	304	266
		Prirod po ha, t	9,0	8,6	10,5	11,9	8,6	7,3
		Proizvodnja, t	3.316	3.194	2.665	3.025	2.626	1.955
	Ekstenzivna proizvodnja, t	67	15	9	10	32	44	
	Ukupna proizvodnja, t	3.383	3.209	2.674	3.035	2.658	1.999	
Bobičasto voće, osim jagoda	Intenzivni nasad	Površina, ha	1.042	1.171	1.375	1.231	1.614	1.669
		Prirod po ha, t	0,7	1,2	1,5	1,4	3,1	1,1
		Proizvodnja, t	780	1.418	2.050	1.699	5.071	1.831
	Ekstenzivna proizvodnja, t				53	140	55	
	Ukupna proizvodnja, t				1.752	5.211	1.886	
Naranče	Intenzivni nasad	Površina, ha	29	24	31	47	35	35
		Prirod po ha, t	9,8	5,7	11,9	10,9	10,1	15,7
		Proizvodnja, t	284	136	368	513	354	548
	Ekstenzivna proizvodnja, t	183	37	106	80	111	55	
	Ukupna proizvodnja, t	467	173	474	593	465	603	
Mandarine	Intenzivni nasad	Površina, ha	2.100	2.017	1.910	2.111	2.008	2.044
		Prirod po ha, t	24,8	9,4	24,8	24,7	19,6	19,8
		Proizvodnja, t	52.050	18.929	47.440	52.060	39.440	40.468
	Ekstenzivna proizvodnja, t	352	82	236	166	186	112	
	Ukupna proizvodnja, t	52.402	19.011	47.676	52.226	39.626	40.580	
Limuni	Intenzivni nasad	Površina, ha	63	22	33	43	53	56
		Prirod po ha, t	5,3	1,1	6,9	4,9	4,3	3,6
		Proizvodnja, t	334	24	229	211	227	199
	Ekstenzivna proizvodnja, t	237	25	68	114	148	63	
	Ukupna proizvodnja, t	571	49	297	325	375	262	

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 69. Veleprodajne cijene voća

	(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Jabuka idared		4,31	4,93	5,67	4,34	6,69	5,61
Jabuka jonagold		4,79	4,95	5,48	4,64	6,88	6,03
Jabuka zlatni delišes		4,92	5,41	6,01	5,03	6,92	6,47
Kruške		10,02	10,71	10,49	10,47	11,15	11,69
Breskva		7,81	7,42	9,00	8,29	10,65	12,11
Marelica		12,02	8,99	11,86	10,90	13,97	15,35
Trešnja		22,53	15,67	15,79	19,71	21,30	23,56
Lubenica		3,25	3,23	3,65	4,75	3,92	3,77
Mandarina		4,16	5,45	4,60	4,65	5,53	6,19
Naranča		7,79	8,14	8,18	7,86	8,95	8,16
Limun		13,85	11,34	11,53	10,23	11,41	10,40
Jagoda		19,86	20,89	19,20	20,13	24,50	25,94
Šljiva		5,86	5,81	5,41	6,05	6,91	6,92

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 70. Veleprodajne cijene maslinovog ulja

	(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 1l i više		39,76	47,92	46,53	45,91	41,25	43,24
Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,75l		58,96	82,13	64,76	71,75	68,04	77,62
Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,5l		68,99	69,87	60,51	69,60	71,46	73,33
Maslinovo ulje Djevičansko		58,48	61,41	57,69	52,59	54,23	53,85

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 71 . Površine, prirodi i proizvodnja krmnog bilja

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Silažni kukuruz, glavni usjev	Površina, ha	29.913	26.022	23.951	24.603	29.232	24.755
	Prirod po ha, t	42,1	32,4	41,9	39,3	42,6	35,0
	Proizvodnja, t	1.259.560	841.934	1.003.135	967.679	1.244.542	865.740
Silažni kukuruz, naknadni usjev	Površina, ha	1.064	2.266	1.403	805	881	378
	Prirod po ha, t	22,1	7,1	25,4	29,7	18,8	19,7
	Proizvodnja, t	23.508	16.124	35.570	23.895	16.525	7.439
Silažni kukuruz, ukupno	Površina, ha	30.977	28.288	25.354	25.408	30.113	25.133
	Prirod po ha, t	41,4	30,3	41,0	39,0	41,9	34,7
	Proizvodnja, t	1.283.068	858.058	1.038.705	991.574	1.261.067	873.179
Ostala jednogodišnja zelena krma	Površina, ha	9.661	4.433	4.733	3.561	5.765	5.794
	Prirod po ha, t	11,6	14,2	12	13	13	15,7
	Proizvodnja, t	111.886	63.133	56.419	47.687	77.105	91.218
Djetelina	Površina, ha	9.920	5.326	10.223	8.437	9.332	8.425
	Prirod po ha, t	6,8	4,7	6,6	6,0	6,4	5,6
	Proizvodnja, t	67.853	24.861	67.946	50.833	60.049	46.986
Lucerna	Površina, ha	23.559	26.057	24.246	29.006	26.337	28.128
	Prirod po ha, t	8,1	7,2	7,7	6,7	7,6	6,4
	Proizvodnja, t	191.540	187.918	186.490	193.318	201.460	179.680
Ostale mahunarke požnjene u zelenom stanju	Površina, ha	11.051	15.110	10.112	13.952	11.690	11.283
	Prirod po ha, t	6,4	5,1	5,3	6,6	6,0	7,4
	Proizvodnja, t	70.972	76.672	53.923	91.721	70.347	83.764
Privremene trave i ispaša	Površina, ha	18.660	23.980	20.194	22.024	26.213	28.677
	Prirod po ha, t	4,9	4,4	4,2	4,1	3,5	4,7
	Proizvodnja, t	91.810	104.546	85.309	90.147	92.430	134.980
Trajni travnjaci	Površina, ha	600.000	605.253	605.253	604.253	531.788	535.225
	Prirod po ha, t	1,3	1,3	1,4	1,6	1,0	1,3
	Proizvodnja, t	791.800	815.060	841.911	972.296	510.125	669.816
Livade	Površina, ha	117.168	124.726	124.726	124.726	125.187	124.294
	Prirod po ha, t	3,9	3,0	3,9	3,8	2,6	3,5
	Proizvodnja, t	454.740	374.178	486.431	473.959	331.237	430.769
Pašnjaci	Površina, ha	482.832	480.527	480.527	479.527	406.601	410.931
	Prirod po ha, t	0,7	0,9	0,7	1,0	0,4	0,6
	Proizvodnja, t	337.060	440.882	355.480	498.337	178.888	239.047

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 72 . Broj goveda

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Goveda, ukupno		444.613	450.757	414.125	420.239	422.881	427.587
Mlada goveda do 1 godine	Telad za klanje	20.147	20.263	19.412	19.179	18.604	19.737
	Ostala ženska	53.623	57.082	61.890	62.449	60.285	65.248
	Ostala muška	81.211	78.524	73.209	69.956	66.863	71.346
	ukupno	154.981	155.869	154.511	151.584	145.752	156.331
Goveda od 1 do 2 godine, ukupno	Junice ostale	38.847	40.319	42.061	49.824	47.116	47.535
	Junice za klanje	6.855	7.115	7.711	8.688	9.102	8.734
	Muška goveda	43.063	52.489	45.689	48.177	55.082	50.394
	ukupno	88.765	99.923	95.461	106.689	111.300	106.663
Goveda starija od 2 godine	Junice ostale	28.123	28.275	13.907	14.368	14.601	14.689
	Junice za klanje	1.795	1.805	985	1.104	1.128	1.152
	Krave muzne	146.510	139.443	135.851	130.025	109.807	102.333
	Ostale krave	20.320	21.550	9.503	11.867	34.088	39.807
	Ostalo (bikovi, volovi)	4.119	3.893	3.907	4.602	6.205	6.612
	ukupno	200.867	194.966	164.153	161.966	165.829	164.593

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 73 . Otkupne cijene žive stoke, bez PDV-a

	(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Tele simental (80 -160 kg)		24,33	24,80	25,15	25,47	25,75	25,77
Junica simental (za klanje)		11,87	12,67	12,95	12,74	12,23	12,73
Bik simental (>450kg)		13,70	14,26	14,32	14,54	13,85	14,15
Krava simental (za klanje)		7,88	7,81	7,67	7,47	7,70	7,70
Odojak (25 -35 kg)		14,64	17,35	16,40	16,69	19,21	16,96
Svinja (80 -120 kg)		10,31	11,63	11,31	11,14	11,70	11,10
Krmača (za klanje)		8,52	8,80	8,97	8,71	9,29	8,88
Janjad		22,46	22,73	22,34	23,32	22,96	22,09

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 74 . Kretanje broja isporučitelja kravljeg mlijeka i udjela mlijeka EU kvalitete

	Otkupljene količine mlijeka (kg)	Broj isporučitelja	Isporuka po isporučitelju, kg	Udio EU mlijeka (%)
2016.	489.645.699	7.329	66.809	96,0
2017.	476.773.218	6.389	74.624	96,3
2018.	453.458.230	5.661	80.102	96,5
2019.	435.606.090	4.983	87.418	96,9
2020.	434.220.206	4.336	100.143	96,2
2021.	428.665.190	3.768	113.765	96,5

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 75 . Otkupne cijene mlijeka te veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, bez PDV-a

	(kn/kg	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Otkupna cijena sirovog mlijeka realne kvalitete		2,22825	2,35423	2,43509	2,47202	2,51186	2,54307
Veleprodajne cijene mliječnih proizvoda:							
Svježi sir polumasni (10-25 % m.m. u ST); 500 g		17,06	16,64	14,67	14,14	13,99	14,16
sir Edam tipa (45% m.m. u suhoj tvari); 2-5 kg		24,21	27,38	23,59	24,81	25,40	26,02
sir Trapist tipa (45% m.m. u suhoj tvari); 2-5 kg		44,93	45,43	46,02	45,45	46,22	45,38
sir Gouda tipa (45% m.m. u suhoj tvari); 2-5 kg		24,94	28,96	25,35	26,75	26,42	26,90
Maslac (>82% m.m. i <16% vode); 250 g		33,83	43,26	46,26	43,65	38,82	42,16
Maslac I klasa (>82% m.m. i <16% vode); blok 25 kg		29,53	36,27	36,51	36,62	32,11	31,81

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 76. *Proizvodnja mesa*

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Goveda	Ukupno klanje, tona	44.709	42.562	43.708	45.418	43.385	43.147
	Domaća proizvodnja mesa, t	40.482	36.496	42.598	42.811	44.156	45.518
Svinje	Ukupno klanje, tona	98.018	104.505	113.491	120.847	110.392	142.418
	Domaća proizvodnja mesa, t	104.937	118.266	129.697	134.762	125.323	122.543
Ovce i koze	Ukupno klanje, tona	5.523	5.364	5.814	5.867	5.510	6.162
	Domaća proizvodnja mesa, t	5.084	4.835	4.847	4.872	4.927	5.671
Perad	Ukupno klanje, tona	82.536	81.071	78.165	76.609	71.798	86.682
	Domaća proizvodnja mesa, t	83.682	82.959	80.648	79.695	77.827	90.589

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 77. *Klanje stoke i peradi u klaonicama*

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Goveda	broj grla	190.423	182.462	182.555	183.079	169.625	170.812
	težina, t	44.709	42.563	43.709	45.418	43.385	43.147
Svinje	broj grla	1.127.056	1.000.463	1.033.337	1.041.977	1.102.917	1.213.759
	težina, t	75.085	71.275	74.835	78.469	81.351	87.413
Ovce	broj grla	95.240	110.802	117.933	124.921	101.580	112.987
	težina, t	1.109	1.289	1.365	1.436	1.166	1.311
Perad	broj grla	38.206.661	38.448.593	39.190.611	39.679.347	39.956.006	41.612.836
	težina, t	63.944	64.425	66.127	66.921	68.954	71.144

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 78 . Otkupne cijene goveđeg mesa, bez PDV-a

(kn/kg hladnog trupa)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Goveđi trup A mladi bikovi U2	26,06	26,02	26,35	26,22	24,82	27,36
Goveđi trup A mladi bikovi U3	26,18	26,15	26,59	26,30	25,35	27,75
Goveđi trup A mladi bikovi R2	25,90	25,94	26,37	26,28	24,90	27,40
Goveđi trup A mladi bikovi R3	26,06	26,24	26,25	26,16	25,20	27,42
Goveđi trup A mladi bikovi O2	25,95	26,31	25,44	25,40	24,74	27,54
Goveđi trup A mladi bikovi O3	25,94	26,08	25,47	26,43	24,85	27,12
Goveđi trup B bikovi R3	25,23	24,83	24,93	25,63	24,71	26,52
Goveđi trup D krave R3	17,72	17,70	18,61	18,39	18,34	18,86
Goveđi trup D krave R4	17,79	17,63	18,44	18,67	18,26	19,39
Goveđi trup D krave O2	16,23	15,55	16,56	17,25	16,93	17,81
Goveđi trup D krave O3	16,11	15,67	16,74	17,75	17,49	17,88
Goveđi trup D krave O4	14,96	15,82	15,97	17,53	17,89	18,83
Goveđi trup D krave P2	14,72	13,48	14,60	13,82	14,79	15,72
Goveđi trup D krave P3	15,01	14,37	13,77	16,05	18,70	19,35
Goveđi trup E junice U2	27,39	27,96	28,21	27,27	25,70	29,46
Goveđi trup E junice U3	27,89	28,13	28,28	27,09	26,07	29,74
Goveđi trup E junice R2	26,06	26,76	27,47	26,07	24,24	28,78
Goveđi trup E junice R3	27,69	28,06	27,92	26,90	25,97	29,32
Goveđi trup E junice R4	27,75	28,14	28,09	26,81	25,95	29,34
Goveđi trup E junice O2	25,05	25,58	24,87	25,03	24,46	27,26
Goveđi trup E junice O3	26,51	26,60	26,05	26,31	25,37	28,22
Goveđi trup E junice O4	27,35	26,54	26,32	26,34	25,57	27,54
Goveđi trup Z starija telad U2	25,21	26,59	34,80	26,69	25,94	38,58
Goveđi trup Z starija telad U3	25,89	27,67	27,83	26,31	28,12	30,57
Goveđi trup Z starija telad R2	28,96	28,22	30,15	29,76	26,10	31,99
Goveđi trup Z starija telad R3	26,91	25,29	26,68	27,52	26,58	29,57
Goveđi trup Z starija telad O2	23,88	27,41	27,91	25,05	20,56	26,31
Goveđi trup Z starija telad O3	25,35	26,54	27,60	26,31	23,69	27,31
Goveđi trup V telad	38,27	37,60	41,48	42,06	42,73	41,18

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 79. Broj svinja

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	
Svinje, ukupno	1.163.027	1.121.032	1.049.123	1.022.350	1.033.048	971.307	
Odojci do 20 kg	309.083	258.528	273.922	265.222	272.512	271.641	
Svinje od 20 do 50 kg	248.254	252.086	228.416	178.345	191.364	161.905	
Svinje za tov	50 do 80 kg	157.083	144.788	150.130	134.375	170.468	168.554
	80 do 110 kg	148.681	153.163	113.636	148.228	132.559	119.978
	Preko 110 kg	177.595	184.103	158.851	168.658	153.445	142.368
	ukupno	483.359	482.054	422.617	451.261	456.472	430.900
Svinje za rasplod	Nazimice	10.523	15.072	14.790	14.918	13.114	14.978
	Suprasne nazimice	8.581	7.559	7.599	10.538	8.763	7.574
	Krmače	69.798	71.101	67.728	66.309	50.123	50.945
	Suprasne krmače	30.262	31.397	31.379	32.497	37.503	30.487
	Nerasti	3.167	3.235	2.672	3.260	3.197	2.877
	ukupno	122.331	128.364	124.168	127.522	112.700	106.861

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 80 . Otkupne cijene svinjskog mesa, bez PDV-a

	(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Svinjski trup 50-120 kg T1- S		11,47	12,52	11,00	12,58	12,47	10,64
Svinjski trup 50-120 kg T1- E		11,23	12,29	10,88	12,60	12,31	10,52
Svinjski trup 50-120 kg T1- U		11,06	12,24	10,84	12,61	12,15	10,39
Svinjski trup 50-120 kg T1- R		10,09	11,41	10,17	12,12	11,35	9,51
Svinjski trup 50-120 kg T1- O		9,94	14,80	13,36	12,52	12,20	10,80
Svinjski trup 50-120 kg T1- P		9,96	12,73	15,89	14,14	11,77	10,52
Svinjski trup 120-180 kg T2		11,37	12,34	11,11	12,15	12,10	10,77
Svinjski trup Krmače (K)		10,92	10,23	10,16	10,47	9,49	8,35
Svinjski trup Mladi nerastovi (N)				10,90	11,38	.	.
Svinjski trup Stariji nerastovi i kastrati (NK)		8,32	7,47	11,09	11,94	12,84	9,49
Svinjski trup Odojci (O)		18,25	17,75	15,91	17,74	12,24	13,91
Svinjski trup Prasad (PR)		11,99	11,92	11,71	13,26	11,11	10,84

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 81. Broj ovaca

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ovce, ukupno	618.896	636.808	636.294	657.197	661.992	654.339
Janjad i mlade ovce do 1 godine	68.634	74.971	110.499	128.710	132.079	115.634
Janjene i prvi put pripuštene ovce						
muzne	155.920	159.989	97.577	107.357	94.828	86.483
ostale	339.751	357.654	368.329	379.540	399.709	425.141
ukupno	495.671	517.643	465.906	486.897	494.537	511.624
Ostale ovce (ovnovi, jalove ovce)	54.591	44.194	59.889	41.590	35.376	27.081

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 82. Broj koza

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Koze, jarad i jarci, ukupno	75.530	76.771	80.064	81.540	86.258	85.783
Jarad i mlade koze do 1 godine	15.446	13.993	11.967	13.542	14.264	12.809
Već jarene	42.520	48.987	53.433	52.585	55.100	56.035
Koze						
Pripuštene prvi put	11.236	8.736	9.715	10.096	10.581	10.370
ukupno	53.756	57.723	63.148	62.681	65.681	66.405
Ostale koze (jarci, jalove koze)	6.328	5.055	4.949	5.317	6.313	6.569

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 83. Otkupne cijene janječih trupova, bez PDV-a

	(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Janjeći trup teška janjad - HL E			44,15	33,27	37,69	51,00	60,56
Janjeći trup teška janjad - HL U	40,76	41,40	32,19	34,20	44,84	54,79	
Janjeći trup teška janjad - HL R	39,11	39,73	44,65	38,67	44,89	53,80	
Janjeći trup teška janjad - HL O	38,19	40,43	37,85	34,91	42,03	50,20	
Janjeći trup teška janjad - HL P	36,52	44,07	43,08	42,12	45,00	56,87	
Janjeći trup laka janjad LL A1	69,50	65,17	55,28	64,82	68,86	64,15	
Janjeći trup laka janjad LL A2	63,01	45,03	44,29	56,23	44,38	49,68	
Janjeći trup laka janjad LL B1	53,90	50,49	45,95	48,21	49,88	54,60	
Janjeći trup laka janjad LL B2	38,95	39,45	42,42	47,47	46,77	41,36	
Janjeći trup laka janjad LL C1	43,03	45,20	44,04	45,79	48,04	57,58	
Janjeći trup laka janjad LL C2	36,24	38,70	40,76	43,24	46,36	43,07	

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 84. Veleprodajne cijene pilećeg mesa i konzumnih jaja, bez PDV-a

(kn/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Veleprodajne cijene pilećih trupova:						
Pile A klase (65%-tno pile)	13,53	13,77	13,96	13,81	13,75	14,11
Pileća prsa file kg						38,15
Pileći batak kg						16,72
Pileći zabatak kg						17,10
Pileći batak sa zabatkom kg						13,04
Veleprodajne cijene jaja A klase						
Jaja kavezno A klase, razred XL	0,88	0,84	0,83	0,78	0,78	0,81
Jaja kavezno A klase, razred L	0,80	0,78	0,74	0,69	0,68	0,69
Jaja kavezno A klase, razred M	0,73	0,71	0,67	0,60	0,61	0,63
Jaja kavezno A klase, razred S	0,65	0,66	0,61	0,56	0,56	0,55
Jaja podno A klase, razred XL		0,81	0,89	0,87	0,88	0,87
Jaja podno A klase, razred L	0,90	0,91	0,88	0,76	0,73	0,74
Jaja podno A klase, razred M	0,81	0,83	0,82	0,71	0,72	0,71
Jaja podno A klase, razred S	0,59	0,72	0,63	0,68	0,67	0,63

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP)

Tablica 85. Površine pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom

	Ukupno korišteno poljoprivredno zemljište (ha)*	Površine pod ekološkom proizvodnjom (ha)	Udio površina pod ekološkom proizvodnjom (%)
2016.	1.546.019	93.594	6,09
2017.	1.496.663	96.618	6,46
2018.	1.485.645	103.166	6,94
2019.	1.504.445	108.169	7,20
2020.	1.506.205	108.659	7,20
2021..	1.476.351	121.924	8,26

* u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta obuhvaćeno je i zajedničko zemljište. Zajedničko zemljište može biti pašnjak ili ostalo korišteno poljoprivredno zemljište na kojem više gospodarstava zajednički koristi državno zemljište za ispašu stoke.

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 86. Površine ekoloških oraničnih usjeva i trajnih nasada

	(ha)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Korištena poljoprivredna površina po kategorijama		93.594	96.618	103.166	108.169	108.659	121.924
Oranice i vrtovi		44.147	44.083	50.281	52.587	50.202	51.270
Žitarice (isključujući rižu)		12.619	11.326	13.612	15.814	14.124	15.218
Pšenica i pir		6.011	4.785	6.376	7.491	6.294	7.679
- meka pšenica i pir		5.426	4.711	6.327	7.395	6.176	7.599
- tvrda pšenica (durum)		585	74	50	96	118	81
Raž		203	207	188	311	255	208
Ječam		1.487	1.351	1.358	2.044	1.569	1.602
Zob		1.557	1.418	1.108	1.264	1.248	1.255
Kukuruz, suho zrno		2.185	2.506	3.102	3.019	3.311	3.293
Ostale žitarice		1.176	1.059	1.480	1.685	1.447	1.180
Mahunarke za suho zrno		95	76	90	97	113	70
Korjenasti usjevi		357	176	36	38	53	39
Krumpir (uključujući sjemenski krumpir)		28	40	29	26	33	35
Šećerna repa (isključujući sjemensku)		75	-	-	-	-	-
Ostali korjenasti usjevi d. n.		254	136	7	11	20	4
Industrijsko bilje		12.025	14.604	14.885	13.562	15.237	14.875
Uljarice		7.800	9.504	9.611	9.558	11.043	10.094
- Uljana repica		2.421	3.699	4.079	2.375	2.755	2.283
- Suncokret		1.438	2.175	2.112	2.927	3.214	4.341
- Soja		2.563	2.826	2.286	2.022	3.024	2.391
- Lan za ulje		14	22	49	12	15	1
- Ostale uljarice d. n.		1.364	782	1.086	2.222	2.035	1.077
Duhan		-	-	-	-	-	-
Aromatsko, ljekovito i začinsko bilje		4.225	5.100	5.274	4.004	4.194	4.782
Ostalo industrijsko bilje		-	-	-	-	-	-
Zelena krma sa oranica i vrtova		16.860	16.248	20.002	21.422	19.667	20.121
Svježe povrće (uključujući jagode)		323	359	422	245	221	242
Kupusnjače		15	10	11	8	14	7
Lisnato i stabljikaasto povrće		14	18	36	20	30	31
Plodovito povrće (uključujući dinje i lubenice)		82	110	160	72	70	86
Korjenasto, gomoljasto i lukovičasto povrće		55	65	52	60	39	56
Svježe mahunarke		148	147	110	74	61	49
Ostalo svježe povrće d. n. (uključujući kukuruz šećerac)		3	3	46	4	2	0
- jagode		6	6	6	7	5	13
Ostali usjevi na oranicama		-	-	-	-	-	-
Ugari		1.868	1.294	1.234	1.409	787	787
Trajni travnjaci		39.089	40.745	39.575	40.648	42.332	53.942
Trajni nasadi		10.358	11.790	13.310	14.934	16.125	16.712
Voće, ukupno		7.647	8.962	10.390	11.906	13.050	13.490

	(ha)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
- jabuke		477	470	539	583	611	631
- kruške		82	93	107	117	136	164
- breskve		48	48	44	45	55	47
- nektarine		6	10	11	10	7	12
- marelice		61	75	103	106	102	77
- trešnje i višnje		421	520	554	528	654	664
- šljive		801	725	869	918	923	919
- bobičasto voće (osim jagoda)		494	500	671	840	940	1.023
- orašasto voće		5.146	6.401	7.400	8.576	9.352	9.671
Citrusi		15	14	16	23	19	28
Vinogradi		1.119	1.010	1.002	1.072	1.067	1.102
Maslinici		1.536	1.750	1.872	1.888	1.940	2.091
Ostali trajni nasadi (božićna drvca i dr.)		41	54	30	45	49	42

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 87. Pregled ukupne i poljoprivredne vanjskotrgovinske razmjene

	Ukupna robna razmjena (tis. EUR)		Poljoprivredna razmjena (tis. EUR)			Udio poljoprivredne u ukupnoj razmjeni (%)	
	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	pokrivenost uvoza izvozom (%)	izvoz	uvoz
2016.	12.316.569	19.711.866	1.784.166	2.657.254	67,14	14,49	13,48
2017.	14.016.945	21.891.649	1.917.459	2.963.329	64,71	13,68	13,54
2018.	14.543.427	23.747.557	2.082.372	3.094.027	67,30	14,32	13,03
2019.	15.226.703	24.980.960	2.217.682	3.480.879	63,71	14,56	13,93
2020.	14.899.762	22.917.867	2.401.219	3.279.673	73,22	16,12	14,31
2021.	18.379.307	28.395.776	2.823.507	3.822.387	73,87	15,36	13,46
indeks 2021./2020.	123,35	123,90	117,59	116,55			

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 88. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, prema glavama Carinske tarife, mil. EUR

Glava Carinske tarife (HS 2)	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
01 Žive životinje	61,7	88,6	77,6	112,1	97,5	110,5	93,1	126,9	109,3	120,9	141,9	136,5
02 Meso i jestivi kloanički proizvodi	74,1	324,3	70,3	371,6	84,6	375,7	86,6	417,5	79,0	348,6	93,2	394,3
03 Ribe i rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralješnjaci	149,5	100,8	156,9	113,1	170,5	122,1	173,3	141,4	191,3	105,5	229,7	155,3
04 Mliječni proizvodi; ptičja jaja; prirodni med; jestivi proizvodi životinjskog podrijetla što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	57,8	190,1	65,8	240,5	75,1	245,9	73,0	269,2	74,5	248,0	78,7	292,7
05 Proizvodi životinjskog podrijetla drugdje nespomenuti i neuključeni na drugom mjestu	4,9	8,8	6,5	10,2	6,1	10,6	7,7	11,4	7,1	9,5	5,9	8,7
06 Živo drveće i druge biljke, lukovice, gomolji i tome nalik; rezano cvijeće i ukrasno lišće	5,0	34,8	4,4	39,6	5,6	45,0	4,7	48,5	4,1	46,0	4,5	51,2
07 Jestivo povrće i određene vrste korjenja i gomolja	22,4	116,1	29,4	116,3	29,4	131,3	33,7	163,7	53,8	141,2	73,7	167,7
08 Jestivo voće i orašasti plodovi; kore agruma; dinja i lubenica	37,7	172,9	34,5	180,3	39,9	187,9	39,8	212,1	46,3	209,2	65,7	238,6
09 Kava, čaj, mate čaj i začini	21,1	79,4	18,9	78,4	20,1	75,5	20,4	77,1	22,8	75,5	21,3	85,1
10 Žitarice	150,3	45,2	154,9	58,9	190,5	71,1	212,0	75,7	320,7	72,9	370,3	84,1
11 Proizvodi mlinske industrije; slad, škrob, inulin i pšenični gluten	23,6	37,9	25,7	43,5	21,5	41,6	20,8	39,7	21,5	42,6	35,2	46,8
12 Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana	112,2	42,0	158,8	49,9	132,6	51,6	152,0	53,0	180,1	63,8	206,2	66,4
13 Šelak, gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti	1,4	6,0	1,6	6,9	2,4	6,8	1,6	7,4	1,4	7,0	1,6	6,1
14 Biljni materijali za pletarstvo, biljni proizvodi drugdje nespomenuti i neuključeni	0,1	0,4	0,0	0,4	0,0	0,3	0,0	0,3	0,1	0,4	0,1	0,5
15 Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla i proizvodi njihove razgradnje; prerađene jestive masti; životinjski i biljni voskovi	56,0	105,0	66,3	103,4	70,6	100,3	74,2	105,2	77,8	105,7	118,1	154,7
16 Prerađevine od mesa, riba, rakova,	83,5	70,8	89,0	78,9	98,5	89,6	113,7	104,9	121,9	98,5	135,0	110,6

Glava Carinske tarife (HS 2)	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz	izvoz	uvoz
mekušaca ili drugih vodenih beskraljješnjaka												
17 Šećer i proizvodi od šećera	161,5	116,5	111,6	117,7	87,7	62,4	70,5	97,3	52,0	61,4	60,8	79,1
18 Kakao i proizvodi od kakaa	101,3	152,0	115,5	153,0	135,6	154,3	173,2	178,0	157,5	181,5	186,6	199,7
19 Proizvodi na osnovi žitarica, škroba, brašna ili mlijeka; slastičarski proizvodi	126,0	204,9	144,2	218,2	149,0	245,6	169,7	279,9	181,7	275,5	217,0	328,1
20 Proizvodi od povrća, voća, orašastih plodova i ostalih dijelova biljaka	41,4	108,5	40,1	118,0	42,9	121,2	47,4	131,6	54,5	117,7	64,0	141,4
21 Razni prehrambeni proizvodi	177,7	175,6	184,3	187,3	201,6	204,7	223,1	221,7	220,4	224,5	243,8	255,0
22 Pića, alkoholi i ocat	136,4	174,4	140,2	201,7	152,1	231,7	153,5	260,9	139,9	236,1	160,1	278,6
23 Ostaci i otpaci prehrambene industrije, pripremljena životinjska hrana	80,1	199,6	71,3	213,4	67,1	234,9	64,7	232,1	81,0	244,7	88,2	286,2
24 Duhan i prerađeni nadomjesci duhana	59,0	66,1	112,0	105,5	148,4	116,4	164,9	156,6	163,0	172,2	161,3	173,8
Ukupno 01-24	1.744,6	2.620,5	1.879,8	2.918,8	2.029,2	3.037,0	2.173,4	3.412,2	2.361,4	3.208,8	2.763,0	3.741,1
29 Organski kemijski proizvodi	0,0	0,3	0,0	0,4	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,3
33 Eterična ulja i rezinoidi	10,4	3,8	8,4	8,0	16,4	12,8	14,1	16,3	16,0	25,0	23,2	15,6
35 Bjelančevinaste tvari; modificirani škrobovi; ljepila, enzimi	1,5	14,6	1,8	18,3	2,0	21,7	1,9	31,2	1,7	29,7	2,6	40,9
38 Razni proizvodi kemijske industrije	0,0	1,1	0,0	0,5	0,0	0,6	0,0	0,5	0,0	0,6	0,0	0,6
41 Sirova koža s dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	27,3	16,5	26,4	16,5	32,2	19,9	25,5	16,8	19,1	12,4	34,2	21,6
43 Prirodno i umjetno krzno i proizvodi od krzna	0,1	0,2	0,1	0,5	0,1	1,0	0,5	1,2	0,3	1,3	0,0	1,5
50 Svila	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
51 Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka, pređa	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
52 Pamuk	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0	0,4	0,0	0,8	0,0	1,1	0,0	0,5
53 Ostala biljna tekstilna vlakna	0,1	0,0	0,8	0,0	2,3	0,1	2,2	1,5	2,5	0,3	0,3	0,3
Ukupno 29-53	39,5	36,7	37,6	44,6	53,1	57,0	44,3	68,7	39,8	70,9	60,5	81,2
Ukupno poljoprivredno-prehrambeni proizvodi	1.784,2	2.657,3	1.917,5	2.963,3	2.082,4	3.094,0	2.217,7	3.480,9	2.401,2	3.279,7	2.823,5	3.822,4

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 89. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u izvozu u 2021.

Rang	KN oznaka	Naziv proizvoda	tone	EUR	Udio (%)
1.	10059000	Kukuruz, osim za sjetvu	932.763	200.276.492	7,1
2.	10019900	Pšenica, osim za sjetvu i tvrde pšenice	502.215	114.202.788	4,0
3.	12019000	Soja, osim za sjetvu	184.455	110.719.411	3,9
4.	18063100	Čokolada, punjena	14.444	84.545.887	3,0
5.	24022090	Cigarete	6.484	81.005.354	2,9
6.	21069098	Prehrambeni proizvodi, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu	24.116	74.990.957	2,7
7.	21039090	Umaci i pripravci za umake; miješane začinske tvari i miješana začinska sredstva	34.702	68.597.036	2,4
8.	24012085	Sušen duhan	8.730	46.305.487	1,6
9.	15121990	Ulje od sjemena suncokreta	38.706	45.760.124	1,6
10.	23099096	Pripravci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke)	53.266	45.329.190	1,6
11.	18063210	Čokolada, s dodanim žitaricama, voćem ili orašastim plodovima (osim punjenih)	9.827	44.241.291	1,6
12.	01039219	Žive domaće svinje, mase veće od uključivo 50 kg	40.832	43.998.578	1,6
13.	03023519	Svježa ili rashlađena atlantska plavoperajna tuna	4.591	43.580.453	1,5
14.	22021000	Vode, uključujući mineralne i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane	114.972	43.525.365	1,5
15.	19011000	Proizvodi za prehranu dojenčadi i male djece	7.557	42.473.227	1,5
16.	03028410	Svježi ili rashlađeni europski lubin (brancin) (<i>Dicentrarchus labrax</i>)	6.730	42.062.521	1,5
17.	17019910	Bijeli šećer	92.531	41.814.991	1,5
18.	03028530	Svježa ili rashlađena orada (komarča) (<i>Sparus aurata</i>)	5.490	35.261.833	1,2
19.	10039000	Ječam, osim za sjetvu	153.132	32.186.618	1,1
20.	19019099	Prehrambeni proizvodi od brašna, prekrupe, krupice, škroba ili ekstrakta slada	18.263	31.756.428	1,1
		Ostali proizvodi	2.129.457	1.550.873.307	54,9

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 90. Rang lista 20 najznačajnijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u uvozu u 2021.

Rang	KN oznaka	Naziv proizvoda	tone	EUR	Udio (%)
1.	24022090	Cigarete	4.126	76.330.388	2,0
2.	23040000	Uljane pogače i ostali kruti ostaci, od soje	185.296	75.227.786	2,0
3.	21069098	Prehrambeni proizvodi, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu	23.170	74.353.383	1,9
4.	02031955	Svježe ili rashlađeno meso, bez kostiju, od domaćih svinja	27.760	62.544.390	1,6
5.	21069092	Prehrambeni proizvodi, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu, koji ne sadrže mliječne masti, saharozu, izoglukozu, škrob ili glukozu	7.100	61.804.662	1,6
6.	23099096	Pripravci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke)	64.865	61.754.922	1,6
7.	04012099	Mlijeko i vrhnje, s više od 3% masti do uključno 6% masti, nekoncentrirani, bez dodanog šećera i ostalih sladila	164.198	59.640.803	1,6
8.	22021000	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane	135.764	58.878.761	1,5
9.	15121191	Sirovo ulje od sjemena suncokreta	57.621	54.021.935	1,4
10.	01022949	Živa goveda, mase veće od 160 kg do uključivo 300 kg (osim životinja za klanje i čistokrvnih rasplodnih životinja)	20.130	53.646.192	1,4
11.	08039010	Banane, svježe (osim banana za kuhanje)	77.460	48.908.006	1,3
12.	02032955	Smrznuto meso od domaćih svinja, bez kostiju	22.376	43.686.066	1,1
13.	19059070	Kruh s grožđicama, panettone, puslice, božićni kolač, kroasani i slične pekarske prerađevine	16.194	43.391.364	1,1
14.	09012100	Kava, pržena	6.492	42.481.172	1,1
15.	18063210	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, s dodanim žitaricama, voćem ili orašastim plodovima (osim punjenih)	11.066	41.516.578	1,1
16.	04069078	Gauda (osim ribane ili u prahu i za obradu)	12.058	40.169.884	1,1
17.	18063100	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, punjeni	10.540	36.472.961	1,0
18.	22030009	Pivo dobiveno od slada	82.280	34.589.246	0,9
19.	22029919	Bezalkoholna pića, koja ne sadrže mlijeko, mliječne proizvode ili masti dobivene od tih proizvoda	25.811	32.524.245	0,9
20.	23099031	Pripravci za životinjsku prehranu, sa sadržajem glukoze (osim hrane za mačke i pse)	24.300	27.943.326	0,7
		Ostali proizvodi	2.251.288	2.792.500.561	73,1

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 91. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2021. prema zemlji izvoza

Rang	Zemlja	Vrijednost izvoza (EUR)	Udio u ukupnom poljoprivrednom izvozu RH (%)
1.	Italija	592.536.818	21,0
2.	Slovenija	413.269.471	14,6
3.	Bosna i Hercegovina	292.840.079	10,4
4.	Njemačka	216.246.822	7,7
5.	Srbija	179.885.019	6,4
6.	Mađarska	154.602.991	5,5
7.	Austrija	151.023.770	5,3
8.	Rumunjska	59.379.636	2,1
9.	Kosovo	58.946.490	2,1
10.	Španjolska	47.031.841	1,7
11.	Sjeverna Makedonija	45.933.251	1,6
12.	Rusija	45.756.790	1,6
13.	Poljska	45.038.461	1,6
14.	Crna Gora	43.882.985	1,6
15.	Sjedinjene Američke Države	38.695.231	1,4
16.	Nizozemska	34.437.149	1,2
17.	Japan	31.788.968	1,1
18.	Slovačka	28.794.601	1,0
19.	Češka	24.360.748	0,9
20.	Albanija	23.720.834	0,8
	Ostale zemlje	295.335.383	10,5

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 92. Rang lista najvažnijih zemalja u poljoprivredno-prehrambenoj razmjeni Hrvatske u 2021. prema zemlji uvoza

Rang	Zemlja	Vrijednost uvoza (EUR)	Udio u ukupnom poljoprivrednom uvozu RH (%)
1.	Njemačka	560.255.529	14,66
2.	Italija	429.567.799	11,24
3.	Slovenija	387.321.518	10,13
4.	Mađarska	376.067.677	9,84
5.	Nizozemska	318.145.338	8,32
6.	Poljska	252.780.146	6,61
7.	Austrija	211.496.636	5,53
8.	Srbija	186.821.616	4,89
9.	Španjolska	179.071.745	4,68
10.	Rumunjska	100.364.589	2,63
11.	Francuska	89.602.840	2,34
12.	Bosna i Hercegovina	89.554.012	2,34
13.	Češka	85.814.535	2,25
14.	Belgija	81.090.675	2,12
15.	Danska	56.196.234	1,47
16.	Grčka	49.867.929	1,30
17.	Sjeverna Makedonija	38.156.685	1,00
18.	Turska	36.823.496	0,96
19.	Bugarska	30.190.944	0,79
20.	Slovačka	30.111.919	0,79
	Ostale zemlje	233.084.769	6,10

(izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 93. Odobreni iznosi izravnih potpora u 2021. godini, po vrstama potpora

	Broj korisnika	Utvrđena količina (ha/grlo/l/kg)	Odobreni iznos (kn)	Prosječan jedinični iznos (kn)
Ukupno izravne potpore	106.695	n/p	3.005.954.883,30	n/p
Izravna plaćanja	105.893	n/p	2.898.138.410,55	n/p
Proizvodno nevezane potpore	104.745	n/p	2.457.075.577,00	n/p
Osnovno plaćanje	104.745	1.097.873,30	1.243.267.500,16	1.132,43
Zeleno plaćanje	104.745	1.093.558,57	867.207.550,12	793,01
Preraspodijeljeno plaćanje	104.745	603.108,93	289.097.298,05	479,35
Plaćanje za mlade poljoprivrednike	20.330	93.681,87	57.503.228,67	613,81
Proizvodno vezane potpore	28.861	n/p	441.062.833,55	n/p
Krave u proizvodnji mlijeka	4.583	72.903,00	148.994.684,69	2.043,74
Tov junadi	6.683	149.746,00	93.970.152,50	627,53
Krave dojlje	9.137	44.941,00	48.067.783,85	1.069,58
Ovce i koze	11.157	455.750,00	35.059.783,78	76,93
Povrće	490	1.320,94	7.399.975,04	5.602,07
Voće	1.258	2.931,97	14.949.112,54	5.098,65
Šećerna repa	446	9.959,03	35.049.466,24	3.519,37
Proteinski usjevi	7.978	34.977,57	57.571.874,91	1.645,97
Osjetljivi sektori	17.294	n/p	107.816.472,75	n/p
Maslinovo ulje	1.745	1.328.843,39	8.368.023,47	6,30
Duhan	437	7.212.211,47	41.782.556,01	5,79
Mliječne krave	8.470	77.069,00	50.879.637,96	660,18
Rasplodne krmače	2.926	28.780,00	5.870.268,91	203,97
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja	4.922	8.345,77	915.986,40	109,75

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 94. Pregled broja korisnika prema vrstama izravnih potpora

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno izravne potpore	98.132	101.518	103.141	106.074	105.473	106.695
Izravna plaćanja	97.441	100.718	102.422	105.260	104.730	105.893
Proizvodno nevezane potpore	95.616	99.207	101.086	103.971	103.566	104.745
Osnovno plaćanje	95.616	99.207	101.086	103.971	103.566	104.745
Zeleno plaćanje	95.616	99.207	101.086	103.971	103.566	104.745
Preraspodijeljeno plaćanje	95.616	99.207	101.086	103.971	103.566	104.745
Plaćanje za mlade poljoprivrednike	6.854	9.275	12.446	14.781	16.636	20.330
Proizvodno vezane potpore	36.792	37.016	34.863	34.046	32.724	28.861
Krave u proizvodnji mlijeka	6.265	6.133	5.762	5.434	5.017	4.583
Tov junadi	6.106	6.579	6.879	6.916	6.757	6.683
Krave dojlje	15.486	14.146	12.731	11.823	10.815	9.137
Ovce i koze	11.530	12.239	11.779	11.758	11.390	11.157
Povrće	2.069	2.059	1.969	1.918	1.871	490
Voće	2.614	2.675	1.940	1.963	2.017	1.258
Šećerna repa	566	805	653	481	438	446
Proteinski usjevi	7.411	8.004	8.040	8.456	8.329	7.978
Osjetljivi sektori	16.826	16.652	16.013	15.970	15.471	17.294
Maslinovo ulje	1.000	1.253	1.326	1.794	1.778	1.745
Duhan	862	471	438	531	472	437
Mliječne krave	9.327	8.905	7.931	7.266	6.603	8.470
Rasplodne krmače	2.519	2.664	2.926	2.981	3.055	2.926
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja	4.074	4.408	4.451	4.718	4.744	4.922

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 95. Pregled utvrđenih količina prema vrstama izravnih potpora

(ha/grlo/l/kg)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno izravne potpore						
Izravna plaćanja						
Proizvodno nevezane potpore						
Osnovno plaćanje	1.038.247,99	1.056.353,49	1.065.777,28	1.078.953,88	1.083.548,60	1.097.873,30
Zelena plaćanja	1.031.980,98	1.051.490,96	1.062.050,80	1.074.577,11	1.078.002,11	1.093.558,57
Preraspodijeljeno plaćanje	568.967,96	581.519,93	589.606,35	597.832,42	596.744,82	603.108,93
Plaćanja za mlade poljoprivrednike	61.875,69	76.293,07	120.440,49	137.792,37	89.723,31	93.681,87
Proizvodno vezane potpore						
Krave u proizvodnji mlijeka	85.625,00	82.544,00	79.973,00	77.113,00	75.835,00	72.903,00
Tov junadi	113.168,00	115.881,00	129.399,00	133.048,00	142.223,00	149.746,00
Krave dojlje	54.387,00	49.602,00	48.413,00	49.236,00	50.638,00	44.941,00
Ovce i koze	438.135,00	439.250,00	440.230,00	448.291,00	452.538,00	455.750,00
Povrće	5.358,80	5.052,92	5.877,29	5.986,54	5.835,47	1.320,94
Voće	11.591,89	7.893,40	7.595,78	7.600,99	7.906,31	2.931,97
Šećerna repa	15.012,96	19.206,89	14.035,78	11.385,33	10.443,43	9.959,03
Proteinski usjevi	35.435,75	35.849,45	36.452,84	39.583,12	40.230,46	34.977,57
Osjetljivi sektori						
Maslinovo ulje	777.345,12	910.330,15	1.047.651,67	1.457.624,83	1.277.521,86	1.328.843,39
Duhan	9.185.420,00	7.975.787,00	6.915.623,00	7.343.276,75	6.822.942,28	7.212.211,47
Mliječne krave	87.953,00	86.647,00	84.981,00	81.419,00	79.446,00	77.069,00
Rasplodne krmače	53.862,00	55.777,00	56.544,00	55.875,00	60.683,00	28.780,00
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja	6.922,45	7.496,85	7.743,11	8.216,31	8.034,21	8.345,77

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 96. Pregled odobrenih iznosa prema vrstama izravnih potpora

	(kn)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno izravne potpore		2.750.701.797	2.801.275.479	2.788.197.453	2.991.736.250	3.166.792.157	3.005.954.883
Izravna plaćanja		2.613.158.469	2.677.594.548	2.702.983.211	2.867.810.737	3.046.320.042	2.898.138.411
Proizvodno nevezane potpore		2.150.821.275	2.208.973.521	2.234.758.420	2.397.376.998	2.570.515.615	2.457.075.577
Osnovno plaćanje		1.074.998.515	1.123.603.004	1.130.619.349	1.212.432.524	1.300.834.376	1.243.267.500
Zeleno plaćanje		773.977.710	777.603.417	788.317.734	846.614.278	907.278.939	867.207.550
Preraspodijeljeno plaćanje		257.442.340	259.017.128	263.457.261	282.293.513	302.437.069	289.097.298
Plaćanje za mlade poljoprivrednike		44.402.711	48.749.972	52.364.077	56.036.684	59.965.232	57.503.229
Proizvodno vezane potpore		462.337.194	468.621.027	468.224.790	470.433.738	475.804.426	441.062.834
Krave u proizvodnji mlijeka		152.072.317	159.068.081	158.675.386	158.239.647	158.521.840	148.994.685
Tov junadi		98.539.943	100.968.898	100.017.262	100.050.924	99.964.815	93.970.153
Krave dojlje		50.018.209	51.194.479	50.898.963	50.766.332	51.074.725	48.067.784
Ovce i koze		40.654.586	37.660.016	37.936.116	36.941.746	37.396.974	35.059.784
Povrće		15.031.946	14.832.977	14.787.585	14.805.069	14.846.065	7.399.975
Voće		15.964.711	15.858.946	15.856.816	15.682.071	15.795.508	14.949.113
Šećerna repa		39.097.521	38.197.051	37.818.260	37.732.225	37.835.055	35.049.466
Proteinski usjevi		50.957.961	50.840.579	52.234.402	56.215.724	60.369.444	57.571.875
Osjetljivi sektori		137.543.329	123.680.931	85.214.243	123.925.513	120.472.115	107.816.473
Maslinovo ulje		7.761.493	8.845.823	8.564.969	12.998.539	12.761.178	8.368.023
Duhan		45.845.786	41.872.882	386.845	38.463.238	35.726.406	41.782.556
Mliječne krave		54.527.077	53.950.932	57.308.248	53.715.217	50.760.896	50.879.638
Rasplodne krmače		28.451.082	18.173.548	18.090.366	17.771.398	20.324.350	5.870.269
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja		957.890	837.747	863.815	977.121	899.286	915.986

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 97. Pregled prosječnih iznosa po jedinici mjere, prema vrstama izravnih potpora

	(kn)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno izravne potpore							
Izravna plaćanja							
Proizvodno nevezane potpore							
Osnovno plaćanje		1.035,40	1.063,66	1.060,84	1.123,71	1.200,53	1.132,43
Zeleno plaćanje		749,99	739,52	742,26	787,86	841,63	793,01
Preraspodijeljeno plaćanje		452,47	445,41	446,84	472,20	506,81	479,35
Plaćanje za mlade poljoprivrednike		717,61	638,98	434,77	406,67	668,34	613,81
Proizvodno vezane potpore							
Krave u proizvodnji mlijeka		1.776,03	1.927,07	1.984,11	2.052,05	2.090,35	2.043,74
Tov junadi		870,74	871,32	772,94	751,99	702,87	627,53
Krave dojlje		919,67	1.032,11	1.051,35	1.031,08	1.008,62	1.069,58
Ovce i koze		92,79	85,74	86,17	82,41	82,64	76,93
Povrće		2.805,10	2.935,53	2.516,06	2.473,06	2.544,11	5.602,07
Voće		1.377,23	2.009,14	2.087,58	2.063,16	1.997,84	5.098,65
Šećerna repa		2.604,25	1.988,72	2.694,42	3.314,11	3.622,86	3.519,37
Proteinski usjevi		1.438,04	1.418,17	1.432,93	1.420,19	1.500,59	1.645,97
Osjetljivi sektori							
Maslinovo ulje		9,98	9,72	8,18	8,92	9,99	6,30
Duhan		4,99	5,25	0,06	5,24	5,24	5,79
Mliječne krave		619,96	622,65	674,37	659,74	638,94	660,18
Rasplodne krmače		528,22	325,83	319,93	318,06	334,93	203,97
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja		138,37	111,75	111,56	118,92	111,93	109,75

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 98. Ukupno alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja po prioritetima, žarišnim područjima i mjerama

Prioritet	Žarišno područje	Alocirano (EUR)	Mjere/tipovi operacija
Prioritet 2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	Žarišno područje 2A	847.072.658	M1 (TOP 1.1.2., 1.2.1.); M2 (TOP 2.1.2.); M4 (TOP 4.1.1., 4.3.1., 4.3.2.); M6 (TOP 6.3.1.); M16 (TOP 16.1.1., 16.1.2.); M18
	Žarišno područje 2B	92.577.803	M1 (TOP 1.1.3.); M2 (TOP 2.1.4.); M6 (TOP 6.1.1.)
	Žarišno područje 2C	95.471.890	M4 (TOP 4.3.3.); M8 (TOP 8.6.1., 8.6.2)
	ukupno:	1.035.122.351	
Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi	Žarišno područje 3A	276.763.458	M1 (TOP 1.1.4.); M3 (TOP 3.1.1., 3.2.1.); M4 (TOP 4.2.1.); M9 (TOP 9.1.1.); M14 (TOP 14.1.1., 14.1.2., 14.1.3., 14.1.4., 14.1.5.); M16 (TOP 16.4.1.)
	Žarišno područje 3B	224.978.732	M5 (TOP 5.2.1, 5.2.2.); M17; M21
	ukupno:	501.742.190	
Prioritet 4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom		866.075.058	M1 (TOP 1.1.1.); M2 (TOP 2.1.1., 2.1.3., 2.3.1.); M4 (TOP 4.4.1.); M8 (TOP 8.5.1., 8.5.2.); M10 (TOP 10.1.1.; 10.1.3.; 10.1.4.; 10.1.5.; 10.1.6.; 10.1.8.; 10.1.9.; 10.1.10.; 10.1.11.; 10.1.12.; 10.1.13.; 10.1.15.; 10.1.16.; 10.2.1.); M11 (TOP 11. 1.1.; 11.2.1.); M13 (TOP 13.1.1., 13.2.1., 13.3.1.)
Prioritet 5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru	Žarišno područje 5C	75.283.092	M4 (TOP 4.1.3., 4.2.2.)
	Žarišno područje 5D	131.937.897	M4 (TOP 4.1.2.); M10 (10.1.2., 10.1.14., 10.1.17.)
	Žarišno područje 5E	158.814	M10 (TOP 10.1.7.)
	ukupno:	207.397.803	
Prioritet 6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima	Žarišno područje 6A	96.866.223	M6 (TOP 6.2.1., 6.4.1.); M8 (TOP 8.6.3.)
	Žarišno područje 6B	492.897.311	M7 (TOP 7.1.1., 7.2.1., 7.2.2., 7.4.1.) M19 (TOP 19.1.1., 19.2.1., 19.3.1., 19.3.2., 19.4.1.)
	ukupno:	589.897.311	

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 99. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnom području

Žarišno područje	Naziv žarišnog područja	Alocirano (EUR)	Ugovoreno u 2021. (EUR)	Ugovoreno ukupno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno u 2021. (EUR)	Plaćeno ukupno	Plaćeno/ alocirano
2A	Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja na tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije	847.072.658	59.405.869	712.105.610	84%	85.038.974	535.743.457	63%
2B	Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a osobito generacijska obnova	92.577.803	-1.228.019	69.132.771	75%	3.900.927	63.063.597	68%
2C	Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poduzetnika u šumarstvu i promoviranje održivog upravljanja šumama	95.471.890	1.409.044	56.613.670	59%	7.645.388	22.134.685	23%
3A	Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim lancima opskrbe, grupama proizvođača i međustrukovnim organizacijama	276.763.458	64.906.827	159.047.190	57%	27.274.212	96.221.625	35%
3B	Poticanje sprječavanja i upravljanje rizikom na poljoprivrednim gospodarstvima	224.978.732	41.661.592	170.190.319	76%	52.377.688	164.620.255	73%
P4	Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom	866.075.058	138.970.079	595.574.622	69%	117.579.676	551.122.388	64%
5C	Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva	75.283.092	19.810.753	46.311.493	62%	6.313.975	9.062.579	12%
5D	Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost	131.937.897	2.620.158	97.129.118	74%	11.983.392	77.147.101	58%
5E	Poticanje pohrane i sekvenciranja ugljika u poljoprivredi i šumarstvu	158.814	28.187	88.289	56%	28.187	88.289	56%
6A	Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća, kao i otvaranje radnih mjesta	96.866.223	30.447.394	81.118.552	84%	12.731.260	32.492.837	34%
6B	Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima	492.897.311	19.900.705	471.863.804	96%	88.812.494	308.038.518	62%
TA	Tehnička pomoć	85.086.181	17.985.721	97.193.427	108%	11.012.401	52.025.277	71%
UKUPNO		3.285.169.115	395.918.308	2.556.368.904	78%	424.698.575	1.911.760.609	58%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 100. Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po mjerama Programa ruralnog razvoja

Kod mjere	Naziv mjere	Alocirano (EUR)	Ugovoreno u 2021. (EUR)	Ugovoreno ukupno (EUR)	Ugovoreno/ alocirano	Plaćeno u 2021. (EUR)	Plaćeno ukupno	Plaćeno/ alocirano
M1	Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	9.952.485	1.098.128	4.306.232	43%	687.014	2.553.617	26%
M2	Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	10.191.534	2.077.532	10.411.650	102%	1.653.946	5.767.117	57%
M3	Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	3.231.863	135.916	631.371	20%	23.937	84.639	3%
M4	Ulaganja u fizičku imovinu	988.323.167	142.851.292	762.956.626	77%	106.689.643	466.754.109	47%
M5	Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih mjera	86.570.711	3.602.697	75.035.559	87%	2.054.635	70.312.699	81%
M6	Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	298.449.748	26.684.514	244.684.047	82%	28.799.989	182.169.784	61%
M7	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	392.158.576	-17.395.332	370.925.379	95%	73.019.385	268.924.089	69%
M8	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	130.870.160	14.286.436	80.361.388	61%	8.642.524	23.770.671	18%
M9	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	6.274.456	1.219.957	4.400.279	70%	509.039	1.277.723	20%
M10	Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	135.663.224	24.714.866	63.101.756	47%	24.078.150	60.425.796	45%
M11	Ekološki uzgoj	244.926.820	33.858.798	174.734.228	71%	33.858.798	174.734.228	71%
M13	Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	437.266.517	55.353.556	306.725.485	70%	55.353.556	306.725.485	70%
M14	Dobrobit životinja	76.631.565	12.196.159	27.695.946	36%	12.196.159	27.695.946	36%
M16	Suradnja	5.158.345	1.919.396	2.024.396	39%	29.495	29.495	1%
M17	Upravljanje rizicima	90.732.197	23.035.262	68.595.711	76%	23.971.218	67.955.721	75%
M18	Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	135.267.008	-26.260	135.087.948	100%	-26.260	135.087.948	100%
M19	LEADER (CLLD)	100.738.736	37.296.037	100.938.426	100%	15.793.109	39.114.429	39%
M20	Tehnička pomoć	85.086.181	17.985.721	97.193.427	114%	11.012.401	52.025.277	61%
M21	Izvanredna privremena potpora poljoprivrednicima i MSP-ovima koji su posebno pogođeni krizom uzrokovanom bolešću COVID-19	47.675.823	15.023.633	26.559.049	56%	26.351.835	26.351.835	55%
UKUPNO		3.285.169.115	395.918.308	2.556.368.904	78%	424.698.575	1.911.760.609	58%

(izvor: APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

Tablica 101. Prihod od različitih oblika raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem ostvaren u 2021. godini (kn)

Županija	Zakup i privremeno korištenje zemljišta te zakup ribnjaka	Dugogodišnji zakup polj. Zemljišta	Prodaja i prodaja izravnom pogodbom	Koncesija	Davanje u zakup bez javnog poziva	Dugogodišnji zakup ribnjaka
Bjelovarsko-bilogorska	9.758.053	391.989	1.930.615	0	0	0
Brodsko-posavska	10.566.614	1.185.457	5.536.805	923.822	0	0
Dubrovačko-neretvanska	2.389.458	0	59.317	0	0	0
Grad Zagreb	670.943	0	0	0	0	0
Istarska	5.666.783	384.915	1.660.767	0	0	0
Karlovačka	544.412	0	1.526.816	0	343	0
Koprivničko-križevačka	2.598.574	400.835	338.045	0	0	0
Krapinsko-zagorska	8.096	0	0	0	0	0
Ličko-senjska	4.488.171	12.640	5.372	0	0	0
Međimurska	2.743.178	1.247.441	638.564	80.000	0	0
Osječko-baranjska	28.329.901	7.009.239	15.456.738	21.647.779	18.648	0
Požeško-slavonska	3.543.690	697.567	741.110	1.307.066	0	0
Primorsko-goranska	265.166	17.600	4.095	0	0	0
Sisačko-moslavačka	5.933.833	254.758	3.206.868	384.861	8.504	65.005
Splitsko-dalmatinska	443.546	0	1.087.671	7.585	0	0
Šibensko-kninska	196.016	15.362	0	0	0	0
Varaždinska	986.157	79.672	58.066	0	0	0
Virovitičko-podravska	16.168.220	4.183.834	2.303.428	5.227.376	1.599	0
Vukovarsko-srijemska	17.787.007	13.108.658	14.151.639	4.124.259	0	0
Zadarska	1.701.400	0	349.843	750.697	0	0
Zagrebačka	3.842.076	317.317	3.492.238	896.346	24.511	0
UKUPNO	118.631.294	29.307.284	52.547.997	35.349.791	53.606	65.005

(izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede)

POPIS PROPISA I DRUGIH AKATA U SEKTORU POLJOPRIVREDE DONESENIH U 2021. GODINI

Broj izdanja Narodnih novina	Propisi i drugi akti
2/2021	Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2021. godini
3/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o registraciji i odobravanju objekata te o registraciji subjekata u poslovanju s hranom
4/2021	Naredba o izmjeni i dopunama Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2021. godini
5/2021	Odluka o davanju suglasnosti Ministarstvu poljoprivrede za poduzimanje izvanredne mjere pomoći za ublažavanje posljedica šteta od potresa nastalih na području Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Karlovačke županije – nabava stočne hrane za hranidbu stoke
7/2021	Pravilnik o državnim potporama sektoru poljoprivrede i ruralnom razvoju
7/2021	Naredba o izmjeni i dopuni Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2021. godini
8/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima kojima moraju udovoljavati skloništa za životinje
9/2021	Pravilnik o provedbi Programa pomoći u izravnoj prodaji poljoprivrednih proizvoda putem samoposlužnih uređaja u procesu fiskalizacije
10/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19
12/2021	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Ludbreški hren« – zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
17/2021	Pravilnik o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere II.1. »Inovacije«
19/2021	Pravilnik o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere I.1. »Inovacije«
19/2021	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provedbi Programa potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19
19/2021	Naredba o izmjeni i dopuni Naredbe o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2021. godini
23/2021	Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2021. godinu
24/2021	Pravilnik o dopuni Pravilnika o provedbi mjere Restrukturiranje i konverzija vinograda iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine
24/2021	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Bračko maslinovo ulje« zaštićena oznaka izvornosti
28/2021	Naredba o mjerama sprječavanja pojave i ranog otkrivanja unosa virusa afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj
30/2021	Pravilnik o Službenom registru specijaliziranih subjekata
31/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
32/2021	Obavijest o izmjeni specifikacije proizvoda »Novigradska dagnja« zaštićena oznaka izvornosti

Broj izdanja Narodnih novina	Propisi i drugi akti
36/2021	Pravilnik o provođenju javnog natječaja za zakup zajedničkih pašnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske
36/2021	Rješenje o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za biljne genetske izvore
39/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore za zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla od 2021. do 2023. godine
41/2021	Pravilnik o akreditaciji agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
43/2021	Odluka o popisu izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja
45/2021	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda „Varaždinsko bučino ulje” zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
46/2021	Pravilnik o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele državne potpore za štete od raznih vrsta ptica i ostalih životinja na šaranskim ribnjacima
48/2021	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Lumblija« – zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
49/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore proizvođačima tovnih svinja zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19
52/2021	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o uzgoju domaćih životinja
52/2021	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu
52/2021	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi
52/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2021. godinu
52/2021	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Komiški rogač« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
53/2021	Pravilnik o provedbi Programa sufinanciranja rada regionalnih organizacija vinara i vinogradara za razdoblje od 2021. do 2023. godine
57/2021	Pravilnik o dopuni Pravilnika o provedbi mjere Destilacija vina u kriznim slučajevima te mjere Potpora za krizno skladištenje vina iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine
64/2021	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu registracije farmi
65/2021	Pravilnik o tržišnim standardima za jaja za valenje i podmladak domaće peradi
67/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2021. godinu
72/2021	Pravilnik o sadržaju Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla
72/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2021. godinu
73/2021	III. Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla
75/2021	Odluka o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze
76/2021	Pravilnik o razvrstavanju i označivanju govedih, svinjskih i ovčjih trupova te označivanju mesa koje potječe od goveda starih manje od 12 mjeseci

**Broj izdanja
Narodnih novina****Propisi i drugi akti**

78/2021	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o uvjetima kojima moraju udovoljavati pčelarska vozila
87/2021	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o visini naknada za obavljanje poslova u skladu sa Zakonom o održivoj uporabi pesticida
87/2021	Rješenje o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za biljne genetske izvore
88/2021	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Meso turopoljske svinje« – zaštićena oznaka izvornosti
88/2021	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Dalmatinski med« – zaštićena oznaka izvornosti
88/2021	Obavijest o izmjeni specifikacije proizvoda »Meso istarskog goveda – boškarina/meso istrskega goveda – boškarina« – zaštićena oznaka izvornosti
90/2021	Pravilnik o tržišnim standardima za jaja
90/2021	Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe mjera Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine konja u Republici Hrvatskoj 2021. - 2025 u 2021., 2022., 2023., 2024. i 2025. godini
93/2021	Pravilnik o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, pokvarljivim te proizvodno i tržišno osjetljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima
93/2021	Pravilnik o provedbi Nacionalne strategije za provedbu školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2017./2018. do 2022./2023.
93/2021	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o nacionalnom sustavu kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda »Dokazana kvaliteta«
93/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjera Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje od 2020. do 2022. godine
93/2021	Obavijest o podnesenom Zahtjevu za odobrenje izmjene Specifikacije proizvoda za zaštićenu oznaku izvornosti »Ogulinski kiseli kupus«/»Ogulinsko kiselo zelje«
97/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2021. godinu
98/2021	Pravilnik o provedbi mjera Programa potpore za sufinanciranje rada uzgojnih udruženja u području stočarstva za razdoblje 2021. – 2023. godine
100/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore pčelarima zbog gubitka medonosnog potencijala
102/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore za unaprjeđenje uzgoja izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2021. do 2023. godine
102/2021	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Goranski medun« – zaštićena oznaka izvornosti
103/2021	Popis sorti brisanih iz Sortne liste Republike Hrvatske
103/2021	Popis sorti upisanih u Sortnu listu Republike Hrvatske
110/2021	Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja
110/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi Programa potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje od 2019. do 2021. godine
117/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza za razdoblje od 2021. do 2023. godine
117/2021	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o jestivim uljima i mastima

**Broj izdanja
Narodnih novina****Propisi i drugi akti**

130/2021	Pravilnik o obveznoj dostavi podataka u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda
130/2021	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, pokvarljivim te proizvodno i tržišno osjetljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima
130/2021	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Istarski ovčji sir« / »Istrski ovčji sir« – zaštićena oznaka izvornosti
130/2021	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Komiški rogač« – zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
131/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore primarnim poljoprivrednim proizvođačima u stočarstvu zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19
131/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore sektoru peradarstva zbog otežanih uvjeta poslovanja uzrokovanih pandemijom COVID-19
132/2021	Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i širenja influence ptica na području Republike Hrvatske
134/2021	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
137/2021	Pravilnik o provedbi Programa potpore malim mljekarama za sufinanciranje troškova sabiranja mlijeka proizvedenog u Republici Hrvatskoj
141/2021	Pravilnik o strojevima za primjenu pesticida i ispitnim stanicama
141/2021	Pravilnik o uvjetima distribucije i prodaje pesticida
141/2021	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o provedbi Nacionalne strategije za održive operative programe proizvođačkih organizacija u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2021. do 2023. godine
145/2021	Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2022. godini
145/2021	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Slavonska kobasica« – zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla

poljoprivreda.gov.hr

